

PROGRAMMABEGROTING
2024 - 2027

Gemeente Ameland

Inhoudsopgave

SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR	5
1. PROGRAMMABEGROTING	7
1.1 INLEIDING	9
1.2 PROGRAMMA'S EN TOELICHTING	11
Programma 1 Bestuur	13
Programma 2 Sociaal Domein	19
Programma 3 Onderwijs	31
Programma 4 Fysieke Leefomgeving	37
Programma 5 Economie	47
Programma 6 Duurzaamheid	51
Programma 7 Volkshuisvesting	55
1.3 OVERHEAD	59
1.4 DEKKINGSMIDDELEN	61
1.5 PARAGRAFEN	69
Paragraaf 1 Lokale heffingen	71
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	79
Paragraaf 3 Grondbeleid	85
Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen	89
Paragraaf 5 Financiering	95
Paragraaf 6 Bedrijfsvoering	99
Paragraaf 7 Verbonden partijen	103
2. FINANCIËLE BEGROTING	119
2.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	121
2.2 FINANCIËEL OVERZICHT BATEN EN LASTEN	127
2.3 BALANS	131
2.4 OVERZICHT VAN STRUCTURELE EN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN	133
2.5 EMU-SALDO	137
3. BIJLAGEN	139
Recapitulatie per taakveld	141
Staat van activa (samengevat)	145
(Vervangings)investeringen	147
Staat van reserves en voorzieningen	153
Staat van langlopende geldleningen	157
Staat van salariskosten	158
Liquiditeitsplanning	161
Nieuw beleid uit Kadernota 2023	163

Samenstelling van het bestuur

Burgemeester Leo Pieter Stoel

Portefeuille:

- Openbare Orde en Veiligheid
- Algemene en Bestuurlijke zaken
- Dagelijks Bestuur De Waddeneilanden
- Personeel en Organisatie
- Dienstverlening
- Voorlichting en Communicatie
- Financiën
- Handhaving
- Onderwijs
- Veerverbinding

Wethouder Theo Faber (AmelandÉén)

Portefeuille:

- Huisvesting
- Gemeentelijk Woningbedrijf
- Ruimtelijke Ordening en Vergunningen
- Grondzaken
- Economie, Recreatie en Toerisme
- Infrastructuur en Vervoer
- Algemeen Bestuur De Waddeneilanden
- Locoburgemeester

Wethouder Piet IJnsen (Algemeen Belang Ameland)

Portefeuille:

- Duurzaamheid en Energietransitie
- Werk en Inkomen
- Sociaal Domein
- Gezondheid, Welzijn en Sport
- Jeugd en Jongeren
- Cultuur
- Milieu
- Landbouw en Natuur
- Water en Kustbescherming
- Algemeen Bestuur De Waddeneilanden
- 2e Locoburgemeester

Secretaris-directeur Iwan Valk

- Secretaris college van burgemeester en wethouders
- Directeur ambtelijke organisatie

1. Programmabegroting

1.1 Inleiding

Indeling begroting en begrotingssystematiek

Raadsagenda 2022-2025

Eind april 2022 is de Raadsagenda 2022-2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze geeft een overzichtelijk beeld van de opgaven, ambities en kansen op Ameland voor de komende periode. Ter informatie wordt in deze Programmabegroting verwezen naar de betreffende raadsagendapunten.

Besluit begroting en verantwoording (BBV)

In het BBV zijn de verslaggevingsvoorschriften opgenomen voor provincies en gemeenten. Het gaat hier om regels voor de indeling van begrotingsdocumenten (en voor jaarverslaggeving), voor waardering, activering en afschrijven, voor het gebruik van hoofdstukken en taakvelden, hoe moet worden omgegaan met rente en overhead en dergelijke. De voorliggende programmabegroting 2024 – 2027 is opgesteld met inachtneming van deze voorschriften.

Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap te geven over die kosten, wordt voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de kosten van de overhead.

In de programma's zelf worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie van overheadkosten is in het BBV aangegeven en in een notitie Overhead van de Commissie BBV is nog eens verduidelijkt welke kosten wel en niet tot overhead worden gerekend.

De overheadkosten worden uitgedrukt in een percentage van alle overige kosten, wat leidt tot een opslagpercentage van 24,35% op alle gemaakte kosten (2023: 22,99%).

Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan vanuit bedrijfseconomische overwegingen een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

Relatie met activiteitenbegroting en autorisatieniveau programmabegroting

De gemeenteraad stelt deze programmabegroting vast, waarbij de vaststelling geldt op het niveau van 'activiteitengroepen'. De raad stelt, met andere woorden, financiële middelen beschikbaar voor bijvoorbeeld de activiteitengroep Infrastructuur (als onderdeel van het programma Fysieke leefomgeving).

Het college krijgt van de raad de financiële middelen om de doelstellingen voor de activiteitengroep 'Infrastructuur' te realiseren. In de activiteitenbegroting verdeelt het college deze middelen over de onderliggende activiteiten zoals wegen, bermen, gladheidsbestrijding, etc.

Het college stelt een "Activiteitenbegroting" vast, ingedeeld in voorgeschreven hoofdstukken, taakvelden, activiteiten en grootboekrekeningen.

Binnen het totaalbudget, zoals dat geldt voor bijvoorbeeld de genoemde activiteitengroep Infrastructuur, kan het college middelen op een alternatieve wijze besteden, wanneer dat noodzakelijk is voor de realisatie van de door de raad aangegeven doelen en maatschappelijke effecten.

Uitgangspunten financiële begroting

De Programmabegroting 2024 – 2027 volgt de uitgangspunten van de vastgestelde Kadernota 2023. Het nieuwe beleid dat hierin is verwerkt, is als bijlage opgenomen bij deze begroting. Vaststelling van deze begroting betekent dat er budgetten beschikbaar zijn voor deze nieuwe beleidsvoornemens. Indien plannen nog nadere inhoudelijke uitwerking en beraadslaging vragen, komen deze plannen, met bijbehorende kredietaanvraag, nog specifiek in de raad aan de orde.

Na verwerking van het bovenstaande zijn de begrotingsaldi van de meerjarenbegroting 2024 – 2027 als volgt:

Saldi meerjarenbegroting 2024 - 2027				
	2024	2025	2026	2027
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	192.426	188.774	-398.374	-539.341
Totaal	192.426	188.774	-398.374	-539.341

1.2 Programma's en toelichting

Programma 1 Bestuur

Ameland staat voor duurzaam, ondernemend en sociaal.

Na de verkiezingen in 2022 zijn er verschillende sessies geweest met vertegenwoordigers van alle partijen. Dit heeft geleid tot een zo breed mogelijk gedragen raadsagenda 2022-2025. De raadsagenda geeft de hoofdlijnen weer van het voorgenomen beleid voor de raadsperiode 2022-2025.

Dit zijn de tien meest belangrijke en omvangrijke opgaven en thema's uit de raadsagenda:

- 1) Leefbaarheid en duurzaamheid lopen als rode draad door alle beleidsterreinen
- 2) Energietransitie alle gebouwen op Ameland naar fossielvrije energie
- 3) Veerverbinding betrouwbaar en toekomstbestendig (*gemeente heeft hier geen beslissingsbevoegdheid)
- 4) Welzijnswerk (toekomst)vraag van burgers is leidend, niet de organisatie, effectievere besteding van middelen
- 5) Toerisme en vervoer nieuw beleid is in ontwikkeling en staat in het teken van 'dempen van de drukte'
- 6) Sociale en reguliere huisvesting afmaken lopende projecten, ontwikkelen van nieuwe praktische plannen
- 7) Ouderenhuisvesting De Stelp start nieuwbouw begin 2023
- 8) Personeelshuisvesting een gezamenlijke kijk op toekomstbestendige huisvesting van werkenden op Ameland
- 9) Omgevingswet de invoering van de omgevingswet legt een (onzichtbaar) groot beslag op organisatie en bestuur
- 10) (On)voorzien stikstof, corona, vluchtelingenopvang, enz. (nieuwe) ontwikkelingen kunnen ineens zeer urgent zijn.

Samen willen we werken aan een aantrekkelijk en toegankelijk eiland, het behoud van natuurwaarden, een houdbare economische ontwikkeling en een vitale gemeenschap waarbinnen jongeren en ouderen zich op hun plaats voelen.

Activiteitsgroepen die bij dit programma horen

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

Willen we als bestuur in complexe omstandigheden stappen voorwaarts blijven zetten, dan helpt het om naast de gebruikelijke 'wat?' en 'hoe?' vraag ook vaker de 'waarom?' vraag met elkaar - en betrokkenen - scherp te krijgen. Het is belangrijk gaandeweg te proberen het onderscheid te zien tussen enerzijds korte termijn crisissen, incidenten en problemen en anderzijds wat we voor ons eiland willen bereiken op de lange termijn. We hopen de opgebouwde open en constructieve houding tussen raad, college en organisatie voort te zetten. In ons handelen en ons beleid staat het belang van de Amelander gemeenschap centraal. We bekijken branche breed per vraagstuk of er een rol voor de gemeente is weggelegd en op welke manier de gemeente dit projectmatig met specialisme en capaciteit kan ondersteunen, conform raadsagendapunt 6.5. Daarnaast is de bestuurlijke zelfstandigheid van het eiland een cruciaal uitgangspunt. Samenwerking blijft belangrijk, zowel met andere Waddengemeenten als op nationaal en internationaal niveau. We zoeken samenwerking met andere gemeenten of regio's wanneer dat effectief en/of efficiënt is.

→ Raadsagendapunten in dit programma: 1.10 – 6.5 – 7.1 – 7.2 – 7.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Het college en de raad bespreken periodiek de belangrijke dossiers;
- In Waddenverband werken we blijvend samen, met als belangrijk doel behoud en versterking van de leefbaarheid op de eilanden (7.3);
- We voeren op dit moment het gesprek over het eilander beleid, waar de uitgangspunten simpel en doeltreffend een belangrijke rol spelen (7.2);
- We investeren blijvend in onze organisatie. Door opleiding en training van medewerkers, trainees en raadsleden, investering in werkplek, software en informatiebeveiliging en investering in goede arbeidsomstandigheden blijft de organisatie voortdurend in ontwikkeling;
- De gemeente investeert in mensen. Door goed management, goede arbeidsvoorwaarden en inhoudelijk interessant werk is de gemeente een aantrekkelijke werkgever;
- De gemeente investeert in goed werkgeverschap. Door middel van een talentenpool, het opleiden van trainees, uitwisselingen met andere organisaties, gerichte arbeidsmarktbenadering en een goede gesprekkencyclus met alle werknemers positioneert Ameland zich als een aantrekkelijke werkgever;
- De gemeente investeert in extra formatie, zodat de omvangrijke opgaven en thema's uit de raadsagenda gerealiseerd kunnen worden;
- Doordat de gemeente de komende jaren voor verschillende grote opgaven staat, wordt een stelpost opgenomen in de meerjarenbegroting die rekening houdt met enkele grote uitgaven die gemoeid gaan met de grote opgaven;
- Met het Waddenprogramma bekijken welke projecten vanuit de Regiodeal op Ameland vorm gaan krijgen;

- Noodzakelijk onderhoud kunstcollectie Ameland;
- Uitvoering geven aan participatie (betrekken van burgers) door bijvoorbeeld de Dorpsontwikkelingsmaatschappij (DOM), dorpscontactfunctionarissen en verplichte onderdelen bij sociaal domein en de Omgevingswet.

Wat mag het kosten

Bestuur							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.001.00	Raad en raadscommissies	184.755	195.700	201.145	203.949	211.795	209.684
6.001.05	Burgemeester en wethouders	343.763	520.112	531.065	518.275	468.709	474.521
6.001.07	Voormalig politiek ambtsdragers	152.436	0	0	0	0	0
6.001.10	Ambtswoning burgemeester	16.332	52.973	56.061	55.586	55.011	54.436
6.001.15	Commissie Bezwaar	5.064	6.250	6.250	6.250	6.250	6.250
6.001.20	Samenwerkings- en belangenorganisaties	21.974	34.200	26.200	26.200	26.200	26.200
6.001.25	De Waddeneilanden	325.656	361.517	293.334	299.678	306.213	312.943
6.001.26	De Waddeneilanden, dienstverlening	90.438	85.689	78.114	78.114	78.114	78.114
6.001.30	(Inter)nationale samenwerking	106.756	0	0	0	0	0
6.001.35	Griffie	120.331	131.491	135.035	136.861	138.713	140.594
6.001.40	Rekenkamer gemeenteraad	8.166	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500
6.001.45	Programbegroting en jaarverslag	31.068	26.500	27.000	27.500	27.500	27.500
6.001.51	Auditcommissie	3.997	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
6.002.00	Burgerlijke stand	33.034	58.413	55.569	55.569	55.569	55.569
6.002.05	Bevolkingsadministratie	43.296	57.827	57.998	57.998	57.998	57.998
6.002.10	Rij- en reisdocumenten	21.304	39.690	41.016	41.016	41.016	41.016
6.002.15	Verkiezingen	9.712	9.800	9.800	9.800	9.800	9.800
6.530.05	Bijzondere subsidies: Ontwikkelingshulp, etc	5.804	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
6.540.15	Archiefbewaarpplaatsen	20.484	20.470	20.000	20.000	20.000	20.000
Saldo		1.544.371	1.615.632	1.553.586	1.551.796	1.517.888	1.529.625
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.001.10	Ambtswoning burgemeester	9.782	14.400	14.400	14.400	14.400	14.400
6.001.26	De Waddeneilanden, dienstverlening	112.873	95.000	95.000	95.000	95.000	95.000
6.001.30	(Inter)nationale samenwerking	124.003	0	0	0	0	0
Saldo		246.658	109.400	109.400	109.400	109.400	109.400

Resultaat Bestuur	-1.297.713	-1.506.232	-1.444.186	-1.442.396	-1.408.488	-1.420.225
--------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Participatievisie (2023)
- Inspraak- en participatieverordening Ameland (2023)
- Verordening Adviescommissie bezwaarschriften (2021)
- Organisatiestatuuat Gemeente Ameland (2021)

Wat willen we bereiken

Ameland is een gemeente waar iedereen zich prettig, veilig en beschermd voelt. Toezicht en handhaving is nodig voor een veilige en leefbare gemeente. In de raadsagenda is dit vertaald onder punt 1.9 en punt 1.10.

Op een toeristisch eiland als Ameland komen regelmatig veel mensen bij elkaar. Er zijn dan ook afspraken nodig over onder meer het gebruik van de soms beperkte ruimtes, het houden van evenementen, openingstijden het gebruik van voorzieningen en het terugdringen van (geluids)overlast. Ook op het gebied van een aantal specifieke kwesties, bijvoorbeeld scheepvaart ten noorden van Ameland, ontwikkelingen rondom opvang vluchtelingen, de oorlog in Oekraïne en de vogelgriep blijft aandacht noodzakelijk.

Gelet op de eilandsituatie is het belangrijk dat de verschillende hulpdiensten in noodsituaties snel en gecoördineerd worden ingezet. Iedereen moet immers kunnen vertrouwen op adequate hulp bij ongelukken en calamiteiten.

→ Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.9 – 1.10 – 6.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Actualiseren van het bestaande evenementenbeleid (6.3);
- Uitvoeringsprogramma maken voor het Integraal Veiligheidsplan en Ondernijningsbeeld;
- Het Integraal Veiligheidsplan (2021-2024) actualiseren;
- Actualisatie van het VTH beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving);
- Opnieuw opstellen van het toezichts- en handavingsprogramma;
- Contacten onderhouden met de Veiligheidsregio Fryslân inclusief het reageren op begroting en jaarrekening.

Wat mag het kosten

Openbare orde en veiligheid							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.110.00	Crisisbeheersing en brandweer	38.241	50.885	53.546	53.503	53.461	53.418
6.110.05	Huisvesting brandweer	61.008	70.064	70.935	70.607	70.280	69.953
6.110.10	Brandpreventie	604.370	654.047	716.677	752.257	761.658	786.349
6.110.15	Crisisbeheersing	19.860	21.089	22.752	24.116	24.617	25.868
6.110.20	Sigma-team (crisisbeheersing)	15.416	18.450	18.450	18.450	18.450	18.450
6.120.00	Vergunningen horecea, APV en kansspelen (lasten)	71.268	82.331	122.889	122.889	122.889	122.889
6.120.10	Overige beschermende maatregelen/openbare orde	1.299	2.500	2.500	2.500	800	800
Saldo		811.463	899.365	1.007.748	1.044.321	1.052.154	1.077.726
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.110.05	Huisvesting brandweer	51.234	51.000	51.100	51.100	51.100	51.100
Saldo		51.234	51.000	51.100	51.100	51.100	51.100

Resultaat Openbare orde en veiligheid	-760.230	-848.365	-956.648	-993.221	-1.001.054	-1.026.626
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-------------------	-------------------

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Integraal Veiligheidsplan Ameland 2021-2024 (2022)
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Ameland (2024)
- Preventie en handhavingsplan alcohol Gemeente Ameland 2022-2026 (2022)

Programma 2 Sociaal Domein

Iedereen doet mee.

Binnen het sociaal domein heeft de gemeente brede verantwoordelijkheden in de zorg en ondersteuning aan inwoners (op gebied van zorg, gezondheid, ontwikkeling, participatie en zelfredzaamheid, werk en jeugdhulp). De taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in de wetten: Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Jeugdwet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. In de ruime, integrale zin van het woord vallen onder 'sociaal domein' ook alle aanverwante taken. Zoals handhaving bij leerplicht, het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, de reguliere en bijzondere bijstand, (jeugd)gezondheidszorg, sport, cultuur, kinderopvang, welzijnswerk. De gemeente wil deze taken zo doeltreffend mogelijk uitvoeren en zorgen voor meer samenhang en maatwerk in het aanbod van zorg en ondersteuning voor de inwoners.

Activiteitsgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

Met algemene voorzieningen wil de gemeente bereiken dat (groepen) inwoners vanuit de eigen vraag laagdrempelig kunnen deelnemen aan en gebruik maken van gemeenschappelijke voorzieningen die ondersteunen bij maatschappelijke deelname, zelfredzaamheid en participatie op Ameland. Het gaat om voorzieningen als bibliotheekwerk, peuteropvang, (jeugd)gezondheidszorg, activiteiten jeugdbeleid, sportvoorzieningen, schuldhulpverlening, maatschappelijk werk, welzijnswerk, dorpshuizen, museaal werk, etc. De inzet van algemene voorzieningen kenmerkt zich door een combinatie van professionals en vrijwilligers en kan de inwoners ondersteuning bieden bij een hulpvraag en/of het meedoen in de samenleving. De inzet heeft een preventieve werking en is voorliggend aan de inzet van individuele, geïndiceerde, hulp/ondersteuning/zorg (in de tweede lijn).

De inzet en het faciliteren van algemene voorzieningen heeft een koppeling met de onderwerpen: Nieuwbouw De Stelp, inclusieve samenleving, toekomstbestendige organisatie en uitvoering welzijnswerk, IKC-vorming, preventief armoedebeleid en beleid/strategie maatschappelijk vastgoed zoals opgenomen in de Raadsagenda 2022-2025.

→ Raadsagendapunten in deze activiteitengroep: 4.1 – 4.4 – 4.5

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoeren definitief Integraal Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein (inclusief sport- en beweegbeleid (gezondheid & vitaliteit) jeugdbeleid en inclusie-agenda). Uitwerken van de (beleids)activiteiten van het Uitvoeringsprogramma die voor 2024 zijn gepland (4.4);
- De bouw van de 'Nieuwe Stelp' afronden, inclusief de herinrichting van de omgeving. Slopen van de 'Oude Stelp' na de verhuizing naar de 'Nieuwe Stelp' en de locatie tijdelijk herinrichten (4.1);
- De bibliotheekvoorziening in Hollum integreren in (het voorzieningengebied bij) de 'Nieuwe Stelp' (streven).
- Faciliteren en ondersteunen van de vernieuwde organisatie van het sociaal werk, inclusief gebiedsteam (inrichting professioneel team Sociaal Werk bij de vernieuwde stichting Sociaal (Cultureel) Werk Ameland, inclusief samenwerking en afstemming tussen dit team en cluster Sociaal Domein van de gemeente) (4.5);
- Opstellen strategisch plan gemeentelijke gebouwen (7.6);
- Updaten van de subsidieverordening en subsidiebeleidsregels.

Wat mag het kosten

Algemene voorzieningen							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.430.45	Peuterspeelzalen	86.530	111.617	118.378	118.378	118.378	118.378
6.510.00	Sportbeleid en activering algemeen	9.969	34.929	11.174	11.174	11.174	11.174
6.510.10	Buurtsportcoaches	79.329	95.000	95.000	95.000	95.000	95.000
6.510.15	Regeling sportakkoord	35.667	0	0	0	0	0
6.520.00	Accommodaties sport	292.808	343.513	273.071	273.134	246.850	246.562
6.520.10	Groene sportvelden en terreinen	125.326	151.808	131.716	135.931	125.815	125.417
6.530.10	Vormings- en ontwikkelingswerk	250	500	500	500	500	500
6.560.00	Bibliotheekvoorziening	148.090	142.610	143.700	143.700	143.700	143.700
6.560.05	Lokale omroep	601	2.629	2.613	2.613	2.613	2.613
6.610.00	Samenkracht en burgerparticipatie	204.433	210.198	251.612	249.788	249.973	250.337
6.610.15	Sociaal-cultureel werk	356.393	355.221	446.094	432.999	434.298	435.617
6.610.16	Administratie SCW	9.950	5.257	7.838	7.838	7.838	7.838
6.610.20	Buurt- en Clubhuizen	12.093	17.390	17.573	17.769	17.604	17.604
6.610.40	Mantelzorg / vrijwilligersbeleid	22.525	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
6.610.45	WMO overig	8.400	8.400	12.304.511	118.800	117.200	115.600
6.610.50	Noodopvang vluchtelingen	67.575	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
6.620.00	Coördinatie gebiedsgericht werken	32.990	29.702	16.198	16.198	16.198	16.198
6.620.05	Eerstelijns WMO en jeugd	68.766	197.400	187.700	188.500	188.500	188.500
Saldo		1.561.695	1.735.173	14.036.675	1.841.320	1.804.638	1.804.036
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.430.45	Peuterspeelzalen	67.953	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
6.510.10	Buurtsportcoaches	17.624	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
6.510.15	Regeling sportakkoord	35.667	0	0	0	0	0
6.520.00	Accommodaties sport	164	0	0	0	0	0
6.560.00	Bibliotheekvoorziening	15.000	0	0	0	0	0
6.610.16	Administratie SCW	4.398	4.100	4.100	4.100	4.100	4.100
6.610.45	WMO overig	0	0	2.550.000	0	0	0
6.610.50	Noodopvang vluchtelingen	110.323	0	0	0	0	0
Saldo		251.129	84.100	2.634.100	84.100	84.100	84.100
Resultaat Algemene voorzieningen		-1.310.566	-1.651.073	-11.402.575	-1.757.220	-1.720.538	-1.719.936

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Beleidskader Sociaal Domein Regio Noordoost-Friesland (2023)
- Nota Gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden 2022-2026 (2022)
- Nota Schuldhulpverlening gemeente Ameland (2019)
- Visie Toekomstbestendig Welzijnswerk Ameland (2021)
- Visie ouderenzorg Ameland (2015)
- Algemene Subsidieverordening gemeente Ameland (2019)
- Verordening Bekostiging leerlingenvervoer Ameland (2022)
- Verordening Toelage uitwonende studerende gemeente Ameland (2016)
- Verordening Aanvullende vergoeding OV chip kaart studenten Ameland (2016)

Wat willen we bereiken

De gemeente voert het beleid rond sportevenementen uit. Het gaat om evenementen die passen bij Ameland wat betreft de beleving van het eiland, de economie en de betrokkenheid van eilanders.

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de bestaande beleidsregel sportevenementen;
- Evalueren en eventueel herzien van de beleidsregel sportevenementen.

Wat mag het kosten

Sportevenementen							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.510.05	Ondersteuning sportevenementen	11.855	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Saldo		11.855	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Saldo		0	0	0	0	0	0
Resultaat Sportevenementen		-11.855	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000

Wat willen we bereiken

Met de activiteitengroep musea en culturele voorzieningen streven we behoud en expositie van het specifieke eilander cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke waarden na. Stichting Amelander Musea (STAM) exploiteert een aantal musea in gebouwen die in erfpacht door de gemeente zijn overgedragen. Via de musea worden exposities gehouden, excursies en activiteiten georganiseerd en worden de eilander scholen betrokken. De Musea vormen een belangrijk onderdeel van het toeristische aanbod op het eiland. Onder het cultuurhistorisch erfgoed vallen ook historische kerken, begraafplaatsen en dergelijke. Daarnaast is de STAM nadrukkelijk betrokken bij onderzoeken en het behoud van de flora, fauna en de natuur op Ameland en biedt het mogelijkheden om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt werk te bieden en 'mee te laten doen'.

Wat gaan we daarvoor doen

- Verlenen subsidie aan STAM voor de exploitatie van de musea en de museale en natuurbelevingsactiviteiten op Ameland;
- Verlenen subsidie voor het organiseren van culturele evenementen passend bij de beleving en cultuur van Ameland.

Wat mag het kosten

Musea en culturele voorzieningen							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.530.00	Culturele voorzieningen	62.858	67.757	67.825	67.925	68.025	68.025
6.540.05	Musea (incl. molens en vuurtoren)	351.641	369.086	376.854	375.480	374.106	372.732
6.830.20	Torens	11.835	11.477	11.668	11.868	11.868	11.868
Saldo		426.333	448.320	456.347	455.273	453.999	452.625
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.530.00	Culturele voorzieningen	0	500	500	500	500	500
6.540.05	Musea (incl. molens en vuurtoren)	3.000	0	0	0	0	0
6.830.20	Torens	5.325	0	0	0	0	0
Saldo		8.325	500	500	500	500	500

Resultaat Musea en culturele voorzieningen	-418.008	-447.820	-455.847	-454.773	-453.499	-452.125
---	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Wat willen we bereiken

Inwoners van Ameland, ook inwoners met beperkingen, kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen en deelnemen aan de samenleving en sociale activiteiten. Wanneer inwoners in hun dagelijks functioneren problemen ervaren, biedt de gemeente via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) hulp in de vorm van bijvoorbeeld woningaanpassingen, hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen, begeleiding/dagopvang en huishoudelijk hulp.

Een belangrijk uitgangspunt hierbij is zelfredzaamheid, de toepassing van het eigen netwerk en het gebruik van algemene voorzieningen. Op het moment dat dit onvoldoende is, kunnen aanvullend individuele voorzieningen worden ingezet. De inzet van maatschappelijke ondersteuning heeft een koppeling met het onderwerp begeleid wonen zoals opgenomen in de Raadsagenda 2022-2025.

→ Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.2

Wat gaan we daarvoor doen

- Afronden van het onderzoek naar mogelijkheden (en de haalbaarheid ervan) van begeleiding bij wonen (4.2);
- Via het nieuwe team Sociaal Werk (lokale stichting) bieden van preventieve hulp/ondersteuning in de eerste lijn (zelfredzaamheid, participatie, gezondheid) en, in samenwerking met het cluster Sociaal Domein (gemeente), het bieden van individuele voorzieningen in de tweede lijn (hulp bij het huishouden, begeleiding, dagbesteding, vervoer, hulpmiddelen, woningaanpassingen, bieden veiligheid in afhankelijkheidsrelaties).

Wat mag het kosten

Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)							
Lasten	Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027	
6.620.10	Eerstelijns WMO en Jeugd (tm 2022)	111.155	0	0	0	0	
6.660.00	Coördinatie en uitvoering WMO	11.503	81.290	85.878	85.928	85.969	
6.660.05	Woningaanpassingen en hulpmiddelen	160.708	160.000	160.000	160.000	160.000	
6.660.06	Vervoer	0	96.000	109.000	114.000	117.000	
6.671.00	Maatwerk dienstverlening 18+ (WMO)	67.708	0	0	0	0	
6.671.05	Persoonsgebonden budget WMO	51.061	0	0	0	0	
6.671.15	Huishoudelijke hulp	268.953	0	0	0	0	
6.671.20	Vervoer	43.993	0	0	0	0	
6.671.25	Begeleiding en dagbesteding	119.551	0	0	0	0	
6.671.60	Huishoudelijke hulp	0	280.000	280.000	280.000	280.000	
6.671.70	Begeleiding	0	135.000	135.000	135.000	135.000	
6.671.80	Dagbesteding	0	50.000	50.000	50.000	50.000	
6.681.00	Opvang en beschermd wonen	-54.493	0	0	0	0	
6.681.60	Beschermd wonen (WMO)	0	26.828	15.000	15.000	15.000	
6.681.70	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	15.000	15.000	15.000	15.000	
6.710.00	Openbare gezondheidszorg	28.554	31.000	31.000	31.000	31.000	
6.710.10	Jeugdgezondheidszorg	155.740	170.949	180.786	186.409	191.191	
Saldo		964.432	1.046.067	1.061.664	1.072.337	1.073.803	1.083.160
Baten	Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027	
6.660.05	Woningaanpassingen en hulpmiddelen	75	0	0	0	0	
6.660.10	Diverse eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen WMO	22.686	22.000	22.000	22.000	22.000	
6.671.15	Huishoudelijke hulp	27.960	0	0	0	0	
Saldo		50.721	22.000	22.000	22.000	22.000	

Resultaat Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) -913.711 -1.024.067 -1.039.664 -1.050.337 -1.051.803 -1.061.160

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning 2020 gemeente Ameland

Wat willen we bereiken

Jongeren op Ameland groeien veilig en gezond op tot volwassenen. Voor het opgroeien en ontwikkelen van jongeren is een sterke samenleving nodig. De opvoeding vindt plaats binnen de gezinnen, het onderwijs en in de buurt. Wanneer door omstandigheden onvoldoende sprake is van een gezonde en veilige ontwikkeling, kan basishulp worden geboden via huisarts, jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, welzijnswerk, of het gebiedsteam. Wanneer deze lichte ondersteuning niet volstaat, wordt gespecialiseerde jeugdhulp ingezet.

→ Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Via het nieuwe team Sociaal Werk (lokale stichting) bieden van preventieve hulp en ondersteuning bij opgroeien en opvoeden in de eerste lijn en, in samenwerking met het cluster Sociaal Domein (gemeente), het bieden van individuele voorzieningen in de tweede lijn (specialistische Jeugdhulp, dyslexiebegeleiding, pleegzorg, onder toezichtstelling) (4.3).

Wat mag het kosten

Jeugdhulpwet						
Lasten	Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.672.00	Maatwerkvoorziening 18- (Jeugd)	19.650	0	0	0	0
6.672.05	Persoonsgebonden budget Jeugd	59.264	0	0	0	0
6.672.10	Individuele voorzieningen jeugd	429.043	0	0	0	0
6.672.60	Coördinatie en uitvoering jeugdhulp	0	196.933	193.850	193.850	193.850
6.672.70	Jeugdhulp behandeling	0	197.500	197.500	197.500	197.500
6.672.80	Jeugdhulp dagbesteding	0	20.000	20.000	20.000	20.000
6.672.90	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	15.000	15.000	15.000	15.000
6.673.60	Pleegzorg	0	15.000	15.000	15.000	15.000
6.673.70	Gezinsgericht	0	15.000	15.000	15.000	15.000
6.673.80	Jeugdhulp met verblijf overig	0	15.000	15.000	15.000	15.000
6.674.60	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	15.000	15.000	15.000	15.000
6.674.70	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	15.000	15.000	15.000	15.000
6.674.80	Gesloten plaatsing	0	15.000	15.000	15.000	15.000
6.682.00	Veiligheid, jeugdrec.en opvang	38.750	0	0	0	0
6.682.60	Jeugdbescherming	0	20.257	15.000	15.000	15.000
6.682.70	Jeugdreclassering	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Saldo	546.707	554.690	546.350	546.350	546.350	546.350
Baten	Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Saldo	0	0	0	0	0	0

Resultaat Jeugdhulpwet	-546.707	-554.690	-546.350	-546.350	-546.350	-546.350
-------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Friese Regiovisie Jeugdhulp 2023-2026 (2023)
- Verordening Jeugdhulp Ameland (2018)

Wat willen we bereiken

Inwoners nemen naar hun mogelijkheden deel aan het arbeidsproces. Wanneer mensen niet zelfstandig in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen, biedt de gemeente via de Participatiewet ondersteuning. Bij voorkeur wordt getracht om mensen regulier werk te bieden. Wanneer dit niet lukt, worden extra instrumenten ingezet. Inwoners die moeten rondkomen van een laag inkomen en niet in eigen onderhoud kunnen voorzien, kunnen financiële steun ontvangen in de vorm van bijvoorbeeld bijzondere bijstand of kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Ter voorkoming van en begeleiding bij financiële problemen wordt financieel advies gegeven.

→ Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.7

Wat gaan we daarvoor doen

- Via het nieuwe team Sociaal Werk (lokale stichting) inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt preventief begeleiden naar werk en, in samenwerking met het cluster Sociaal Domein (gemeente), het bieden van individuele voorzieningen (werk inclusief loonkostensubsidie, bijstandsuitkering, etc.);
- Inrichten signaleringssysteem betalingsachterstanden, zodat de gemeente proactief inwoners kan benaderen en hulp kan bieden (4.7).

Wat mag het kosten

Participatiewet							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.630.00	Inkomensvoorzieningen	40.457	41.805	16.793	16.793	16.793	16.793
6.630.10	Inkomensvoorziening participatiewet	57.246	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
6.630.20	Besluit bijstand zelfstandigen	16.883	0	0	0	0	0
6.630.25	Loonkostensubsidies op grond van participatiewet	125.845	130.000	130.000	130.000	130.000	130.000
6.630.30	Bijzondere bijstand	595	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
6.630.35	Gemeentelijk minimabeleid	231.495	255.000	15.000	15.000	15.000	15.000
6.630.40	Overige voorzieningen	5.769	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6.630.46	Schuldhelpverlening	0	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
6.630.60	Kwijtschelding afvalstoffen- en rioolheffing	1.651	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
6.640.00	Begeleide participatie	9.326	13.668	3.135	3.135	3.135	3.135
6.640.05	Sociale werkvoorziening	329.885	313.955	271.769	275.575	279.321	283.124
6.650.00	Arbeidsparticipatie	17.395	27.074	3.135	3.135	3.135	3.135
6.650.10	Participatiebudget	19.799	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
6.671.10	Schuldhelpverlening	18.943	0	0	0	0	0
Saldo		875.291	910.301	568.632	572.438	576.184	579.987
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.630.10	Inkomensvoorziening participatiewet	223.267	190.000	180.000	170.000	170.000	170.000
6.630.20	Besluit bijstand zelfstandigen	1.702	0	0	0	0	0
6.630.40	Overige voorzieningen	7.719	0	0	0	0	0
Saldo		232.688	190.000	180.000	170.000	170.000	170.000
Resultaat Participatiewet		-642.603	-720.301	-388.632	-402.438	-406.184	-409.987

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Participatieverordening gemeente Ameland (2018)
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IAOW en IOAZ gemeente Ameland (2015)
- Verordening Tegenprestatie participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Ameland (2015)
- Verordening Individuele inkomenstoelage gemeente Ameland (2018)
- Verordening Individuele studietoelage gemeente Ameland (2015)

Programma 3 Onderwijs

De Amelander jeugd kennis en vaardigheden aanreiken en laten vergaren om zich te ontwikkelen en voor te bereiden op hun deelname aan de samenleving.

De gemeente wil zoveel mogelijk leerlingen op het eiland onderwijs aan kunnen bieden, afgestemd op hun niveau. Dit geldt zowel voor het primair als het voortgezet onderwijs. Het voortgezet onderwijs wordt op vmbo-niveau aangeboden. De eerste drie leerjaren kunnen ook op havo en vwo niveau worden gevolgd.

Activiteitsgroepen die bij dit programma horen

- Openbaar primair en voortgezet onderwijs
- Lokaal onderwijsbeleid

Wat willen we bereiken

We willen het openbaar primair - en het openbaar voortgezet onderwijs faciliteren door het bieden van administratieve en beleidsmatige ondersteuning. De kwaliteit van het onderwijs heeft grote invloed op de toekomst van onze jeugd. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt op basis van de wettelijke taak bij de ouders, de leerlingen, de schoolbesturen en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Dit sluit aan bij punt 4.6 uit de raadsagenda.

→ Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 4.6

Wat gaan we daarvoor doen

- Administratieve en beleidsmatige ondersteuning bieden aan de directie en de bestuurscommissie voor het openbaar primair onderwijs en de directie van het voortgezet onderwijs;
- Administratie uitvoeren van het openbaar primair en voortgezet onderwijs;
- Aan de slag met, en besluiten nemen over het eindrapport van de stuurgroep bestuurlijke fusie primair onderwijs West Ameland; hoewel een stap opzij is gedaan in dit proces is de intentie voor een besturenfusie hetzelfde gebleven;
- Het intern toezicht op het openbaar basis- en openbaar voortgezet onderwijs uitvoeren, uitbreiden en verbeteren. De door de gemeenteraad vastgestelde documenten (toezichtkaders en reglementen) met betrekking tot het toezicht zijn hierbij de leidraad;
- In nauw overleg met de accountant voor het onderwijs (Aksos) is het proces met betrekking tot de totstandkoming van de jaarrekeningen voor de twee onderwijsinstellingen verbeterd. De kwaliteit van de jaarverslagen is sinds het kalenderjaar 2022 aanmerkelijk verbeterd. Verbeterpunten uit de accountsverslagen 2022 nemen we over en de gemaakte verbetering zetten we door richting de jaarverslagen 2023.

Wat mag het kosten

Openbaar primair en voortgezet onderwijs							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.410.00	Exploitatie basisonderwijs	1.114.496	917.937	890.121	890.121	890.121	890.121
6.410.03	Bestuurscommissie OPO	13.445	13.700	13.700	13.700	13.700	13.700
6.410.05	Gemeentelijke ondersteuning openbaar basisonderwijs	19.539	17.088	15.721	15.721	15.721	15.721
6.410.06	Administratie OPO	23.148	41.267	37.098	37.098	37.098	37.098
6.430.00	Exploitatie voortgezet onderwijs	2.499.092	1.988.300	1.988.300	1.988.300	1.988.300	1.988.300
6.430.05	Gemeentelijke ondersteuning voortgezet onderwijs	9.504	5.783	6.009	6.009	6.009	6.009
6.430.06	Administratie VO	15.345	41.267	35.791	35.791	35.791	35.791
Saldo		3.694.569	3.025.343	2.986.740	2.986.740	2.986.740	2.986.740
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.410.00	Exploitatie basisonderwijs	1.114.496	917.936	890.121	890.121	890.121	890.121
6.410.06	Administratie OPO	12.173	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
6.430.00	Exploitatie voortgezet onderwijs	2.499.092	1.988.300	1.988.300	1.988.300	1.988.300	1.988.300
6.430.06	Administratie VO	12.173	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
Saldo		3.637.934	2.928.236	2.900.421	2.900.421	2.900.421	2.900.421
Resultaat Openbaar primair en voortgezet onderwijs		-56.634	-97.107	-86.319	-86.319	-86.319	-86.319

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Verordening bestuurscommissie openbaar basisonderwijs (2022)
- Verordening commissie intern toezicht openbaar onderwijs (2022)
- Toezichtkader openbaar basisonderwijs (2022)
- Reglement intern toezicht BWS (2023)
- Toezichtkader BWS (2023)

Wat willen we bereiken

De eilander jeugd mogelijkheden bieden zich te ontplooiën tot zelfstandige burgers, zodat ze in sociaal economisch en maatschappelijk opzicht op een goede wijze in de samenleving kunnen functioneren.

Wat gaan we daarvoor doen

- Preventief uitvoeren van de leerplicht; we leveren een bijdrage om absoluut – en relatief verzuim alsmede voortijdig schoolverlaten zoveel als mogelijk te voorkomen. Als dit zich dan toch voordoet, proberen we een zo goed en passend mogelijk vervolg voor de leerling te vinden;
- Stimuleren van de samenwerking tussen besturen en directies van de scholen voor primair onderwijs;
- Uitvoeren van de verordening leerlingenvervoer; een belangrijk aandachtspunt hierbij voor de komende periode is het leerlingenvervoer op het traject Ameland – Holwerd v.v. voor leerlingen die onder deze verordening vallen. Het doel is om het leerlingenvervoer in de nabije toekomst via een stabiele dienstregeling, veilig plaats te laten vinden met een zo aansluitend mogelijke reis;
- Uitvoeren van diverse financiële regelingen voor uitwonende studerende;
- Ondersteunen en adviseren van directies, schoolbesturen en gemeenten van andere Waddeneilanden;
- Bieden van administratieve en beleidsmatige ondersteuning aan de Samenwerkende Waddenscholen Primair Onderwijs (Swap) en Wad Voortgezet Onderwijs (Wad VO);
- Bieden van financiële en beleidsmatige ondersteuning voor de gezamenlijke plusklas in het basisonderwijs en de plusactiviteiten in het voortgezet onderwijs met als doel dit permanent op te nemen in het aanbod;
- Uitvoeren van het vastgestelde onderwijsachterstandenbeleid en de subsidieregeling peuteropvang inclusief het behandelen van de aanbevelingen die destijds door de inspectie van het onderwijs zijn gedaan ten aanzien van de voor- en vroegschoolse educatie;
- Het afhandelen van de verantwoording aan het rijk van het vastgestelde plan in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs;
- In combinatie met het strategisch plan gemeentelijke gebouwen gaan we in overleg met partijen in het onderwijs en de opvang, om te verkennen hoe de toekomstige huisvesting er uit kan zien (7.6).

Wat mag het kosten

Lokaal onderwijsbeleid							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.420.00	Onderwijshuisvesting openbaar basisonderwijs Hollum	25.338	31.776	19.081	19.044	18.902	11.036
6.420.05	Onderwijshuisvesting openbaar basisonderwijs Ballum	19.572	30.627	24.490	24.483	24.368	24.245
6.420.10	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs Hollum	12.085	19.618	19.854	19.797	19.632	17.013
6.420.15	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs Nes	37.798	40.581	41.015	40.527	39.939	39.351
6.420.20	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	216.452	231.805	243.035	240.646	233.036	230.431
6.430.08	Gem. ondersteuning bijzonder basisonderwijs	13.268	12.100	12.100	12.100	12.100	12.100
6.430.09	Lokaal onderwijsbeleid	34.270	30.502	27.765	27.765	27.765	27.765
6.430.10	Onderwijsbegeleiding	43.004	49.900	49.900	49.900	49.900	49.900
6.430.15	Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	1.910	2.103	2.090	2.090	2.090	2.090
6.430.20	Wad VO	753	0	0	0	0	0
6.430.25	Toelage uitwonende studerenden	27.524	29.257	28.180	28.180	28.180	28.180
6.430.27	Uitvoering verordening leerlingenvervoer	79.207	81.542	75.080	75.080	75.080	75.080
6.430.30	Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	12.241	11.500	11.500	11.500	11.500	11.500
Saldo		523.423	571.312	554.090	551.111	542.493	528.692
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.420.20	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs	38.514	37.100	37.200	37.200	37.200	37.200
6.430.09	Lokaal onderwijsbeleid	33.131	0	0	0	0	0
6.430.10	Onderwijsbegeleiding	19.051	18.800	18.800	18.800	18.800	18.800
6.430.15	Samenwerking Waddenscholen Primair onderwijs	1.764	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
6.430.27	Uitvoering verordening leerlingenvervoer	465	0	0	0	0	0
6.430.30	Overige voorzieningen t.b.v. onderwijs	498	400	400	400	400	400
Saldo		93.424	58.800	58.900	58.900	58.900	58.900
Resultaat Lokaal onderwijsbeleid		-429.999	-512.512	-495.190	-492.211	-483.593	-469.792

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

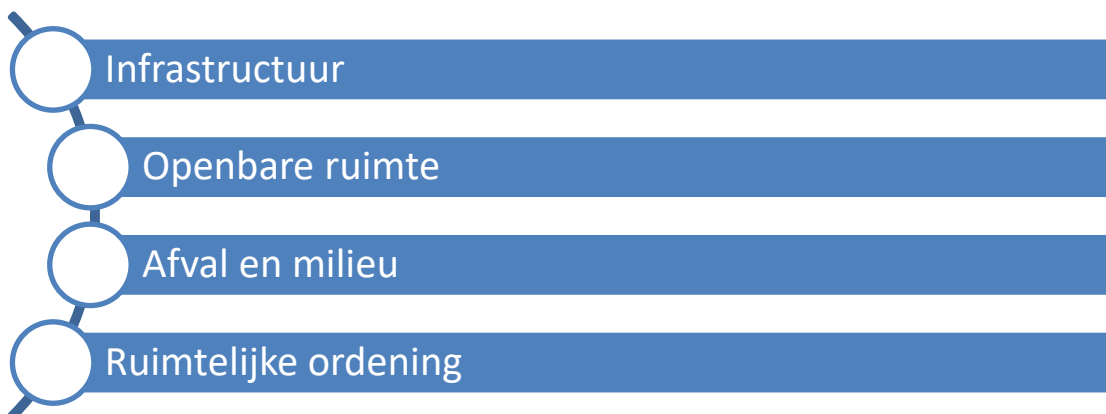
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer (2022)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (2021)
- Verordening aanvullende vergoeding OV-chipkaart studenten (2016)
- Verordening toelage uitwonende studerenden (2016)
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid (2009)

Programma 4 Fysieke Leefomgeving

Ameland in fysiek opzicht netjes, schoon, heel en veilig houden.

Op Ameland is het goed wonen, werken en recreëren. Met inachtneming van de belangen van onze burgers en gasten wil gemeente Ameland de bijzondere leefomgeving in stand houden en ontwikkelen.

Activiteitsgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

Gemeente Ameland is als eigenaar of (mede)beheerder verantwoordelijk voor de kwaliteit en staat van onderhoud van de infrastructurele voorzieningen. Voor de gemeentelijke infrastructuur streven we naar een behoud van het hoge kwaliteitsniveau. Werkzaamheden zijn in principe gebaseerd op actuele beheer- en onderhoudsplannen. Het streven is begin 2024 een nieuw wegenonderhoudsplan voor te leggen aan de raad, conform punt 5.6 van de raadsagenda. Dit in combinatie met punt 1.2 van de raadsagenda om zo veel mogelijk koppelkansen te benutten met de revitalisatie en reconstructie 2.0 van dorpen en wijken. Hiervoor wordt een meerjarenaanpak/-planning nagestreefd. Naast de werkzaamheden die voortvloeien uit deze plannen, zijn er incidentele ontwikkelingen die extra planvorming vragen. De vervoersvisie, raadsagendapunt 5.1, is opgesteld nadat het toeristisch beleid is vastgesteld.

Tevens wordt ingezet op goede oplossingen voor de veerverbinding, zowel op de korte als de lange termijn om een betrouwbare veerverbinding te blijven nastreven. Dit sluit aan bij punt 5.2 en punt 5.3 van de raadsagenda. Wij blijven in gesprek met het Rijk en de regio over een lange termijn oplossingsrichting gericht op 2029, het jaar waarin de nieuwe concessieperiode start.

→ Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.2 – 5.1 – 5.2 – 5.3 – 5.4 – 5.5 – 5.6

Wat gaan we daarvoor doen

- Wij zetten ons ambtelijk en bestuurlijk in voor een goede verbinding met het vaste land op korte en lange termijn. Wij blijven in gesprek met de regio en het Rijk over de huidige en toekomstige veerdienst gericht op het jaar 2029 wanneer de nieuwe concessieperiode start (5.2 en 5.3);
- Na de vaststelling van de vervoersvisie in 2023, wordt er in 2024 gewerkt aan de uitvoering hiervan. Onder andere de optimalisatie van de fiets- en wandelinfrastructuur en het verbeteren van de verkeersveiligheid op knelpunten worden opgepakt (5.5);
- Het vliegveld toekomstbestendig maken door het verder uitwerken van de kwaliteitsimpuls;
- We gaan het beheerplan Wegen voorleggen aan de gemeenteraad (5.6);
- Uitvoering geven aan het nog vast te stellen beheerplan Wegen (5.6);
- We gaan het onderhoudsplan havens voorleggen aan de gemeenteraad;
- Uitvoering geven aan het nog vast te stellen Onderhoudsplan Havens;
- Uitvoeren van werkzaamheden volgend uit het Gemeentelijk Rioleringsplan, onder andere het verder afkoppelen en infiltreren van regenwater om het riool klimaatbestendig te maken.

Wat mag het kosten

Infrastructuur							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.210.00	Wegen, straten, pleinen en (fiets)paden	993.813	1.086.288	1.085.846	1.067.126	1.035.882	1.011.372
6.210.10	Gladheidsbestrijding	8.162	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6.210.15	Openbare verlichting	96.020	100.120	97.197	96.379	95.560	94.741
6.210.20	Abri's	13	400	400	400	400	400
6.210.25	Verkeersmaatregelen	146.943	103.706	147.703	123.703	86.203	86.203
6.210.35	Vliegveld (lasten)	261.525	190.737	310.742	294.250	292.578	290.858
6.210.45	Watergangen	46.622	45.100	45.100	45.100	45.100	45.100
6.220.00	Parkeerterreinen	8.268	16.638	25.702	28.077	27.651	27.226
6.230.00	Passantenhaven (lasten)	218.621	179.578	241.283	239.470	237.658	235.846
6.240.00	Veerdam (lasten)	127.580	144.824	199.343	182.888	181.417	179.922
6.330.00	Eigendommen (lasten)	20.440	24.238	35.760	35.672	35.484	35.297
6.330.10	Exploitatie landerijen/gronden (lasten)	1.166.423	37.349	44.966	44.966	44.966	44.966
6.720.00	Riolering	686.166	684.451	741.581	769.294	774.084	770.865
Saldo		3.780.595	2.618.430	2.980.621	2.932.324	2.861.982	2.827.796
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.210.35	Vliegveld (lasten)	116.958	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000
6.720.00	Riolering	16.700	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Saldo		133.658	86.000	86.000	86.000	86.000	86.000
Resultaat Infrastructuur		-3.646.937	-2.532.430	-2.894.621	-2.846.324	-2.775.982	-2.741.796

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Vervoersvisie 2023 (verwachting 4de kwartaal 2023)
- GRP Ameland 2020
- Beheerplan wegen 2016 – 2031 (nieuw: verwachting 1ste kwartaal 2024)
- Beheerplan havens (verwachting 4de kwartaal 2023)
- Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater (2010)

Wat willen we bereiken

Goed beheer van openbare ruimte en aanwezige gemeentelijke voorzieningen heeft de blijvende aandacht. Verbeteren van de beeldkwaliteit van onder andere beschermde dorpsgezichten nemen we mee, conform punt 1.1 van de raadsagenda. Gemeente Ameland is verantwoordelijk voor het beheer van grote delen van de openbare ruimte op het eiland. Variërend van groen in de dorpen en speeltoestellen over het hele eiland, tot strandovergangen en recreatiegebieden zoals De Aanleg en De Vleijen.

De gemeente wil een schone leefomgeving in stand houden, waarbij kleinschalig cultuurhistorisch medegebruik en toegankelijkheid van natuurgebieden de uitgangspunten zijn van het gemeentelijk beleid. Dit speelt in op punt 1.7 van de raadsagenda. Op het gebied van de natuur worden de meeste taken uitgevoerd door andere overheidsorganisaties en terrein beherende organisaties. Samenwerking en afstemming over het beheer met deze instanties vraagt een meer planmatige benadering. Onderwerpen als verantwoord recreatief gebruik, bescherming, onderhoud en herstel zijn daarbij belangrijke items, conform punt 1.8 van de raadsagenda.

→ **Raadagendapunten binnen deze activiteitengroep: 1.1 – 1.7 – 1.8**

Wat gaan we daarvoor doen

- We gaan de raad voorstellen om akkoord te gaan met de voorgestelde variant van de pumptrackbaan en het gebiedsplan de Vleijen, om vervolgens hier uitvoering aan te geven;
- Het terrein van de Buitendienst efficiënter herinrichten en laten voldoen aan wet- en regelgeving;
- Bijdrage leveren aan extra openbaar toilet bij KNRM Ballumerbocht binnen het gestelde budget.

Wat mag het kosten

Openbare ruimte							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.570.00	Openbare ruimte en (openlucht)recreatie	1.000.853	1.187.967	1.328.052	1.266.784	1.275.749	1.282.097
6.570.15	De Vleijen	0	0	0	0	0	0
6.570.20	De Aanleg	0	0	0	0	0	0
6.570.25	Strandrecreatie	439.312	414.083	437.504	438.645	439.092	438.671
6.750.00	Begraafplaatsen	55.255	95.037	81.929	81.970	81.882	79.896
Saldo		1.495.420	1.697.086	1.847.485	1.787.399	1.796.723	1.800.664
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.750.00	Begraafplaatsen	136	100	100	100	100	100
Saldo		136	100	100	100	100	100

Resultaat Openbare ruimte	-1.495.284	-1.696.986	-1.847.385	-1.787.299	-1.796.623	-1.800.564
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Groenbeleidsplan (2021)

Wat willen we bereiken

Bij de afvalinzameling willen we streven naar een adequate duurzame inzameling en verwerking. Hierbij is veel aandacht voor zwerfvuil. De opdracht om een realistisch en integraal actieplan op te stellen om effectief zwerfafval tegen te gaan op Ameland ligt nog bij de Waddencampus.

Wat gaan we daarvoor doen

- Permanente aandacht voor de efficiëntie en verbetering van afvalinzameling en – verwerking.

Wat mag het kosten

Afval en milieu							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.330.20	Destructie	10.666	15.837	15.900	16.192	16.384	16.431
6.730.00	Afvalinzameling algemeen	475.116	533.683	538.111	533.672	533.391	531.756
6.730.05	Afvalinzameling oud papier	41.528	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
6.730.15	Afvalinzameling dorpen en vakantieonderkomens	482.188	542.684	548.983	548.737	547.797	545.843
6.730.20	Afvalinzameling vakantieonderkomens	0	0	0	0	0	0
6.730.25	Afvalinzameling campings	0	0	0	0	0	0
6.730.30	Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	292.528	291.831	303.606	296.616	297.440	297.691
6.730.40	Afvalinzameling glas	20.378	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
6.740.00	Milieubeleid, beheer en handhaving	287.394	329.719	330.260	330.260	330.260	330.260
6.740.10	Ongediertebestrijding	23.015	29.461	29.463	29.946	30.265	30.344
Saldo		1.632.814	1.803.217	1.826.324	1.815.424	1.815.538	1.812.325
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.730.00	Afvalinzameling algemeen	138.777	102.000	102.000	102.000	102.000	102.000
6.730.05	Afvalinzameling oud papier	78.502	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
6.730.30	Afvalinzameling bedrijven (incl. campings)	5.074	5.400	5.400	5.400	5.400	5.400
6.730.40	Afvalinzameling glas	0	3.300	6.600	6.600	6.600	6.600
6.740.10	Ongediertebestrijding	2.117	600	600	600	600	600
Saldo		224.471	161.300	164.600	164.600	164.600	164.600

Resultaat Afval en milieu	-1.408.343	-1.641.917	-1.661.724	-1.650.824	-1.650.938	-1.647.725
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Afvalstoffenverordening Gemeente Ameland (2010)

Wat willen we bereiken

We willen een veilige, gezonde en leefbare gemeente waarin wonen, werken en leven goed is geregeld. Voldoende woningen voor de verschillende doelgroepen, bedrijven afgestemd op de omgeving en de vraag naar producten, en een leefomgeving waar het prettig vertoeven is. Bestemmingsplannen, vergunningen, beschikbaarheid van woningen en het toezicht daarop zijn belangrijke instrumenten. Gestreefd wordt naar een goede toepassing van regels.

→ Raadsagendapunten in deze activiteitengroep: 1.1 - 1.3 - 1.4 - 1.5 - 1.6 - 3.9 – 2.1

Wat gaan we daarvoor doen

- Afronden van de ingezette procedure ter vervanging van de beheersverordening Buitengebied door een nieuw bestemmingsplan Buitengebied;
- Met betrekking tot de Omgevingswet en het opstellen van de structuur voor het Omgevingsplan gemeente Ameland wordt de omzetting van het Bestemmingsplan Hollum naar een nieuw omgevingsplan gebruikt voor de opbouw van deze nieuwe structuur (pilot);
- Voorbereiden om te komen tot één Omgevingsplan dat uiterlijk 2032 moet zijn vastgesteld;
- Voorbereiden van een Omgevingsvisie Ameland die uiterlijk 3 jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet moet zijn vastgesteld;
- Implementeren van beeldkwaliteit en omgevingskwaliteit en wat hiermee samenhangt afgestemd op de Omgevingswet. Hierbij trachten te komen tot meer klantgerichte processen voor burgers en bedrijven (1.1, 1.3 en 1.6);
- Bijsturen van ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen met (andere) maatregelen zoals eerder toegepast: het kelderbesluit, het uitpodingsverbod en strengere regels rondom functiewijzigingen van groepsverblijven (1.5);
- Uitwerken en invulling geven aan verschillende beleidsuitgangspunten met betrekking tot knelpunten op het gebied van verblijfsrecreatie;
- Opstellen van een archeologische verwachtingskaart;
- Afronden van de implementatie van het gemeentelijke monumentenbeleid (1.4).

Wat mag het kosten

Ruimtelijke ordening							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.810.00	Bestemmingsplannen, ontwikkeling	233.344	301.739	206.931	191.931	191.931	191.931
6.810.05	Bestemmingsplannen, wijzigingen op verzoek (procedure WRO)	30.600	19.977	19.855	19.855	19.855	19.855
6.820.00	Plan Nes-Oost, De Tuun en Kwekerij	888	0	0	0	0	0
6.820.01	Plan Buren Paasduinweg	478.800	0	0	0	0	0
6.820.02	Plan Nes Miedeweg/Polderweg	237.234	0	0	0	0	0
6.820.03	Plan Nes Binnendieken	3.881	0	0	0	0	0
6.820.04	Plan Ballum Smitteweg	282.208	0	0	0	0	0
6.820.06	Plan Hollum Trapweg	1.529.969	0	0	0	0	0
6.820.07	Ballum Abehiem	12.250	0	0	0	0	0
6.820.15	Plan Buren Foppedunenweg	134.324	0	0	0	0	0
6.820.90	Grondexploitatie	3.382	11.828	11.756	11.756	11.756	11.756
6.830.00	Welstandstoezicht	38.939	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
6.830.10	Omgevingsvergunningen	276.531	281.082	274.361	274.297	274.231	274.916
6.830.25	Uitvoering Huisvestingswet	3.771	3.943	5.225	5.225	5.225	5.225
6.830.35	Monumentenzorg	2.338	4.814	28.806	4.806	4.806	4.806
6.830.40	Basisregistraties Adressen en Gebouwen	22.198	45.657	25.132	25.132	25.132	25.132
6.830.45	Stads- en dorpsvernieuwing	77.320	112.886	43.288	43.288	43.288	43.288
Saldo		3.367.976	821.926	655.355	616.291	616.225	616.910
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.810.05	Bestemmingsplannen, wijzigingen op verzoek (procedure WRO)	10.629	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6.820.00	Plan Nes-Oost, De Tuun en Kwekerij	888	0	0	0	0	0
6.820.01	Plan Buren Paasduinweg	393.960	0	0	0	0	0
6.820.02	Plan Nes Miedeweg/Polderweg	189.200	0	0	0	0	0
6.820.03	Plan Nes Binnendieken	3.881	0	0	0	0	0
6.820.04	Plan Ballum Smitteweg	329.858	0	0	0	0	0
6.820.06	Plan Hollum Trapweg	795.034	0	0	0	0	0
6.820.15	Plan Buren Foppedunenweg	134.324	0	0	0	0	0
6.830.25	Uitvoering Huisvestingswet	83	0	0	0	0	0
Saldo		1.857.857	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Resultaat Ruimtelijke ordening		-1.510.119	-816.926	-650.355	-611.291	-611.225	-611.910

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Structuurvisie (2011)

Beheersverordeningen

- Beheersverordening Waddenzee en Noordzee (2013)
- Beheersverordening Havens Nes en Ballumerbocht (2013)
- Beheersverordening Recreatieterrein Buren (2013)
- Beheersverordening Strandweg Nes (2013)
- Beheersverordening Buitengebied (2013)
 - Partiële herziening Beheers verordening Buitengebied (2015)

Vigerende bestemmingsplannen

- Bestemmingsplan recreatieterreinen Hollum (2012)
- Bestemmingsplan Hollum (2009)
- Bestemmingsplan Ballum (2012)
- Bestemmingsplan Roosdunen (2006)
- Bestemmingsplan Nes (2014)
- Bestemmingsplan recreatieterrein Nes-Buren 2019 (2020)
- Bestemmingsplan Recreatieterreinen Buren (2015)
- Bestemmingsplan Buren (2015)

Andere verordeningen

- Exploitatieverordening gemeente Ameland (2014)
- Erfgoedverordening gemeente Ameland (2016)
- Monumentenverordening gemeente Ameland (2008)
- Bouwverordening gemeente Ameland (2013)
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) (2010)

Beleid

- Welstandsnota (2016)
 - Aanvullende welstandscriteria bijlage 7 en 8 Welstandsnota 2016 (2023)
- Woonvisie (2017)
- Beleidsnotitie bedrijfswoningen en personeelshuisvesting (2017)
- Strandnota (2016)

Programma 5 Economie

Voor blijvend profijt en leefbaarheid.

Toerisme en de overige economische sectoren zijn van levensbelang voor de Amelandse economie en leefbaarheid. Ameland wordt elk jaar druk bezocht door toeristen. Deze zorgen grotendeels voor de inkomsten van de burgers en bedrijven op Ameland en leveren ook een belangrijke bijdrage aan de baten van de gemeente Ameland. Het is daarom belangrijk dat we duurzame ontwikkeling voor de sectoren blijven stimuleren.

Activiteitgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

In 2023 is het toerismebeleid 'Van Meer naar Beter' vastgesteld. In de rest van 2023 en in 2024 (en verder) zal hier uitvoering aan gegeven worden. Met de vaststelling van dat beleid komt er ook weer ruimte om andere beleidsstukken op te pakken, zoals de vervoersvisie (programma 4) en het detailhandels- en horecabeleid, die allen in lijn met de toerismevisie opgesteld zullen worden. In lijn daarmee willen we in aansluiting op punt 6.4 van de raadsagenda voorlichting en bewustwording integreren tot één geheel.

→ Raadsagendapunten in dit programma: 6.1 – 6.2 – 6.3 – 6.4 – 6.5

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan het toerismebeleid (6.1) met onder andere:
 - Detailhandels- en horecabeleid updaten, in lijn brengen met toerismebeleid, aanscherpen en voorzien van oplegger (6.2);
 - Start vernieuwde samenwerking met en overdracht campagne 'Welkom in onze wereld' aan de VVV (6.4).
- Sectorenoverleg toerisme voortzetten met als doel het delen van ontwikkelingen, beslissingen en stellingen rondom toerisme op Ameland (6.5);
- Evaluatie subsidie toeristische jeugdgroepen (en indien gewenst aanpassing);
- Goede relaties met ondernemers en dienstverlening aan bedrijven zijn voor de gemeente van groot belang. Persoonlijk contact kan hierin het verschil maken. Daarom willen we per 2024 een medewerker specifiek als taak geven om het contact met bedrijven proactief vorm te geven; voor 1 tot anderhalve dag per week.

Wat mag het kosten

Toerisme							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.340.00	Toerisme	389.975	400.647	414.894	415.089	415.218	415.250
6.340.01	Evenementenmateriaal	1.163	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Saldo		391.138	402.647	416.894	417.089	417.218	417.250
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.340.00	Toerisme	10.000	0	0	0	0	0
6.340.01	Evenementenmateriaal	15.495	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo		25.495	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000

Resultaat Toerisme	-365.643	-390.647	-404.894	-405.089	-405.218	-405.250
---------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Toerismebeleid Ameland, Van meer naar beter (2023)
- Beleidsregels Verblijfsrecreatie (2023)
- Economische Visie 2030 (2019)
- Detailhandelsstructuurvisie (2009)
- Evenementenbeleid (2008)
- Horecabeleidsplan (2006)
- Vervoersvisie (verwachting 4de kwartaal 2023)

Wat willen we bereiken

We sluiten aan bij overleg tussen de provincie en de landbouwsector om actieve gesprekken en ontwikkelafspraken te bevorderen.

→ Raadsagendapunt in dit programma: 6.5 – 6.6

Wat gaan we daarvoor doen

- We sluiten actief aan bij overleggen van het FPLG. We brengen, samen met de andere Friese Waddeneilanden, de eilanderbelangen in bij de uitwerking van de stikstofdoelstelling en klimaatdoelstellingen voor het Friese platteland. Provincie Friesland stelt dit plan op in opdracht van het Rijk (NPLG) (6.6).

Wat mag het kosten

Overige sectoren							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.310.00	Waddencampus	36.218	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
6.310.05	Economische ontwikkeling	1.921	0	0	0	0	0
Saldo		38.139	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Saldo		0	0	0	0	0	0

Resultaat Overige sectoren	-38.139	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
-----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Economische Visie 2030 (2019)
- Landbouwbeleidsplan (2010)

Programma 6 Duurzaamheid

Een toekomstbestendige en zelfvoorzienende samenleving.

Ameland heeft de ambitie om duurzaam zelfvoorzienend te zijn. Hierbij wil Ameland voorloper zijn en blijven op het gebied van de energietransitie door vorm en inhoud te geven aan duurzame energieoplossingen. Ameland heeft de ambitie om in 2035 een toekomstbestendig en betaalbaar aardgasvrij energiesysteem te hebben. Daarbij willen we de bredere duurzaamheidsthema's als circulaire economie, waterverbruik, biodiversiteit en klimaatadaptatie meenemen voor zover dat aansluit en past in onze eilander samenleving en economie.

Activiteitsgroepen die bij dit programma horen

Energietransitie

Wat willen we bereiken

De gemeenteraad heeft in juni 2019 bekrachtigd dat Ameland koploper wil zijn in de energietransitie, dat wil zeggen: vijftien jaar eerder dan de rest van Nederland voldoen aan de landelijke doelstellingen voor reductie van de CO₂-uitstoot. Ameland wil dus in 2035 de energietransitie afronden, conform raadsagendapunt 3.1. Hierbij zullen alle punten welke onder '3' vallen uit de raadsagenda gekoppeld worden. Om te beginnen willen we een visie duurzaamheid opstellen. De visie wordt iets breder opgezet omdat we meer doen dan alleen energietransitie waarbij er ook aandacht is voor circulariteit. De focus van de visie ligt echter op energietransitie.

Om de energietransitie te bereiken heeft Ameland met de partners van het convenant Duurzaam Ameland een programma ontwikkeld waarin duidelijk wordt welke stappen gezet moeten worden, dit betreft raadsagendapunt 3.5. Twee sporen zijn hierbij van belang. Enerzijds het technisch economische spoor (welke concrete projecten en plannen zijn ontwikkeld en wat is er nog nodig?) en anderzijds het sociaal-maatschappelijke spoor (hoe worden de Amelanders maximaal betrokken bij alle activiteiten?).

Ameland werkt op verschillende speelvelden aan de energietransitie, waarmee we ingaan op raadsagendapunt 3.2: via verbeteringen bij en met de inwoners en gelijktijdig ook via grote projecten voor het gehele eiland. Daarbij werken we veel en intensief met partijen samen. Het doel is een integraal, betaalbaar, toekomstbestendig en slim energiesysteem voor Ameland.

Een andere koppeling met raadsagenda 2022-2026 wordt gemaakt op het gebied van de gemeentelijke gebouwen, dit valt zowel onder raadsagendapunt 3.3 als 7.6. De provincie heeft het project KlimOp opgezet, welke het mogelijk maakt om per gebouw een advies op maat te laten maken. Dit omvat een inventarisatie van de te nemen maatregelen, de financiering en eventuele subsidies. Naar verwachting worden deze adviezen eind 2023 afgerond, waarna het gemeentebestuur kan besluiten over de mate en snelheid van de verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed.

Naast de energiebesparing willen we ook zuiniger om gaan met ons (drink)water, zoals benoemd in punt 3.7 van de raadsagenda. Het ideaalbeeld is om zelfvoorzienend te kunnen worden op het gebied van water. Of dit mogelijk is en tegen welke prijs, zal onderzocht moeten worden. In 2024 of 2025 wordt hierover een notitie opgesteld.

➔ **Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 3.1 – 3.2 – 3.3 – 3.4 – 3.5 – 3.6 – 3.7 – 3.8 – 3.9 - 7.6**

Wat gaan we daarvoor doen

- We gaan (mogelijk nog in 2023) voorstellen een nieuw Programma Duurzaamheid vast te stellen, hier geven we vervolgens uitvoering aan. Voor de uitvoering zoeken we cofinanciering in EU-programma's, Regiodeal Waddeneilanden, Waddenfonds en andere passende fondsen;
- Blijven kijken wat slimme oplossingen zijn bij het (budgetneutraal) realiseren van de energierotonde Ballumerbocht (een vergister/vergasser, zonnepark, energieopslag en productie van waterstof). Per onderdeel van de energierotonde wordt een investeringsbeslissing voorgelegd wanneer relevant (3.4) (3.5);
- We blijven middels advies aan huis, flyers en het betrekken van eilanders in nieuwe projecten onze inwoners en bedrijven informeren en adviseren.
- Stimuleren verduurzaming met het verstrekken van verschillende leningen met lage rentetarieven (3.2);
- Externe inhuur van een warmtespecialist, waardoor we in de loop van 2024 een voorstel verwachten te presenteren of (diepe) geothermie voor Ameland mogelijk is. Mogelijk in combinatie met warmtenetten en het opzetten van een warmtebedrijf (3.5). Omdat iedereen op het eiland met dit warmteproces te maken gaat krijgen, gaan we dat samen met onze inwoners doorlopen.
- Elke gemeente heeft specifieke Rijksuitkeringen (SPUK-gelden) gekregen om woningen te isoleren en energiearmoede te bestrijden, verdeeld over meerdere jaren. We proberen woningeneigenaren, die onder voorwaarden vallen, te informeren en aan te zetten tot isolerende en besparende maatregelen. Hieraan koppelen we de rijksbudgetten voor bestrijding van energiearmoede (3.2);
- Een onderzoek naar het opzetten van een "Energiedienstenbedrijf", dit wordt naar verwachting in 2024 opgepakt in het kader van de Regiodeal.
- Gevolg geven aan de provinciale uitkomsten van het onderzoek naar de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (3.3) (7.6).

Wat mag het kosten

Energietransitie							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.740.04	SAVE	29.089	0	0	0	0	0
6.740.05	Duurzaamheid	251.753	244.176	220.265	195.282	195.294	195.297
6.740.06	IANOS project	46.947	0	0	0	0	0
6.740.07	H2Watt project	140.670	0	0	0	0	0
6.740.08	Administratie voor derden, duurzaamheid	2.240	5.257	5.225	5.225	5.225	5.225
Saldo		470.700	249.433	225.490	200.507	200.519	200.522
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.740.04	SAVE	43.719	0	0	0	0	0
6.740.05	Duurzaamheid	40.000	0	0	0	0	0
6.740.06	IANOS project	90.028	0	0	0	0	0
6.740.07	H2Watt project	84.412	0	0	0	0	0
6.740.08	Administratie voor derden, duurzaamheid	5.267	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Saldo		263.426	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000

Resultaat Energietransitie	-207.274	-244.433	-220.490	-195.507	-195.519	-195.522
-----------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Vastgestelde Beleidsnotities en verordeningen

- Beleidsnotitie “Samen slim op weg naar de energie van de toekomst” (2019)
- Transitievisie warmte “Ameland aardgasvrij”(2021)
- Uitvoeringsregeling “Gewijzigde regeling energiebesparende maatregelen woningen 2021-2022 (2023)
- Verordening Fonds verduurzaming en woningaanpassing Ameland (2022)

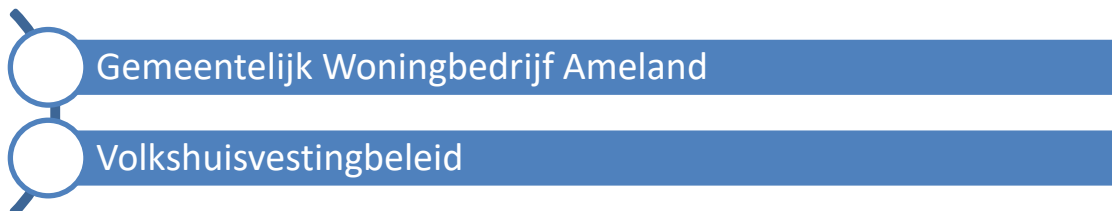
Programma 7 Volkshuisvesting

Een professioneel, sociaal en duurzaam Woningbedrijf.

Het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA) richt zich op het aanbieden van betaalbare huurwoningen aan huishoudens met een jaarinkomen tot aan de inkomensgrens voor sociale huisvesting en huishoudens met een inkomen tussen de inkomensgrens en € 85.000.

Daarmee worden ook woningzoekenden die tussen wal en schip dreigden te belanden vanwege de hoge prijzen voor koopwoningen bediend. Voorwaarde voor alle woningzoekenden is: woningzoekenden moeten voldoen aan eisen voor economische en maatschappelijke binding. Het GWA heeft in 2021 – 2022 (energiezuinige) sociale huurwoningen toegevoegd aan de woningvoorraad. In de komende periode zal binnen het bestaande woningbezit van het GWA door middel van een pilot ervaring worden opgedaan voor het beperken van de energiebehoefte. Het GWA zal daarmee mede invulling geven aan de duurzaamheidsambitie van Ameland, proeftuin zijn en een hefboompositie vervullen.

Activiteitsgroepen die bij dit programma horen

Wat willen we bereiken

In 2021 en 2022 zijn 43 nieuwe woningen toegevoegd aan het woonbestand van het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland (GWA). Daarnaast is de Huisvestingsverordening Gemeente Ameland 2019 en huurbeleid van het GWA aangepast. Dit heeft een positief effect gehad op de (sociale) huursector en de gemiddelde wachttijd is in 2022 gezakt naar anderhalf jaar. Vanuit de woonvisie worden nieuwe doelen benoemd voor het GWA.

→ Raadsagendapunten in dit programma: 2.1 – 2.2 – 2.3

Wat gaan we daarvoor doen

- Doorvertaling van de woonvisie 2023 naar een uitvoeringsprogramma, met onder andere het Strategisch Voorraad Beleid GWA (2.1) en opstellen beleid personeelshuisvesting (2.2);
- De aanpassingen aan de woningen die meedoen aan de Pilot Duurzame Installaties zullen in het voorjaar van 2024 uitgevoerd worden. Daarna zal gemonitord worden of en hoe de werking van een hybride ketel wordt bevorderd;
- De Pilot Flexwoningen zal in 2024 gerealiseerd worden;
- De herstructurering aan de Paasduinweg is vanwege een calamiteit in gang gezet. De nieuwbouw van woningen zal naar verwachting in het najaar van 2024 starten.

Wat mag het kosten

Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.830.50	Woningbedrijf Ameland	2.409.643	1.827.790	1.991.114	2.294.578	2.309.065	2.277.085
Saldo		2.409.643	1.827.790	1.991.114	2.294.578	2.309.065	2.277.085
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.830.50	Woningbedrijf Ameland	2.062.955	2.355.011	2.417.541	2.675.597	2.708.102	2.741.069
Saldo		2.062.955	2.355.011	2.417.541	2.675.597	2.708.102	2.741.069

Resultaat Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland	-346.688	527.221	426.427	381.020	399.038	463.985
---	-----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Wat willen we bereiken

De wens is dat er een adequate woning beschikbaar is voor alle personen die maatschappelijk en/of economisch gebonden zijn aan Ameland. De afgelopen jaren zijn hier grote stappen in gezet en is de situatie voor zowel kopers als huurders sterk verbeterd.

De woonvisie 2017 is geëvalueerd. Een nieuwe woonvisie 2024-2028 inclusief uitvoeringsprogramma is opgesteld en wordt naar verwachting aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

➔ Raadsagendapunten binnen deze activiteitengroep: 2.1 – 2.2

Wat gaan we daarvoor doen

- Uitvoering geven aan de vastgestelde woonvisie 2024 - 2028.

Wat mag het kosten

Volkshuisvestingbeleid							
		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Lasten							
6.830.46	Beleid volkshuisvesting	0	48.000	0	0	0	0
Saldo		0	48.000	0	0	0	0
Baten							
Saldo		0	0	0	0	0	0

Resultaat Volkshuisvestingbeleid	0	-48.000	0	0	0	0
---	----------	----------------	----------	----------	----------	----------

Vastgestelde beleidsnotities en verordeningen

- Huisvestingsverordening (verwachting 4de kwartaal 2023)
- Woonvisie 2024-2028 (verwachting 4de kwartaal 2023)

1.3 Overhead

Algemeen

Op grond van artikel 8 BBV is in de programmabegroting een apart overzicht opgenomen van de kosten van overhead. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten, gericht op de externe klant, bij het betreffende taakveld worden geregistreerd. Onder overhead worden alle kosten verstaan die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten worden centraal begroot en verantwoord op het overzicht "Overhead", via het voorgeschreven taakveld 0.4 Overhead. In de notitie Overhead van de Commissie BBV wordt nader toegelicht welke kosten tot overhead behoren. In ieder geval gaat het om de kosten van leidinggevenden aan het primaire proces, financiën, personeel en organisatie, juridische zaken, automatisering, facilitaire zaken, huisvesting en archief.

Gemeente Ameland

In de tabel op de volgende pagina zijn de begrote kosten van overhead van onze gemeente aangegeven, evenals de totale kosten volgens deze meerjarenbegroting. Voor de eventuele berekening van tarieven, de toerekening van overhead aan specifieke activiteiten en de analyse van de mate van kostendekkendheid van bepaalde opbrengsten (zoals leges, rioolrechten en reinigingsheffingen) wordt de overhead berekend als een opslagpercentage over de voor die activiteit geraamde kosten. Een uitzondering op deze systematiek vormt het Gemeentelijk Woningbedrijf, waaraan een genormeerd bedrag wordt toegerekend.

In de berekening zijn de totale kosten over 2024 en volgende jaren gecorrigeerd voor incidentele posten zoals de eenmalige lasten voor de nieuwbouw van de Stelp.

Tabel overhead en toerekening

		2024	2025	2026	2027
	Overhead, ondersteuning organisatie				
6.004.00	Bestuursondersteuning college	3.151.956	3.164.043	3.126.655	3.135.067
6.004.05	Automatisering	759.500	759.500	759.500	759.500
6.004.10	Personeelszaken	310.500	310.500	310.500	310.500
6.004.15	Huisvesting binnendienst	458.253	431.682	429.542	419.736
6.004.20	Huisvesting buitendienst	229.366	257.124	254.681	252.238
6.004.25	Ondersteunende activiteiten raad	7.725	7.725	7.725	7.725
6.004.30	Representatie	15.000	15.000	15.000	15.000
6.004.35	Communicatie	34.500	21.500	20.000	20.000
	Subtotaal overhead	4.966.800	4.967.074	4.923.603	4.919.766
	Genormeerde toerekening GWA	-166.477	-168.974	-171.509	-174.082
	Totaal nog toe te rekenen overhead	4.800.323	4.800.597	4.754.629	4.748.257
	Totale kosten begrotingsjaar	39.910.195	28.528.184	27.872.111	27.865.451
	Correctie voor incidentele zaken	-13.402.972	-1.088.352	-1.011.042	-1.075.989
	Correctie voor overhead (zelf te verdelen)	-4.800.323	-4.800.597	-4.754.629	-4.748.257
	Correctie voor GWA (al genormeerd verwerkt)	-1.991.114	-2.294.578	-2.309.065	-2.277.085
	Totale kosten om overhead over te verdelen	19.715.787	20.344.658	19.797.376	19.764.121
	Percentage overhead, als deel overige kosten	24,35%	23,60%	24,02%	24,02%

1.4 Dekkingsmiddelen

Algemeen

Voor de uitvoering van de programma's die de gemeenteraad heeft vastgesteld, zijn financiële middelen nodig. Deze dekkingsmiddelen worden gevormd door rijksbijdragen, eigen gemeentelijke belastingen en retributies, huren, pachten en dergelijke.

Voor rijksmiddelen als de zogenaamde algemene uitkering uit het gemeentefonds en gemeentelijke belastingen gelden geen specifieke bestedingsdoelen.

Voor retributies (leges en dergelijke heffingen) geldt dat baten niet hoger mogen zijn dan de bijbehorende lasten.

De gemeenteraad heeft geen invloed op het gemeentefonds. De gemeenteraad kan wel invloed uitoefenen op de hoogte van de lokale heffingen, zoals bedoeld in paragraaf 1, Lokale heffingen.

Activiteitsgroepen die bij dit programma horen

De Rijksoverheid keert via het gemeentefonds geld uit aan Nederlandse gemeenten. Het gemeentefonds bestaat uit verschillende uitkeringscomponenten; de algemene uitkering, decentralisatie uitkeringen, integratie-uitkeringen (waaronder die voor sociaal domein) en de artikel 12-uitkering.

De algemene uitkering is één van de belangrijkste bekostigingsinstrumenten van de gemeente Ameland. Het ontvangen geld komt ten goede aan de algemene middelen, waardoor het geld, met inachtneming van wet- en regelgeving, naar eigen inzicht kan worden besteed.

Gemeente Ameland ontvangt geen artikel 12-uitkering. De artikel 12-uitkering wordt, op verzoek van gemeenten met grote financiële problemen, uitgekeerd door de Rijksoverheid. Om de uitkeringen te ontvangen dienen de gemeenten aan diverse voorwaarden te voldoen. Zo leveren gemeenten met een artikel 12-uitkering (een deel van) hun zelfstandigheid in. Daarnaast dienen de eigen inkomsten, via belastingverhoging, te worden gemaximeerd.

Wat mag het kosten

Gemeentefonds							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Saldo		0	0	0	0	0	0
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.007.00	Uitkeringen gemeentefonds	9.450.314	9.518.245	10.327.262	10.547.476	9.735.757	9.696.130
Saldo		9.450.314	9.518.245	10.327.262	10.547.476	9.735.757	9.696.130

Resultaat Gemeentefonds	9.450.314	9.518.245	10.327.262	10.547.476	9.735.757	9.696.130
--------------------------------	------------------	------------------	-------------------	-------------------	------------------	------------------

Gemeenten mogen belastingen heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder meer onroerendezaak-, toeristen- en forensenbelasting.

De gemeenteraad stelt jaarlijks de tarieven van de gemeentelijke belastingen vast door het vaststellen van belastingverordeningen.

In de kadernota 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met verhoging van meerdere belastingen. Dit sluit aan bij raadsagendapunt 7.5. De meeropbrengsten van deze voorgestelde verhogingen zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting.

Wat mag het kosten

Belastingen							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.061.00	Heffing/invordering onroerende zaakbelasting woningen	121.903	107.624	105.344	105.344	105.344	105.344
6.062.00	Heffing/invordering onroerende zaakbelasting niet woningen	16.260	46.425	46.833	46.833	46.833	46.833
6.340.05	Heffing/invordering toeristen- en forensenbelasting	40.353	87.290	72.250	72.250	72.250	72.250
Saldo		178.516	241.339	224.426	224.426	224.426	224.426
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.061.05	Onroerende-zaakbelasting eigenaren woningen	1.014.095	1.042.500	1.063.350	1.084.617	1.106.309	1.106.309
6.062.05	Onroerende-zaakbelasting eigenaren niet woningen	286.933	297.000	302.940	308.999	315.179	315.179
6.062.10	Onroerende-zaakbelasting gebruikers niet woningen	203.937	212.000	216.240	220.565	224.976	224.976
6.340.10	Toeristenbelasting op het bootkaartje	1.020.238	1.100.000	1.221.000	1.245.420	1.270.328	1.270.328
6.340.15	Toeristenbelasting passantenhaven	25.000	37.497	41.625	42.457	43.307	43.307
6.340.20	Toeristenbelasting vliegveld	3.557	4.033	4.477	4.566	4.657	4.657
6.340.30	Toeristenbelasting hotels/pensions nachtregister	284.904	342.390	380.053	387.654	395.407	395.407
6.340.40	Toeristenbelasting vakantieonderkomens nachtregister	1.325.785	1.450.000	1.609.500	1.641.690	1.674.523	1.674.523
6.340.45	Toeristenbelasting mobiele onderkomens met vaste standplaats	62.152	60.000	66.600	67.932	69.290	69.290
6.340.50	Toeristenbelasting mobiele onderkomens seizoenplaats	55.211	60.000	66.600	67.932	69.291	69.291
6.340.55	Toeristenbelasting mobiele onderkomens (tenten)	148.711	165.000	183.150	186.813	190.550	190.550
6.340.65	Toeristenbelasting kamerverhuur nachtregister	6.205	6.499	7.214	7.358	7.506	7.506
6.340.75	Toeristenbelasting kampeerboerderijen nachtregister	236.942	265.000	294.150	300.033	306.034	306.034
6.340.80	Forensenbelasting	1.924.521	1.920.000	1.958.400	1.997.568	2.037.519	2.037.519
Saldo		6.598.190	6.961.919	7.415.299	7.563.604	7.714.876	7.714.876

Resultaat Belastingen	6.419.674	6.720.581	7.190.873	7.339.178	7.490.450	7.490.450
------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Gemeenten mogen retributies heffen die zijn genoemd in de Gemeentewet. Zo heft gemeente Ameland onder andere rioolheffing, reinigingsheffingen en leges.

Wettelijk is bepaald dat de baten ten gevolge van de heffing van retributies de lasten niet mogen overstijgen.

In de kadernota 2023 is een voorstel gedaan tot verhoging van meerdere retributies. De meeropbrengsten van deze voorgestelde verhogingen zijn verwerkt in deze meerjarenbegroting.

Wat mag het kosten

Retributies							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.002.30	Leges rij- en reisdocumenten	12.975	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
6.240.05	Veerdam (baten)	8.638	0	0	0	0	0
Saldo		21.613	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.002.30	Leges rij- en reisdocumenten	30.619	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
6.002.31	Leges bevolkingsadministratie	3.120	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
6.002.32	Leges burgerlijke stand	19.339	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000
6.120.05	Vergunningen horeca (baten)	29.581	31.000	31.000	31.000	31.000	31.000
6.210.40	Vliegveld (baten)	43.676	55.100	75.100	75.100	75.100	75.100
6.240.05	Veerdam (baten)	30.029	18.900	18.900	18.900	18.900	18.900
6.720.05	Rioolheffing gecombineerd	853.913	852.501	852.500	852.500	852.500	852.500
6.730.45	Afvalstoffenheffing dorpen en vakantieonderkomens	940.487	973.350	992.817	1.012.673	1.032.927	1.032.927
6.730.55	Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	307.707	332.000	396.140	402.913	409.821	409.821
6.750.05	Begraafplaatsrechten	57.449	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
6.830.05	Leges i.v.m. welstandstoezicht	35.867	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
6.830.15	Leges omgevingsvergunningen	245.199	522.630	192.630	192.630	192.630	192.630
Saldo		2.596.985	2.933.481	2.707.087	2.733.716	2.760.878	2.760.878
Resultaat Retributies		2.575.372	2.913.481	2.687.087	2.713.716	2.740.878	2.740.878

Gemeente Ameland verpacht of verhuurt diverse eigendommen, waarbij de rechten en plichten zijn vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten.

Wat mag het kosten

Huren en pachten							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.240.15	Losstoep Ballumerbocht	0	0	5.000	5.000	5.000	5.000
6.520.05	Accommodaties sport	583	0	0	0	0	0
Saldo		583	0	5.000	5.000	5.000	5.000
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.230.05	Passantenhaven (baten)	81.357	59.005	59.125	59.125	59.125	59.125
6.240.15	Losstoep Ballumerbocht	6.203	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
6.330.05	Eigendommen (baten)	384.686	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
6.330.15	Exploitatie landerijen/gronden (baten)	331.050	65.638	65.638	65.638	65.638	65.638
6.520.05	Accommodaties sport	107.970	86.800	86.800	86.800	86.800	86.800
6.520.15	Groene sportvelden en terreinen	3.781	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
6.540.10	Musea (incl. molens en vuurtoren)	67.029	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Saldo		982.075	323.443	323.563	323.563	323.563	323.563

Resultaat Huren en pachten	981.492	323.443	318.563	318.563	318.563	318.563
-----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Overige inkomsten en uitgaven

Het gaat hier om posten die niet bij andere Activiteitsgroepen kunnen worden ingedeeld.

Wat mag het kosten

Overige inkomsten en uitgaven							
Lasten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.005.00	Nutsbedrijven	3.000	3.000	4.000	4.000	4.000	4.000
6.005.05	Overige financiële middelen	151	151	201	201	201	201
6.005.10	Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar	8.096	11.214	12.462	11.927	11.379	11.055
6.005.99	Rente	-196.361	-78.925	-45.616	64.435	43.949	52.213
6.008.00	Onvoorziene lasten en baten	104.040	7.500	507.500	1.007.500	1.007.500	1.007.500
6.008.05	Saldi van kostenplaatsen	91.615	-418.326	160	92.649	186.526	281.810
6.009.00	Vennootschapsbelasting	-8.649	0	0	0	0	0
6.010.00	Mutatie reserves	2.648.873	1.011.894	1.258.722	1.207.900	1.223.383	1.288.330
Saldo		2.650.765	536.508	1.737.429	2.388.613	2.476.938	2.645.109
Baten		Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
6.005.00	Nutsbedrijven	3.681	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
6.005.05	Overige financiële middelen	7.114	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
6.005.99	Rente	9.987	9.000	9.000	8.000	8.000	8.000
6.008.00	Onvoorziene lasten en baten	387.146	0	0	0	0	0
6.010.00	Mutatie reserves	4.071.972	713.438	10.313.022	838.807	783.514	783.514
6.330.25	Destructie	24.938	23.500	23.500	23.500	23.500	23.500
6.640.10	Sociale werkvoorziening	126.589	98.500	98.500	98.500	98.500	98.500
Saldo		4.631.426	857.438	10.457.022	981.807	926.514	926.514
Resultaat Overige inkomsten en uitgaven		1.980.661	320.930	8.719.593	-1.406.806	-1.550.424	-1.718.595

1.5 Paragrafen

In de paragrafen worden de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen vastgelegd.

Een aantal paragrafen is verplicht voorgeschreven door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Voor deze paragrafen van de programmabegroting gelden de bepalingen van artikel 9 tot en met 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Inhoudelijk moeten de paragrafen voldoen aan de kwaliteitseisen die genoemde artikelen stellen.

Over deze paragrafen, als onderdeel van de programmabegroting, kan nog het volgende worden gesteld.

De raad oefent zijn budgetrecht uit door het autoriseren van de (totaal)bedragen per activiteitengroep. De raad stelt de overige onderdelen van de begroting vast zoals de paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de programma's vanuit een bepaald onderwerp, zoals voor 'onderhoud kapitaalgoederen' en 'grondbeleid'. In de paragrafen kunnen bedragen worden genoemd. De paragrafen worden niet apart geautoriseerd, zoals dat bij de activiteitengroepen het geval is. Bedragen die in de paragrafen zijn vermeld zijn al via de activiteitengroepen geautoriseerd. Vanzelfsprekend dienen de desbetreffende bedragen in de activiteitengroepen en de paragrafen op elkaar aan te sluiten.

Paragrafen opgenomen bij deze begroting

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Gemeentelijke belastingen en retributies worden geheven op basis van door de gemeenteraad vastgestelde belastingverordeningen. Dit hoofdstuk geeft een beeld van tariefontwikkelingen, lokale lastendruk, kwijscheldingsbeleid en dergelijke.

Tariefontwikkeling

De stijgingspercentages voor de diverse heffingen zoals die zijn verwerkt in deze begroting zijn:

Tariefontwikkeling diverse heffingen (%)					
	2023	2024	2025	2026	2027
Ozb gebruikers	3,0	2,0	2,0	2,0	0,0
Ozb eigenaren	3,0	2,0	2,0	2,0	0,0
Forensenbelasting	3,0	2,0	2,0	2,0	0,0
Toeristenbelasting	13,0	11,0	2,0	2,0	0,0
Rioolheffing	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	3,0	2,0	2,0	2,0	0,0
Leges	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Te onderscheiden heffingen

Onroerende zaakbelastingen

Onder de naam 'onroerendezaakbelastingen' worden voor de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak (niet zijnde een woning) al dan niet krachtens eigendom, bezit, met beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft vanwege eigendom, bezit of beperkt recht.

Op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken wordt van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld, waarna het te betalen bedrag aan belasting wordt berekend en via een aanslag aan de belastingplichtige opgelegd.

Voor 2024 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten onroerendezaakbelastingen	
	2024
Gebruikers niet woningen	216.240
Eigenaren woningen	1.063.350
Eigenaren niet woningen	302.940
	1.582.530

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van natuurlijke personen, die zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, hier meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zichzelf of voor hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

Voor 2024 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengst forensenbelasting	
	2024
Forensenbelasting	1.958.400
	1.958.400

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die niet als ingezetene in de basisregistratie personen (BRP) staan ingeschreven. Belast wordt het verblijf houden binnen de gemeente al dan niet gevolgd door een overnachting. Ook degene die gelegenheid biedt tot het houden van verblijf kan als belastingplichtige worden aangemerkt. Het tarief voor 2024 bedraagt € 2,00 per persoon per dag.

Voor 2024 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten toeristenbelasting	
	2024
Bootkaartjes (610.500 overtochten)	1.221.000
Passantenhaven	41.625
Vliegveld	4.477
Hotels/pensions	380.053
Vakantieonderkomens	1.609.500
Mobiele onderkomens	316.350
Kamerverhuur	7.215
Kampeerboerderijen	294.150
	3.874.370

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de door de gemeente te verrichten waterzorgplichten. Belastingplichtig zijn diegenen die een eigendom naar omstandigheden beoordeeld al dan niet krachtens eigendom, bezit of beperkt recht gebruiken.

Voor 2024 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten rioolheffing	
	2024
Vastrecht	595.000
Variabel recht (waterverbruik)	257.500
	852.500

De kostendekkendheid van rioolrechten geeft het volgende beeld:

Kostendekkendheid rioolheffing			
	Taakveld	Omschrijving taakveld	
Kosten	7.2	Riolering	559.716
Opbrengsten excl heffingen			16.000
Netto kosten taakveld			543.716
Overhead	24,35%		136.277
BTW			82.731
Toe te rekenen kosten			219.009
Totale kosten			762.725
Opbrengsten heffingen			852.500
Mutatie egalisatievoorziening			181.864
Dekkingspercentage			90,3%

De begrote baten en lasten voor de activiteit riolering zijn gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het saldo van de begrote baten en lasten van de activiteit riolering wordt toegevoegd aan de egalisatievoorziening riolering. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt de toevoeging of onttrekking aan deze voorziening zodanig berekend, dat het kostendekkingspercentage uitkomt op de maximale en gewenste 100%.

Leges

Onder de naam 'leges' worden een aantal verschillende retributies geheven voor het genot van, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten.

Voor de kostendekkendheid van leges geldt het volgende overzicht:

Kostendekkendheid leges			
	Taakveld	Omschrijving taakveld	
Kosten	0.2	Burgerzaken	136.313
Kosten	1.2	Openbare orde en veiligheid	104.923
Kosten	8.3	Wonen en bouwen	102.459
Opbrengsten excl heffingen			
Netto kosten taakveld			343.694
Overhead	24,35%		83.681
Totale kosten			427.375
Opbrengsten heffingen	0.2	Burgerzaken	58.000
Opbrengsten heffingen	1.2	Openbare orde en veiligheid	31.000
Opbrengsten heffingen	8.3	Wonen en bouwen	192.630
			281.630
Dekkingspercentage			65,9%

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Het tarief stijgt in 2024 ten opzichte van 2023 met 2%.

Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven. Het tarief voor restafval gaat in 2024 omhoog van € 0,31 naar € 0,33. Daarnaast wordt een vast recht ingevoerd voor het gebruik van containers van € 25 voor een kleine container (240 liter) en € 65 voor een grote container (1100 liter).

Voor 2024 worden de volgende opbrengsten begroot:

Opbrengsten i.v.m. reiniging	
	2024
Afvalstoffenheffing dorpen en vak. onderkomens	992.817
Reinigingsrechten bedrijven (incl. campings)	374.140
	1.366.957

In deze begroting is de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten gezamenlijk berekend.

Voor de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten geldt het volgende overzicht:

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrechten				
	Taakveld	Omschrijving taakveld		
Kosten	7.3	Afval	1.450.700	
Opbrengsten excl heffingen			164.000	
Netto kosten taakveld			1.286.700	
Overhead	24,35%		353.211	
BTW			147.838	
Toe te rekenen kosten			501.049	
Totale kosten				1.787.749
Opbrengsten heffingen				1.388.957
Dekkingspercentage				77,7%

Lokale lastendruk

De onderstaande tabel geeft een indruk van de lokale lasten voor enkele ‘gemiddelde huishoudens’:

Lokale lastendruk	2023	2024
Een meerpersoonshuishouden met eigen woning (€ 250.000,00) en een waterverbruik van 125 m³		
OZB - eigenaren	164,75	168,00
Afvalstoffenheffing	229,41	233,99
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	62,50	62,50
	572,26	580,09
Een eenpersoonshuishouden met eigen woning (€ 200.000,00) en een waterverbruik van 50 m³		
OZB - eigenaren	131,80	134,40
Afvalstoffenheffing	174,62	178,11
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	25,00	25,00
	447,02	453,11
Een meerpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 125 m³		
Afvalstoffenheffing	229,41	233,99
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	62,50	62,50
	407,51	412,09
Een eenpersoonshuishouden met huurwoning en een waterverbruik van 50 m³		
Afvalstoffenheffing	174,62	178,11
Rioolheffing vastrecht	115,60	115,60
Rioolheffing variabel	25,00	25,00
	315,22	318,71

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet, of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Gemeente Ameland hanteert een kwijtscheldingspercentage van 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben van 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager, in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Kwijtschelding kan worden verleend voor afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten van kwijtschelding. De afgelopen jaren bedroeg het totaal kwijtgescholden bedrag gemiddeld €2.000.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

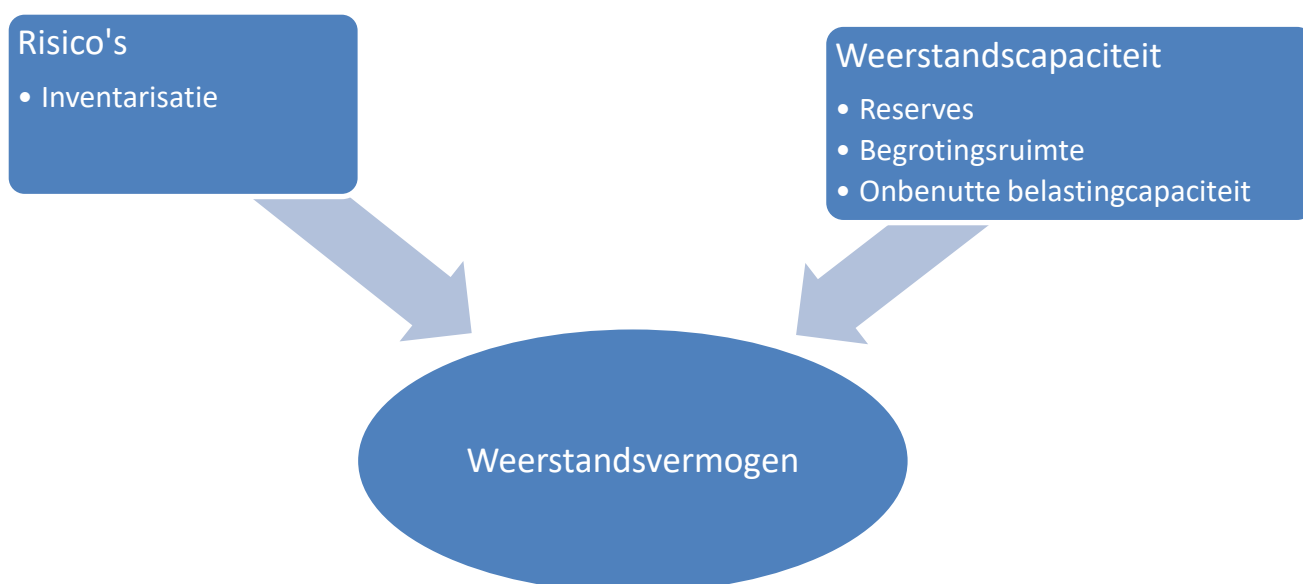
Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing behandelt de vraag in welke mate de financiële positie van gemeente Ameland toereikend is om de financiële gevolgen van risico's die de gemeente loopt op te kunnen vangen.

De relevante beleidskaders voor deze begrotingsparagraaf zijn gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dat door het Rijk is vastgesteld en begrotingsrichtlijnen bevat voor decentrale overheden. Het BBV schrijft onder meer voor dat de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat waarin wordt ingegaan op:

- De risico's die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie (inclusief de maatregelen die getroffen worden om deze risico's te beheersen);
- De weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen die gemeente Ameland beschikbaar heeft - of kan stellen - om financiële gevolgen van niet-begrote lasten (zoals risico's) op te kunnen vangen;
- Het weerstandsvermogen (het kengetal dat weergeeft in welke mate gemeente Ameland in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen), waarover specifieke bepalingen zijn opgenomen in de Nota Reserves en Voorzieningen 2021.

Schematisch ziet een en ander er als volgt uit:

In deze paragraaf wordt kort op het begrip risico ingegaan. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit van gemeente Ameland aan de orde, waarna een conclusie volgt over het weerstandsvermogen.

De later in deze paragraaf opgenomen kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen bieden (meer) inzicht in de financiële ruimte van de gemeente om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Risico's

Het begrip risico definiëren we als de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief financieel gevolg voor de organisatie. In deze definitie zijn twee begrippen van belang, te weten *kans* (als iets zeker is, is het geen risico meer) en *negatief financieel gevolg* (de financiële impact op gemeente Ameland).

Enkele risico's die genoemd kunnen worden zijn grote terugloop van toerisme door een externe oorzaak (natuurramp, covid-pandemie), en rijksbeleid zoals een herijking van de algemene uitkering waardoor de gemeente fors lagere rijksbijdragen ontvangt.

Weerstandscapaciteit

Bij weerstandscapaciteit gaat het om de middelen en mogelijkheden om onverwachte financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Hierbij maken we onderscheid tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit, waartoe ook de onbenutte belastingcapaciteit wordt gerekend.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Als eenmalig middel kan gemeente Ameland de Algemene reserve aanwenden. De hoogte van de Algemene reserve is vastgesteld op € 2.500.000. Omdat jaarlijkse exploitatieresultaten worden toegevoegd of onttrokken aan de 'Reserve projecten', is de verwachte hoogte van deze Algemene reserve stabiel.

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die eventueel aangeboord kunnen worden om (structurele) tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit betreft de mogelijkheid om vanuit een verhoging van belastingen en leges structurele tegenvallers op te vangen. Ook de mogelijkheden om te bezuinigen, dan wel het ambitieniveau iets neerwaarts bij te stellen, kunnen structurele compensatie bieden voor tegenvallers. Omdat in de meerjarenbegroting een structurele stelpost 'voorzien noodzakelijke uitgaven' is opgenomen van € 500.000 in 2024 en € 1 miljoen in de jaren vanaf 2025, is er sprake van de nodige structurele weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit wordt hier berekend voor de onroerendezaakbelastingen, door de maximale tarieven (artikel 12) te vergelijken met de door gemeente Ameland gehanteerde tarieven. Deze berekening ziet er als volgt uit:

Onbenutte belastingcapaciteit					
	inkomsten 2023	tarief 2023	tarief artikel 12	verschil	onbenutte capaciteit
eigenaren woningen	1.048.000	0,0659	0,1110	0,0451	717.220
eigenaren niet-woningen	300.000	0,1488	0,3877	0,2389	481.694
gebruikers niet-woningen	211.000	0,1191	0,2732	0,1541	273.078
	1.559.000				1.471.991

Weerstandsvermogen

De covid-pandemie heeft weliswaar in het jaar 2020 tot een forse terugloop van toeristische overnachtingen geleid, en daarmee tot minder opbrengsten toeristenbelasting. Door compenserende maatregelen van het rijk zijn de financiële effecten echter zeer gering geweest. In de afgelopen decennia blijkt verder dat er nooit de noodzaak is geweest om de Algemene reserve aan te spreken in verband met het zich voordoen van een onverwacht risico.

Daarbij lijkt gemeente Ameland, door de ingeschatte structurele weerstandscapaciteit en de onbenutte belastingcapaciteit, goed in staat om tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van de organisatie in gevaar komt.

Gelet op deze overwegingen is er dan ook geen noodzaak om complexe rekenexercities uit te voeren ter kwantificering van risico's, om daarmee een soort illusie te creëren van volledigheid en financiële grip op de toekomstige werkelijkheid.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van gemeente Ameland. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen.

In het BBV is hiervoor een standaard set van financiële kengetallen voorgeschreven.

De uitkomsten hiervan voor gemeente Ameland zijn de volgende:

Kengetallen gemeente Ameland						
	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Netto schuldquote	71,6%	121,1%	145,4%	148,1%	144,6%	136,7%
Gecorrigeerde netto schuldquote	70,4%	119,8%	144,3%	146,9%	143,5%	135,7%
Solvabiliteit	41,0%	36,0%	19,1%	20,2%	20,8%	21,2%
Grondexploitatie	1,3%	1,2%	1,6%	2,1%	1,1%	1,1%
Structurele exploitatieruimte	7,9%	4,5%	2,9%	2,2%	0,2%	-0,1%
Belastingcapaciteit	72,2%	85,8%	86,2%	86,6%	87,0%	86,1%

In het Gemeentelijk financieel toezichtkader 2023 van de gezamenlijke provincies zijn voor de financiële kengetallen de in onderstaande tabel genoemde signaleringswaarden opgenomen die door de provinciaal toezichthouder gebruikt wordt voor het inzicht in de financiële situatie en risicopositie van de gemeente.

Beoordelingskader kengetallen			
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Gecorrigeerde netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteit	> 50%	20 - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Uit de tabel met gemeentelijke kengetallen blijkt dat de schuldquote toeneemt van 71,6% in 2022 naar ruim 148% in 2025. De toename is een gevolg van de geplande investeringen, in onder meer de bouw van een nieuw zorgcentrum (de nieuwe Stelp). Omdat investeringen voor het grootste deel worden gefinancierd met langlopende geldleningen, nemen de vaste schulden toe met € 10 miljoen en € 18 miljoen in respectievelijk 2023 en 2024.

Gecorrigeerde netto schuldquote

In essentie geldt hiervoor dezelfde redenering als voor de 'gewone' netto schuldquote. Er is alleen in de berekening gecorrigeerd voor verstrekte hypothecaire geldleningen; qua uitkomsten is het verschil echter verwaarloosbaar.

Solvabiliteit

Onder de solvabiliteitsratio verstaan we het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. De genoemde investering in een nieuw zorgcentrum heeft geleid tot een toename van de langlopende leningen. Daarnaast is een fors onrendabele deel van deze investering ineens ten laste van hiervoor bestaande reserves is gebracht, met als gevolg dat de solvabiliteitsratio is gedaald.

Grondexploitatie

Grondexploitaties kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarden van grondposities zijn belangrijk omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij verkoop.

Het kengetal voor grondexploitatie is laag te noemen. Omdat in de afgelopen jaren bovendien al de nodige verliezen zijn 'genomen', is het niet de verwachting dat gemeente Ameland nog met forse tegenvallers op grondexploitaties wordt geconfronteerd.

Structurele exploitatieruimte

Bij de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele baten of lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende enkele jaren voordoen.

Voorbeelden van structurele baten zijn de Algemene uitkering en belastinginkomsten. Structurele lasten zijn bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Het onderscheid tussen structureel en incidenteel moet conform het BBV in de begroting en de jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij deze in evenwicht zijn, of waarbij de structurele lasten hoger zijn dan de baten.

Het kengetal voor structurele exploitatieruimte daalt van 2,9% in 2024 naar ongeveer nihil in de jaren 2026 en 2027. Dit is vooral het gevolg van het voornemen van het Kabinet om vanaf 2026 te gaan werken met een nieuwe financieringssysteem voor gemeenten en provincies.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit laat zien hoe de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing).

Uit het kengetal blijkt dat gemeente Ameland met zijn woonlasten onder het landelijk gemiddelde zit.

Overall beoordeling kengetalen

De beschrijving van de bovenstaande kengetallen laat zien dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie. Deze is afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs hoeft geen negatieve invloed te hebben als er sprake is van een grote, structurele exploitatieruimte. Ook als een gemeente beschikt over voldoende ruimte in belastingcapaciteit is er ruimte om tegenvallers op te vangen.

Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden beoordeeld, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Het belangrijkste uitgangspunt voor de gemeente Ameland is artikel 189, lid 2 van de Gemeentewet, waarin is aangegeven dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is, dan wel op lange termijn in evenwicht is. Bij de realisatie van jaarlijkse begrotingsdocumenten is daarvan tot dusver altijd sprake geweest.

Paragraaf 3 Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente Ameland ter beschikking staat om ruimtelijke, recreatieve, economische en maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Het grondbeleid heeft dan ook invloed op en samenhang met doelstellingen van diverse programma's. Hierbij valt te denken aan activiteiten als:

- Woningbouw;
- Bedrijfsverplaatsing;
- Dorpsvernieuwing en reconstructieplannen;
- Het aanleggen of aanpassen van infrastructurele voorzieningen;
- De realisatie van recreatieve of culturele voorzieningen.

Gemeente Ameland heeft geen apart grondbedrijf. Uitvoering van het grondbeleid gebeurt door de gemeentelijke organisatie en binnen de financiële exploitatie van de gemeente als geheel.

Gemeente Ameland geeft de voorkeur aan het voeren van een actief grondbeleid. Dat wil zeggen dat de gemeente, waar dat mogelijk of noodzakelijk wordt geacht, voor eigen rekening en risico grond aankoopt, deze grond eventueel bouwrijp maakt en vervolgens (tegen kostprijs) verkoopt, of inbrengt om andere programma's te realiseren.

Situatie gemeente Ameland

Gemeente Ameland heeft meer dan 300 hectare grond in bezit. Hiervan is een groot gedeelte bestemd, dan wel in gebruik voor wegen, landerijen en als onderdeel van gemeentelijke gebouwen.

Ongeveer 70 hectare wordt momenteel verpacht. Periodiek wordt beoordeeld in hoeverre verkoop van verpachte grond een alternatief is voor het langdurig verpachten van grond.

Daarnaast zijn in voorgaande jaren actief grondposities aangekocht, met als doel de realisatie van woningbouw. Voor de diverse locaties zijn inrichtingsschetsen gemaakt met een indeling van vrij te verkopen bouwkvavels of kvavels die geschikt zijn voor sociale woningbouw (lees: woningen voor Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland).

De gemeenteraad heeft deze grondexploitatiecomplexen en de bijbehorende grondprijzen in juli 2020 vastgesteld.

Vanaf 2020 is gestart met het bouwrijp maken van diverse locaties in alle vier de dorpen op Ameland (wegen, riolering, grondwerk) en met de noodzakelijke procedures om daadwerkelijk tot gronduitgifte en de bouw van woningen te kunnen komen.

In de jaren daarna zijn tientallen bouw kavels verkocht aan particulieren en zijn 43 kavels overgedragen aan het Gemeentelijk Woningbedrijf Ameland, voor de bouw van gemeentelijke huurwoningen.

Actuele grondposities voor woningbouw

De volgende grondexploitaties worden in 2024 gevoerd:

Administratieve balans grondexploitatie begroting 2024				
Naam	1-1-2024	Mutatie	31-12-2024	Toelichting
Binnendieken Nes	-106.890	19.397	-87.493	Uit te geven 885 m2
Kwekerij Nes	17.779	914	18.693	Uit te geven nog 300 m2
Miedenweg Nes	48.853	46.909	95.762	
Paasduinweg Buren	62.457	-57.106	5.351	
Smitteweg Ballum	167.169	41.854	209.023	Uit te geven 1.852 m2
Trapweg Hollum	-16.419	122.188	105.769	Uit te geven 1.440 m2
	172.949	174.156	347.105	

De mutaties per complex betreffen vooral de kosten van bouwrijp en woonrijp maken en rentetoerekening; verkoopopbrengsten zijn voor 2024 niet begroot.

De complexen Miedenweg in Nes en Paasduinweg in Buren worden naar verwachting in 2023 afgerond, met het uitvoeren van infrastructurele werken ten behoeve van het woonrijp maken van de beide locaties. De financieel-administratieve afronding van beide grondcomplexen kan plaatsvinden in 2024.

Het bruto beschikbare aantal m2 per locatie kent hierdoor naar verwachting het volgende verloop:

Mutatie m2			
Naam	1-1-2024	Mutatie	31-12-2024
Binnendieken Nes	885	0	885
Kwekerij Nes	300	0	300
Miedenweg Nes	0	0	0
Paasduinweg Buren	0	0	0
Smitteweg Ballum	1.852	0	1.852
Trapweg Hollum	1.440	0	1.440
	4.477	0	4.477

Overige grondposities

Gemeente Ameland heeft in 2020 een kleine 11.000 m2 grond aangekocht aan de Hoge Eggenweg in Nes. Voor deze locatie is nog geen grondexploitatie vastgesteld, dus de grond is opgenomen onder de materiële vaste activa (in plaats van onder de voorraden bouwgrond in exploitatie).

Financiële gevolgen grondexploitaties

Sommige grondexploitaties worden afgesloten met een positief eindresultaat, andere met een verlies. De verwachte resultaten van de complexen in uitvoering zijn de volgende:

Resultaten per complex		
Naam	Winst	Verlies
Binnendieken Nes	55.542	
Kwekerij Nes		-43.182
Miedenweg Nes		-374.163
Paasduinweg Buren		-311.275
Smitteweg Ballum	303.205	
Trapweg Hollum		-832.907
	358.747	-1.561.527

Voor de verliesgevende exploitaties wordt een totaalverlies verwacht van € 1.561.527.

Van dit bedrag is al € 1.464.818 verwerkt in de jaarrekeningen tot en met 2022; het verwachte resterende verlies zal in de jaarrekening 2023 en verder worden verantwoord.

Voor Binnendieken in Nes en Smitteweg in Ballum worden positieve resultaten verwacht van respectievelijk € 55.542 en € 303.205. Voor de exploitatie van Smitteweg geldt hierbij de opmerking dat in de jaarrekeningen van 2021 en 2022 al een bedrag van € 176.880 aan winst is verantwoord, in verband met gerealiseerde verkopen. De resterende verwachte winst van € 181.867 voor beide complexen leidt tot een voordeel in de jaarrekening van het betreffende jaar van realisatie.

Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Ameland is een waddengemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Hier hoort een schone, veilige en comfortabele openbare ruimte bij. De gemeente beheert hiervan een groot deel. De uitvoering van het beheer is thematisch opgedeeld in de volgende beleidsterreinen: Wegen, Groen, Riolerings, Havens, Openbare verlichting, Recreatieve voorzieningen, Gebouwen, Sport, Gemeentelijke terreinen en Afval/Reiniging. Voor de instandhouding van elk beleidsterrein zijn we gebonden aan, uit wetgeving en beleidskeuzes voortvloeiende, zorg- en inspanningsverplichtingen. Een goede staat van onderhoud van de kapitaalgoederen beperkt het risico op incidenten en de eventueel hieruit voortvloeiende aansprakelijkstelling voor de gemeente Ameland.

Gemeente Ameland wil de bijzondere leefomgeving in stand houden en de kwaliteit van het voorzieningenniveau op het eiland op peil houden. Globaal wordt gewerkt met een *plan-do-check-act* cyclus. Daarnaast vindt klein onderhoud plaats op basis van meldingen. Hoe we dat precies per beleidsterrein doen staat omschreven in beleids- en beheerplannen. De volgende plannen vormen op dit moment de basis voor de onderhoudsbudgetten:

- Onderhoudsplan wegen (2016 – 2031);
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP, periode 2020 - 2025);
- Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen (2018 – 2027);
- Onderhoudsplan recreatieve voorzieningen (2016 – 2025);
- Onderhoudsplan Woningbedrijf (huurwoningen, periode 2017 - 2025).

Doorrekeningen en financiële consequenties van de diverse onderhoudsplannen worden in de jaarlijkse begroting (en meerjarenbegroting) verwerkt. Omdat niet alle onderhoudsplannen actueel zijn, wordt de nodige tijd besteed aan het actualiseren van deze plannen. De financiële gevolgen hiervan worden vertaald in volgende meerjarenbegrotingen.

Voor 2024-2028 wordt een integraal meerjarenprogramma opgesteld voor het onderhoud van de openbare ruimte. De projectlocaties die hieruit volgen worden geprioriteerd op basis van de staat van onderhoud.

Voor het in stand houden van verschillende kapitaalgoederen zijn meerdere budgetten en financiële constructies van toepassing. Zo wordt voor de gemeentelijke gebouwen gewerkt met een reserve waaraan jaarlijks een vast bedrag wordt toegevoegd. De werkelijke onderhoudskosten in enig jaar worden onttrokken aan de reserve. Voor rioleringswerken wordt gewerkt met een voorziening gekoppeld aan een egalisatievoorziening. De kosten van overige en dagelijkse onderhoudswerkzaamheden worden verwerkt in de jaarlijkse exploitatierekening, ten laste van het betreffende product.

Te onderscheiden onderhoudswerken o.b.v. onderhoudsplan

Wegen

De gemeente Ameland beheert ongeveer 90 km aan wegen en 57 km aan fietspaden. Het wegen areaal wordt voornamelijk preventief en correctief onderhouden. Waarbij er geprioriteerd wordt met als uitgangspunt “heel en veilig”. Binnen het wegenonderhoud stemmen we de werkzaamheden af met bekende projecten en ontwikkelingen.

Ontwikkeling

In 2016 is een investerings- en onderhoudsplan voor deze wegen en fietspaden vastgesteld door de raad. Dit plan, met een looptijd tot en met 2031, dient als basis voor beslissingen op het gebied van wegenbeheer. De verwachting is dat toekomstige onderhoudskosten hoger zijn dan in het plan uit 2016 voorzien zijn. Om die reden wordt gewerkt aan een nieuw wegenbeheerplan. De planning is om deze eind 2023/begin 2024 vast te stellen.

In deze meerjarenbegroting is rekening gehouden met het volgende verloop van het Onderhoudsfonds wegen (plan uit 2016):

Onderhoudsfonds wegen						
		Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Saldo 1 januari		0	22.990	113.262	215.117	316.972
toevoeging		553.690	553.772	553.855	553.855	553.855
onttrekking in verband met gemaakte kosten		-530.700	-463.500	-452.000	-452.000	-452.000
		22.990	113.262	215.117	316.972	418.827

Zowel de bedragen van de toevoegingen als van de onttrekkingen zijn met een bedrag van € 200.000 verhoogd. Uit de voorlopige cijfers van het nieuwe concept beheerplan blijkt dat er structureel tenminste € 200.000 per jaar extra nodig is vanaf 2024 om de wegen goed te kunnen onderhouden.

Riolering

Ontwikkeling

In 2020 is door de gemeenteraad een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld, voor de periode 2020 – 2025. De benodigde taken en werkzaamheden zijn globaal in kaart gebracht. Het GRP behandelt daarnaast ook thema's in relatie tot klimaatverandering. Het plan bevat een overzicht van de benodigde middelen voor vervangingen, afkoppelen, onderzoeken, exploitatie, kapitaallasten (nieuwe en historische) en dotatie voor de voorziening. In 2022 is de riolering geïnspecteerd en in 2024 wordt het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) opgesteld (voorheen Basis Rioleringsplan). Met behulp van het SSW worden de stelsels getoetst op functioneren naar huidige weersomstandigheden. Het SSW en de toetsingsresultaten geven input voor een geactualiseerd Gemeentelijk Rioleringsplan in 2025.

Budget

Vanaf 2020 wordt gewerkt met een egalisatievoorziening riolering. De toekomstige investeringen en jaarlijkse lasten zijn opgenomen in het GRP. Vervolgens is een kostendekkingsberekening uitgevoerd om de hoogte van de rioolheffing te bepalen. De heffing bestaat uit een vast bedrag per eigendom en een variabel bedrag voor het aantal kubieke meters verbruikt water. Hierbij geldt een vast bedrag van €50,00 voor eigendommen met een WOZ-waarde < 50.000 euro; daarboven geldt een tarief van € 115,60. Daarnaast wordt via Vitens €0,50 per m3 verbruikt water geïncasseerd, met een maximum van €12.500,00 (= 25.000 m3) per aansluiting.

Het verloop van deze egalisatievoorziening riolering in meerjarenbegroting is als volgt:

Egalisatievoorziening riolering						
		Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Saldo 1 januari		1.569.682	1.751.546	1.933.410	2.115.274	2.297.138
toevoeging		181.864	181.864	181.864	181.864	181.864
onttrekking in verband met gemaakte kosten		0	0	0	0	0
		1.751.546	1.933.410	2.115.274	2.297.138	2.479.002

De komende jaren wordt een toevoeging begroot aan de egalisatievoorziening riolering, omdat in de komende jaren de baten de lasten overstijgen. Uitvoering van het GRP betekent dat de lasten in latere jaren hoger worden, waardoor deze hoger worden dan de baten. Op dat moment vindt er onttrekking plaats aan de voorziening.

Tot en met 2022 was er daarnaast nog sprake van een afzonderlijke voorziening onderhoud riolering. Vanaf 2023 zijn de jaarlijkse onderhoudskosten onderdeel van de activiteit Riolering in de begroting.

Gebouwen

De gemeente heeft 33 gebouwen in eigendom (inclusief toiletgebouwtjes, exclusief huurwoningen). Deze gebouwen vertonen onderling een grote diversiteit. Van gemeentehuis, scholen en vuurtoren tot aan kerktorens. Soms is er sprake van gecombineerd gebruik, zoals sporthal Hollum in combinatie met Stichting Sociaal Cultureel Werk. De gemeentelijke gebouwen worden onderhouden op het onderhoudsniveau "heel en veilig". Bij de uitvoering van het onderhoud wordt altijd rekening gehouden met de bekende ontwikkelingen zoals duurzaamheid en toekomstige uitbreiding of renovatie.

Ontwikkelingen

De raad heeft via de raadsagenda 2022-2025 aangegeven dat het nu het moment is om te wegen wat de maatschappelijke nut/noodzaak van de gemeentelijke gebouwen nu en in de toekomst is en welke investeringen nodig zijn voor verduurzaming en onderhoud/renovatie. In 2023 is gestart met een strategisch plan voor gemeentelijke gebouwen wat een helder inzicht geeft in de strategische uitgangspunten waarop het vastgoed wordt gestuurd. In het strategisch plan gemeentelijke gebouwen worden de volgende vragen beantwoord:

- welke maatschappelijke accommodaties zijn er nodig om de vier dorpen aantrekkelijk en leefbaar te houden;
- welke investering en exploitatie is nodig om de benodigde accommodaties toekomstbestendig en duurzaam te maken.

Voor ieder gebouw wordt op basis van het plan een toekomstperspectief geschetst en worden gefaseerd maatregelen voorgesteld, zoals renoveren, vernieuwen, verplaatsen en/of afstoten. De financiële consequenties van voorgestelde maatregelen worden inzichtelijk gemaakt en in 2024 wordt er verder aan dit plan gewerkt.

Het onderhoudsplan gebouwen vormt de basis voor het onderhoud van de (gemeentelijke) gebouwen. In augustus 2023 is een nieuw onderhoudsplan (2023-2033) in concept opgesteld. Dit onderhoudsplan is input voor het strategisch plan gemeenschappelijke gebouwen.

De gebouwen waarin musea zijn gehuisvest zijn in 2021 in erfpacht overgegaan naar de Stichting Amelander Musea. Hierbij zijn (financiële) afspraken gemaakt over een jaarlijkse bijdrage aan de STAM voor uit te voeren planmatige onderhoudswerkzaamheden.

Budget

Het verloop van het onderhoudsfonds gebouwen de meerjarenbegroting is weergegeven in de tabel hieronder.

Onderhoudsfonds gebouwen						
		Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Saldo 1 januari		1.812.511	1.950.511	2.088.511	2.226.511	2.364.511
toevoeging		270.000	270.000	270.000	270.000	270.000
onttrekking in verband met gemaakte kosten		-132.000	-132.000	-132.000	-132.000	-132.000
		1.950.511	2.088.511	2.226.511	2.364.511	2.502.511

De gegevens in bovenstaande tabel volgen uit het huidige onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen (2018 - 2027). Mede door inflatie-ontwikkeling in de afgelopen jaren was de noodzaak om het onderhoudsplan te actualiseren. In het nieuwe concept stratisch plan gemeentelijke gebouwen is hier rekening mee gehouden. Na vaststelling van dit plan worden de bedragen in de begroting en meerjarenraming bijgesteld.

Recreatieve voorzieningen

In 2016 is een onderhoudsplan opgesteld voor het onderhoud van speelvoorzieningen en dergelijke in de recreatiegebieden zoals De Vleijen en De Aanleg. Hierin staat aangegeven in welk jaar een speelvoorziening toe is aan onderhoud of vervanging. Ook de strandovergangen van de gemeente zijn in dit plan opgenomen.

Jaarlijks worden speeltoestellen geïnspecteerd om een goed beeld te houden van de onderhoudsstatus en de met onderhoud samenhangende kosten. Hierbij wordt tevens een

inschatting gemaakt van vervangingsmomenten van voorzieningen. Uit een totaal overzicht van vervangingsinvesteringen en onderhoudsposten volgen de hiermee samenhangende kosten die jaarlijks worden verwerkt in begroting en jaarrekening.

Huurwoningen

Voor de periode 2017 – 2025 is een onderhoudsplan opgesteld. Uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats op basis van dit plan, waarbij vooral de periodieke schildercyclus leidend is voor eventuele bijkomende werkzaamheden.

Aanvullend op dit plan heeft een ambtelijke inventarisatie plaatsgevonden van vervangingsmomenten van cv's , keukens, badkamers, meterkasten, etc. De hiermee samenhangende kosten zijn verwerkt in de meerjarenbegroting.

Gelet op de looptijd van het plan, is inmiddels een nieuw meerjarenonderhoudsplan in concept opgesteld; vaststelling van dit plan kan eind 2023, begin 2024 plaatsvinden. De financiële gevolgen van dit plan worden verwerkt in toekomstige meerjarenbegrotingen.

Overige onderhoudswerken

Havens

In 2021 en 2022 is een grootschalige 'Herinrichting jachthaven' in Nes grotendeels afgerond. Aan het opstellen van een onderhoudsplan havens wordt gewerkt (jachthaven, veerdam en losstoep Ballumerbocht). Dit plan wordt eind 2023/begin 2024 opgeleverd. De gegevens van de nieuwe inrichting van de jachthaven worden meegenomen in het plan. Ook is de losstoep in de Ballumerbocht gemonitord op verdere degradatie. Dit object zal worden opgenomen in het op te stellen meerjarenonderhoudsplan.

Zowel de bedragen van de toevoegingen als van de onttrekkingen binnen de reserve zijn met een bedrag van € 95.000 verhoogd. Uit de voorlopige cijfers van het nieuwe concept onderhoudsplan blijkt dat er structureel € 95.000 per jaar extra nodig is vanaf 2024 om de jachthaven, veerdam en de losstoep goed te kunnen onderhouden.

Openbaar Groen

De gemeente Ameland bezit zo'n 80 hectare aan openbaar groen. Het onderhoud hiervan vindt planmatig plaats, op basis van het vastgestelde Groenplan 'Ruimte voor waardevol groen'. Bermen, hagen en plantsoenen binnen de bebouwde kommen worden in eigen beheer onderhouden, op basis van werkplanningen.

De ruim 2.400 laanbomen op Ameland zijn geïnventariseerd. Kenmerken als leeftijd, omvang, vitaliteit en dergelijke zijn vastgelegd. Deze overzichten dienen als basis voor beheerwerkzaamheden, maar tevens als hulpmiddel bij aansprakelijkheidskwesties ten gevolge van schade. Voor onderhoud aan onder meer sloten zijn afspraken gemaakt met externe

bedrijven. Kijkend naar de begroting zijn binnen het terrein van openbaar groen geen budgettaire veranderingen.

Verlichting

De gemeente Ameland heeft zo'n 1.000 lichtmasten in eigendom. Circa 145 hiervan zijn zogenaamde monumentale lichtmasten.

Volgens het Verlichtingsplan Ameland is in het openbare buitengebied op het eiland groene verlichting aangebracht. In de overige delen van de dorpen, inclusief de dorpscentra, zijn de bestaande armaturen vervangen door duurzame LED armaturen. Binnen het terrein van verlichting zijn geen budgettaire veranderingen.

Sportvoorzieningen

De gemeente Ameland kent verschillende gemeentelijke sportterreinen. In Hollum liggen bij de sporthal twee tennisbanen en twee voetbalvelden (wedstrijdveld en half trainingsveld). In Nes liggen bij de sporthal twee tennisbanen en tussen Nes en Buren liggen drie voetbalvelden, waarvan één in 2016 is aangepast tot kunstgrasveld.

Binnenkort zal een nieuw meerjarenonderhoudsplan voor de 'groene' velden en sportterreinen worden aangeboden ter besluitvorming. Deze zal daarna de basis vormen voor uit te voeren onderhoud.

Herinrichting terrein Buitendienst

Het gemeentelijke terrein gelegen in de Ballumerbocht wordt opnieuw ingericht met het budget zoals voorgesteld in de Kadernota. Hiervan worden de noodzakelijke werkzaamheden om de operationele dienstverlening uit te voeren opgepakt. Dit betreft de volgende aanpassingen: werkzaamheden om te voldoen aan de wet- en regelgeving, investering van het terreinonderhoud en het verbeteren van de inritsituatie voor een veiligere en betere uitstraling. Na voltooiing van het project volgt een beheersplan voor het terrein.

Paragraaf 5 Financiering

Algemeen

De paragraaf financiering biedt op hoofdlijnen (gekwantificeerd) inzicht in de risico's die de gemeente loopt in de financieringsfunctie en hoe het risicobeheer effectief vorm krijgt.

Het is belangrijk onderscheid te maken tussen financiering en dekking. Bij financiering gaat het om de vraag hoe de gemeente aan haar financiële middelen komt. Een investering kan bijvoorbeeld worden gefinancierd via een lening.

Bij dekking gaat het om de vraag hoe de gemeente aan middelen komt om de begroting sluitend te houden. Een investering leidt tot afschrijvingslasten, die bijvoorbeeld kunnen worden gedekt door een verhoging van de onroerendezaakbelasting (OZB).

In deze paragraaf gaan we in op de liquiditeitsplanning van gemeente Ameland voor de komende begrotingsperiode. Vervolgens besteden we kort aandacht aan de begrippen kasgeldlimiet en renterisiconorm. Ten slotte komt rente en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan activiteiten aan de orde.

Liquiditeitsplanning

Om te kunnen bepalen welke financieringstransacties noodzakelijk zijn, is inzicht nodig in de toekomstige liquiditeitsposities. Een liquiditeitsplanning is daarbij een noodzakelijk instrument. Deze planning dient inzicht te geven in de liquiditeitspositie en - behoefte van gemeente Ameland

Op basis van een zo nauwkeurig mogelijke voorspelling van de inkomende en uitgaande geldstromen kan tijdig actie worden ondernomen om tekorten aan te vullen, dan wel overschotten uit te zetten. Dit laatste is overigens voor gemeenten nauwelijks een punt van overweging door de verplichting tot schatkistbankieren bij het Rijk.

Naast deze functie is de liquiditeitsplanning een hulpmiddel om de rente-exposure te bepalen en het dagelijks saldo te beheren.

In de bijlagen bij de begroting is het overzicht 'Liquiditeiten in meerjarenperspectief' opgenomen. Deze planning is opgesteld op basis van de jaarrekening 2022, de lopende begroting 2023 en de meerjarenbegroting voor de jaren 2024 tot en met 2027.

Gemeente Ameland heeft besloten tot een forse investering in een nieuw zorgcentrum. In deze meerjarenbegroting wordt daarom rekening gehouden met het aantrekken van langlopende geldleningen, waarvoor al lening-overeenkomsten zijn afgesloten (€ 10 miljoen in 2023, € 18 miljoen in 2024).

Rekening houdend met reeds bekende aflossingen op langlopende geldleningen voor de diverse jaren, leidt dit voor de leningenportefeuille tot het volgende beeld:

Langlopende geldleningen		
	2023	2024
Saldo 1 januari	25.381.000	33.839.667
aflossingen	-1.541.333	-1.741.333
aantrekken langlopende geldleningen	10.000.000	18.000.000
Saldo 31 december	33.839.667	50.098.334

Kasgeldlimiet

Belangrijk uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van gemeenten. Om een grens te stellen aan korte financiering (looptijd tot één jaar) is in de Wet fido een kasgeldlimiet opgenomen.

Voor gemeente Ameland verwachten wij in 2024 de volgende situatie:

Kasgeldlimiet 2024 (bedragen * € 1.000)				
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting in 2024	39.910	39.910	39.910	39.910
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	3.392	3.392	3.392	3.392
Vlottende schuld:				
Crediteuren en overlopende passiva	3.501	3.501	3.501	3.501
Kasgeldleningen	0	0	0	0
Schuld in rekening courant	0	0	0	0
Totaal vlottende schuld	3.501	3.501	3.501	3.501
Vlottende middelen:				
Vorderingen en overlopende activa	5.962	5.962	5.962	5.962
Tegoeden in rekening courant	155	2.000	3.200	4.549
Totaal vlottende middelen	6.118	7.962	9.162	10.511
Netto vlottende schuld	-2.617	-4.461	-5.661	-7.010
Ruimte / tekort (-)	6.009	7.854	9.054	10.402

Gemeente Ameland streeft er naar de kasgeldlimiet niet te overschrijden. Zoals blijkt uit de tabel is het de verwachting dat dit ruimschoots haalbaar is.

Renterisiconorm

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. Het uitgangspunt van de Wet financiering decentrale overheden is dat gemeenten grote fluctuaties in de rentelasten vermijden.

Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (looptijd langer dan één jaar). Dit kan door het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de

leningenportefeuille. De renterisiconorm wordt berekend door een vastgesteld percentage (20%) te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Dit betekent dat de jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in rente niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen zijn.

Voor gemeente Ameland verwachten wij de volgende situatie:

Renterisico (bedragen * € 1.000)				
	2024	2025	2026	2027
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	1.741	1.801	1.801	1.751
Renterisico	1.741	1.801	1.801	1.751
Omvang begroting	39.910	28.528	27.872	27.865
Renterisiconorm (20%)	7.982	5.706	5.574	5.573
Ruimte onder norm	6.241	3.905	3.773	3.822
Overschrijding norm	--	--	--	--

Uit de tabel blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Rente en rentetoerekening

In artikel 13 BBV is voorgeschreven dat de paragraaf Financiering mede inzicht geeft in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De Commissie BBV heeft daarnaast een notitie Rente opgesteld met richtlijnen ter bevordering van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente (harmonisering), ter stimulering dat gemeenten werkelijke rentekosten opnemen in de begroting en de jaarstukken en om er voor zorg te dragen dat gemeenten op een eenduidige wijze inzichtelijk maken op welke wijze met rente is omgegaan (transparantie).

Gemeente Ameland volgt deze richtlijnen op, zodat volledig wordt voldaan aan hetgeen in deze notitie is aangegeven.

Het renteschema is hieronder weergegeven:

Rentescema					
		2024	2025	2026	2027
a.	Rentelasten lange financiering	988.851	1.158.355	1.111.412	1.065.817
	Rentelasten korte financiering	45.000	45.000	45.000	45.000
b.	Rentebaten	-9.000	-8.000	-8.000	-8.000
	Saldo rentelasten en rentebaten	1.024.851	1.195.355	1.148.412	1.102.817
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	-13.947	-14.229	-15.989	0
c2.	Rente van projectfinanciering	0	0	0	0
c3.	Rentebaten doorverstrekte leningen	0	0	0	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.010.904	1.181.126	1.132.423	1.102.817
d1.	Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
d2.	Rente over voorzieningen	0	0	0	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.010.904	1.181.126	1.132.423	1.102.817
e.	Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag, 2,0%)	1.065.520	1.124.692	1.096.475	1.058.605
f.	Renteresultaat	54.616	-56.434	-35.948	-44.212

Paragraaf 6 Bedrijfsvoering

Algemeen

Ameland is een zelfstandige en volwaardige gemeente en wil dat blijven: autonoom en betrokken!

Om ook in de toekomst aan de kwaliteitsmaatstaven te blijven voldoen, moet de organisatie blijven ontwikkelen. We willen resultaten behalen om een optimaal leef- en verblijfsklimaat op het eiland in stand te houden. En we willen integraal en transparant ons gemeentebestuur van advies dienen. We doen dat met lef, in goede samenwerking en integriteit staat hoog in ons vaandel.

De gemeentelijke organisatie concentreert zich op de prioriteiten die het bestuur stelt, zoals onder andere in de raadsagenda weergegeven staat. Deze planning wordt regelmatig besproken tussen de ambtelijke organisatie en het bestuur. Wanneer de prioriteiten niet haalbaar blijken vanwege een tekort aan personeel (krapte arbeidsmarkt), wordt dit overlegd met het college en opnieuw geprioriteerd (waarbij ook inhuur een optie is).

Daarnaast heeft de gemeentelijke organisatie een proactieve houding en werkt goed samen met burgers, bedrijfsleven en andere overheden. De samenwerking in “waddenverband” speelt hierbij een belangrijke rol. Van belang hierbij is het convenant dat de Waddeneilanden, provincies Fryslân en Noord-Holland en het Rijk tekenden. Dit convenant onderstreept de unieke positie van de eilandgemeenten en de opgaven die deze positie stelt aan het gemeentebestuur. Een goede samenwerking en actieve afstemming tussen Rijk, provincies en gemeenten moet de kwaliteit en toekomstbestendigheid van de gemeentelijke dienstverlening aan bewoners en bezoekers verhogen. In het convenant is afgesproken dat de samenwerkende overheden zich richten op een integrale en gebiedsgerichte benadering bij beleidsvorming en regelgeving, afgestemd op de specifieke situatie van de Waddeneilanden (‘Waddentoets’). Uit de laatste evaluatie in 2019 bleek dat de visie op de samenwerkingsorganisatie bijstelling behoefde. In 2020 en 2021 is vernieuwing ingezet en is een Waddenprogramma opgesteld, gericht op het behoud van een ‘Brede Welvaart’ binnen de eilander samenlevingen. De bedrijfsvoering van het Waddenkantoor in Harlingen is heroverwogen waarbij de focus ligt op de realisatie van de doelen uit het Waddenprogramma via de toegekende RegioDeal.

Voor de lokale gemeentelijke organisatie blijft het benutten van de kwaliteit van de mensen een permanent aandachtspunt. Uitgangspunt is een flexibele en omgevingsbewuste organisatie. Dit vraagt ook om duidelijkheid rondom rollen, taken en bevoegdheden. Door de veranderende samenleving en de daarbij veranderende rol van de overheid heeft dit organisatie brede aandacht.

De organisatie

Het vorenstaande is doorlopend vertaald in de speerpunten voor de organisatieontwikkeling:

1. Organisatiestructuur:

- Uitgangspunt is een platte organisatie. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn zo laag mogelijk in de organisatie belegd;
- Taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk omschreven en gericht op een integrale, flexibele en extern georiënteerde manier van werken;
- Werkprocessen zijn effectief en efficiënt ingericht;
- Het managementteam heeft een coachende en begeleidende rol, de secretaris/directeur draagt in het bijzonder zorg voor het zo optimaal mogelijk invullen van de relatie tussen de organisatie en het bestuur.

2. Wijze van werken/ gedrag:

- Medewerkers gedragen zich professioneel. Ze leveren 'waar voor hun geld' en stellen zich integer, samenwerkend en dienstverlenend op;
- Er wordt niet over elkaar gesproken maar met elkaar. Uitgangspunt hierbij is respect voor elkaars opvattingen en het nakomen van gemaakte afspraken;
- Meer dan tot nu toe wordt er 'van buiten naar binnen' gedacht en gewerkt, dit wil zeggen: er wordt 'met lef' gedacht, in kansen en mogelijkheden;
- Het managementteam draagt zorg voor een veilige werkomgeving, waarbij 'plezier in het werk' belangrijk is.

3. Ontwikkeling van de medewerkers:

- Iedere medewerker is bereid om te investeren in zijn of haar ontwikkeling, dit wordt gefaciliteerd met een aantal centrale trainingen en via individueel maatwerk waar nodig vanuit het verhoogde opleidingsbudget;
- Met medewerkers worden individuele afspraken gemaakt over ontwikkeling, dit gebeurt via de jaargesprekkencyclus waarbij elke medewerker jaarlijks een aantal 'formele' gesprekken met de leidinggevende voert;
- Uitgangspunt is dat verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie liggen, medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor de eigen groei: de organisatie faciliteert hierbij.

4. Ontwikkeling werkplek en werkplekomgeving

Voor het ontwikkelen van de organisatie is een goede werkplek en werkplekomgeving onmisbaar zoals:

- Arbo technische (flex) werkplek voor iedereen;
- Voldoende hybride vergadermogelijkheden en concentratieplekken en;
- Een huiselijke kantine.

Voor 2024 en 2025 is € 90.000 (totaal € 180.000,-) nodig om dit te realiseren. Dit bedrag wordt ingezet voor vernieuwing van het kantoormeubilair en aanpassing kantooruimtes.

Specifieke aandachtspunten

Automatisering en informatievoorziening

De samenwerking met SSC Leeuwarden loopt goed, het meedenken over de ontwikkelkant van de diensten van SSC wordt in goed overleg met Leeuwarden verder verbeterd. Operationeel is een grote klus geklaard door de nieuwe werkplek uit te rollen waarmee plaats onafhankelijk kan worden gewerkt. Het social intranet voor de medewerkers is gerealiseerd en voor de verbetering van de dienstverlening is een nieuwe website gerealiseerd. De uitrol van Teams is vanwege het ontbreken van benodigde functionaliteit uitgesteld tot 2024.

Door nieuwe wetgeving is het steeds meer verplicht om koppelingen te realiseren met landelijke systemen zoals DROP en het omgevingsloket.

Zaakgericht werken is een manier om processen op orde te krijgen, efficiënt en digitaal te werken en de dienstverlening transparant te maken. Het is een doorlopende ontwikkeling. Het goed opleiden van medewerkers en een persoonlijke aanpak zijn hierbij van groot belang voor het laten slagen van het invoeren van zaakgericht werken. Er wordt gestandaardiseerd gewerkt, informatie wordt hergebruikt en is beschikbaar in één systeem. Zaakgericht werken vergt een organisatieontwikkeling, investering in digitale vaardigheden en een reorganisatie van het informatielandschap.

In 2022 is een plan van aanpak opgesteld om toe te groeien naar een papierloze organisatie. De efficiëntie van de werkprocessen zal hiermee nog verder worden doorgevoerd in de organisatie. Voor de jaren 2024 tot en met 2026 is hiervoor jaarlijks € 10.000 begroot. Een ander spoor is het verder aansluiten op de architectuur van Shared Service Centrum Leeuwarden. Doel hiervan is (op termijn, middels gezamenlijke aanbestedingen) beperking van kostenstijging voor bijvoorbeeld beveiliging. Dit kan door aan te sluiten op bestaande infrastructuur en risicobeheersing en door gebruik te maken van de brede kennis en kunde van het Shared Service Centrum. Vanaf 2024 verhogen we de bijdrage aan het SSC (Shared Service Centrum) Leeuwarden .

Informatiebeveiliging

De basis staat

Op dit moment worden belangrijke maatregelen op het terrein van informatieveiligheid regelmatig getoetst en bijgesteld. Inmiddels hebben we introductie van de nieuwe veiligheidsstandaard (BIO) per 2020 gerealiseerd en is het nieuwe informatieveiligheidsbeleid vastgesteld. Voor de medewerkers is een programma gestart voor het verhogen van de bewustzijn van informatieveiligheid.

De omgeving verandert

Waar nodig worden verdere maatregelen ingevoerd. Bijvoorbeeld vanwege het wijzigen van wet- en regelgeving (zoals AVG en BIO) en het dreigingsbeeld dat de gemeente via de Informatiebeveiligingsdienst Gemeenten en andere kanalen ontvangt. Blijvend wordt overwogen op welke manier het meest efficiënt kan worden voldaan aan de auditeisen die steeds scherper worden. We kiezen ervoor om de focus altijd eerst op de praktische werking van de maatregelen te leggen.

Informatieveiligheid blijft

- Het onderwerp informatieveiligheid zal actueel blijven als belangrijke pijler voor een betrouwbare overheid.
- Samenwerking op het gebied van informatieveiligheid zal steeds belangrijker worden om zowel efficiency als compliance te borgen.
- Het maatregelenkader van de gemeenten is herzien in het nieuwe normenkader BIO (Baseline Informatieveiligheid Overheid).

Kennis, kunde en alertheid van medewerkers blijven de sleutels voor een werkzame informatiebeveiliging.

Structurele investering informatiebeveiliging

Voor de jaren vanaf 2024 wordt € 20.000 structureel extra begroot voor extra kosten van informatiebeveiliging, dit betalen we aan SSC Leeuwarden. Voor het bedrag zullen extra uren voor de Chief Information Officer en de Functionaris Gegevensbescherming worden gerealiseerd.

Paragraaf 7 Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf zijn de ‘verbonden partijen’ opgenomen. Dit zijn organisaties waarbij gemeente Ameland financieel, dan wel bestuurlijk is betrokken. Omdat deze organisaties soms taken uitvoeren die in het verlengde liggen van gemeentelijke doelstellingen, en omdat er in het algemeen sprake is van financiële en budgettaire consequenties, is het belangrijk de aard van de relatie en de mate van betrokkenheid helder weer te geven.

De volgende verbonden partijen zijn hierna weergegeven:

Gemeenschappelijke regelingen:

- De Waddeneilanden;
- Fryske Útfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO);
- Hûs en Hiem;
- Veiligheidsregio Fryslân.

Naamloze vennootschappen:

- Afvalsturing Friesland;
- Bank Nederlandse Gemeenten;
- Stedin Groep N.V.;
- Fryslân Miljeu;
- Kabeltelevisie Noord Oost.

Besloten vennootschap:

- Zonnepark Ameland
- Energiepark Ballumerbocht

Centrumregelingen:

- Sociaal Domein Fryslân (SDF)
- Shared Service Centrum (SSC)

Gemeenschappelijke regelingen

De Waddeneilanden

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Harlingen

Doelstelling:

1. De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten;
2. Het uitdragen van het standpunt van de deelnemende gemeenten richting andere betrokken overheden;
3. Overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van beleids-, en beheersaspecten;
4. Het organiseren van jaarlijkse bijeenkomsten voor raads- en collegeleden van de vijf gemeenten, om gemeenschappelijke thema's te bespreken;
5. Samenwerking en ondersteuning ten aanzien van specifieke uitvoeringszaken van deelnemende gemeenten;
6. Het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van gemeenschappelijke beleidskaders.

Programma: 1. Bestuur en dienstverlening

Deelnemende partijen: Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Vlieland

Bestuurlijk belang: Algemeen bestuur en dagelijks bestuur

Financieel belang: De bijdrage voor 2024 bedraagt € 211.475

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 344.626	266.180
Balanstotaal	€ 676.156	€ 681.981
Financieel resultaat	€ 97.703	- € 131.140

Risico's:

De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling wellicht moeten worden ingeperkt.

In verband met de geldende regelgeving, is de GR eigen risicodragers voor wat betreft de in de CAO opgenomen bepalingen inzake werkloosheid. Hieruit kunnen voor de GR aanzienlijke financiële verplichtingen ontstaan die door de deelnemende gemeenten moeten worden gedragen. Daarnaast kunnen bij uitval door ziekte risico's ontstaan als voor de werkzaamheden externe vervanging moet worden ingehuurd.

Ontwikkelingen:

Begin 2023 is het Meerjarig Programmaplan 2023-2026 vastgesteld, waarin brede welvaart één van de inhoudelijke samenwerkingsonderwerpen is. De Waddeneilanden trekken samen op in kennisuitwisseling, beleidsontwikkeling en -beïnvloeding en werken in de uitvoering van dit Programmaplan samen. Financiering zal grotendeels plaats kunnen vinden uit de toegekende Regio Deal (bijdragen van Rijk, provincies Friesland en Noord-Holland en de Waddeneilanden).

Fryske Utfieringstjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats: Grou

Doelstelling:

Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder. Daarnaast voert de FUMO-taken uit op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: Provincie Fryslân, Wetterskip en alle Friese gemeenten
Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur
Financieel belang: De bijdrage voor 2024 bedraagt € 87.972

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 1.206.775	€ 1.422.044
Balanstotaal	€ 5.030.462	€ 6.702.284
Financieel resultaat	€ 72.032	€ 120.916

Risico's:

Door de invoering van de Omgevingswet is de systematiek veranderd van inrichtingen naar milieubelastende activiteiten. Ook zijn bevoegdheden van de provincie naar gemeenten gegaan. Dit resulteert in een hogere bijdrage voor onze gemeente. De bijdrage is gebaseerd op een eerste bureau-inventarisatie. In de systematiek van de controles zal moeten blijken in hoeverre juiste gegevens zijn gebruikt. Dit kan nog tot aanpassingen leiden.

Ontwikkelingen:

Geen bijzonderheden.

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:

De gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van 'de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid' in de provincie Friesland.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving

Deelnemende partijen: Alle gemeenten in Friesland m.u.v. Tytsjerksteradiel

Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur

Financieel belang: Jaarlijkse kosten voor 2024 zijn afhankelijk van vraag naar welstandsadviezen.

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 338.222	€ 454.558
Balanstotaal	€ 821.521	€ 590.941
Financieel resultaat	-€ 109.336	€ 96.369

Risico's:

Vanaf 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking, hiermee is rekening gehouden in de begroting van de gemeentelijke regeling. Pas in 2024 blijkt de feitelijke werking van de Omgevingswet. Eind 2024 wordt het effect opnieuw in ogeschouw genomen en meegenomen in de gemeentelijke regeling.

Ontwikkelingen:

De aankomende Omgevingswet en herziening gemeentelijke regeling,

Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:

Binnen Veiligheidsregio Fryslân werken de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving

2. Sociaal Domein

Deelnemende partijen: Alle Friese gemeenten

Bestuurlijk belang: Algemeen Bestuur

Financieel belang: De bijdrage voor 2024 bedraagt € 886.415

Werkelijke financiële gegevens:

* (1.000)	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 9.527	€ 9.753
Balanstotaal	€ 90.571	€ 97.476
Financieel resultaat	€ 894	€ 2.985

Risico's:

Bij de behandeling van de kaderbrief 2024 – 2027 werden de bestuurlijke afspraken over het opstellen van de financiële kaders ter discussie gesteld. Dit heeft geleid tot het opstellen van een alternatieve werkwijze, die in de volksmond bekend staat als 'scenario 3'. In dit scenario 3 wordt de indexatie van de materiële kosten voor 2024 voorlopig afgetopt tot 8%. Deze indexatie wordt achteraf op basis van de werkelijke ontwikkeling van het gemeentefonds over de jaren 2022, 2023 en 2024 geëvalueerd. Deze evaluatie zal eind 2024 starten en in 2025 vindt de verrekening plaats.

Ontwikkelingen:

Geen bijzonderheden.

Naamloze Vennootschappen

Afvalsturing Friesland (Omrin)

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap

Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:

Afvalsturing doet de verwerking van afval voor ongeveer 800.000 huishoudens en vele bedrijven. Hierbij wordt getracht om uit afval zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen en duurzame energie te produceren. Afvalsturing wil kringlopen tot stand brengen.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving

Deelnemende partijen: Vrijwel alle Friese gemeenten

Bestuurlijk belang: AVA

Financieel belang: Aandeelhouder (dividend over 2022 € 21.683)

Werkelijke financiële gegevens:

* (1.000)	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 70.303	€ 64.757
Balanstotaal	€ 189.444	€ 193.194
Financieel resultaat	€ 7.870	€ 4.936

Risico's:

Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 20.420).

Ontwikkelingen:

Geen bijzonderheden.

Bank Nederlandse Gemeenten

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: 's-Gravenhage

Doelstelling:

De BNG wil een relevante speler zijn in de financiering van onder meer decentrale overheden en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: De Staat der Nederlanden bezit de helft van de aandelen. De andere aandelen zijn in bezit van provincies, gemeenten en een hoogheemraadschap.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (3.120 aandelen)
Dividend over 2022: € 7.800

Werkelijke financiële gegevens:

* (1 miljoen)	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 4.615	€ 5.062
Balanstotaal	€ 112.074	€ 149.057
Financieel resultaat	€ 300	€ 236

Risico's:

Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 7.800)

Ontwikkelingen:

Geen bijzonderheden.

Stedin Groep N.V.

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap

Vestigingsplaats: Rotterdam

Doelstelling:

Stedin Groep N.V. heeft als netbeheerder de taak een veilige, betrouwbare en betaalbare energievoorziening te realiseren.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen

Deelnemende partijen: 53 Nederlandse gemeenten

Bestuurlijk belang: Indirect vertegenwoordigd in AVA

Financieel belang: Aandeelhouder (dividend over 2022: € 18.790)

Werkelijke financiële gegevens:

* (1 miljoen)	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 3.342	€ 3.270
Balanstotaal	€ 8.520	€ 8.182
Financieel resultaat	€ 44	€ 21

Risico's:

Geen bijzonderheden. Aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:

Eneco Holding N.V. is per 31 januari 2017 opgesplitst in de regionale netbeheerder Stedin N.V. en het productie- en leveringsbedrijf Eneco Group N.V. De aandelen Eneco zijn in 2020 verkocht, hetgeen tot een eenmalige bate van ruim € 4,1 miljoen heeft geleid.

In verband met de energietransitie en de grote maatschappelijke opgaven die hierbij komen kijken heeft Stedin de komende jaren te maken met forse investeringen in het bestaande netwerk.

Om deze investeringen mogelijk te maken is het dividendbeleid aangepast, wordt vreemd vermogen aangetrokken en wordt het eigen vermogen versterkt. De eerste stap hiervoor is de uitgifte voor € 200 miljoen in cumulatief preferente aandelen. In 2021 heeft de Gemeente Ameland geïnvesteerd in de uitgifte van € 200.000 van deze cumulatief preferente aandelen. De totale kapitaalbehoefte op lange termijn is nog niet ingelost door genoemde investering van de aandeelhoudende gemeenten. Dit vraagt ook om een bijdrage van anderen, waaronder de Rijksoverheid. Rijksoverheid investeert €500 miljoen voor het versterken van het eigen vermogen van Stedin Groep. Daarnaast zijn Stedin en de aandeelhouderscommissie in gesprek met gemeenten en provincies om te kijken hoe ook zij als (nieuwe) aandeelhouders kunnen bijdragen. Hierover wordt binnenkort meer duidelijk.

Fryslân Miljeu (Omrin)

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:

Het komen tot een doelmatige en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde uitvoering van milieu- en reinigingsraken.

Programma: 4. Fysieke leefomgeving
Deelnemende partijen: De aandelen van NV Fryslân Miljeu zijn in handen van 17 Friese gemeenten en 2 Groningse gemeenten.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (dividend over 2020: € 45.494)

Met ingang van 2014 is de gemeente Ameland aandeelhouder van Fryslân Miljeu, met 3.246 aandelen serie B in het kapitaal van de vennootschap, met een nominaal bedrag van €4,54. De uitgifteprijs bedroeg tien euro en vierenvijftig eurocent (€34.050,54).

Werkelijke financiële gegevens:

* (1.000)	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 11.303	€ 11.487
Balanstotaal	€ 34.800	€ 36.827
Financieel resultaat	€ 1.432	€ 2.834

Risico's:

Beperkt tot aandeelhouderskapitaal.

Ontwikkelingen:

Geen bijzonderheden.

Kabeltelevisie Noord Oost

Rechtsvorm: Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats: Dokkum

Doelstelling:

Noordoost Friesland voorzien van televisie, breedband internet en telefonie.

De N.V. bestaat uit: Kabelnet Noord B.V. (infrastructuur), Kabel Noord B.V. (ongerichte diensten) en Kabelservice Noord B.V. (gerichte diensten). Vanuit de N.V. worden de infrastructuren ongerichte dienstenactiviteiten uitgeoefend, de zogenaamde nutsvoorzieningen.

Programma: 8. Dekkingsmiddelen
Deelnemende partijen: Noardeast-Fryslân, Ameland, Schiermonnikoog, Dantumadiel
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder (op dit moment nog geen dividend)

Werkelijke financiële gegevens:

(*1.000)	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	€ 12.650	€ 13.243
Balanstotaal	€ 129.762	€ 126.606
Financieel resultaat	- € 593	€ 1.197

Risico's:

Beperkt tot aandeelhouderskapitaal. Aandelen op de balans niet gewaardeerd.

Ontwikkelingen:

De organisatie maakt de komende jaren een focusomslag van grootschalige aanleg van een nieuw glasvezelnetwerk naar exploitatie en beheer. Dit vraagt een grote inspanning om goed op poten te zetten en levert de nodige dynamiek op.

Besloten Vennootschappen

Zonnepark Ameland

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap

Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:

Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid

Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Eneco Solar B.V.

Bestuurlijk belang: AVA

Financieel belang: Aandeelhouder voor 33% (dividend over 2021 : € 40.000)

Werkelijke financiële gegevens:

	31-12-2021	31-12-2020
Eigen vermogen	€ 1.107.976	€ 1.020.219
Balanstotaal	€ 2.670.980	€ 3.982.251
Financieel resultaat	€ 87.757	- € 50.690

Jaarrekening 2022 is nog niet vastgesteld.

Risico's:

Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 14.000)

Ontwikkelingen:

Geen bijzonderheden.

Energiepark Ballumerbocht

Rechtsvorm: Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats: Ameland

Doelstelling:

Het bevorderen, verbreden en verdiepen van het gebruik-, de toepassing-, de productie-, de levering- en de verdere ontwikkeling van duurzame energie en duurzame mobiliteit en derhalve ook het bevorderen van de transitie naar het gebruik en de toepassing van duurzame energie, de bevordering van het doelmatige energieverbruik en mitsdien het beperken van dit energieverbruik en aldus besparen van energie.

Programma: 6. Duurzaamheid
Deelnemende partijen: Gemeente Ameland, Amelander Energie Coöperatie U.A. en Wetterskip Fryslân Deelnemingen B.V.
Bestuurlijk belang: AVA
Financieel belang: Aandeelhouder voor 33% (nog geen dividend uitgekeerd)

Werkelijke financiële gegevens:

Nog geen financiële gegevens bekend.

Risico's:

Beperkt tot aandeelhouderskapitaal (€ 100.000).

Ontwikkelingen:

Energiepark Ballumerbocht heeft de benodigde vergunningen verkregen voor de realisatie van een zonnepark met batterijopslag op de voormalige vuilstort in de Ballumerbocht. De gemeente is samen met Wetterskip Fryslân en AEC, elk voor 1/3^e deel aandeelhouder. Het ontwerp van het park is gereed en op dit moment wordt gewerkt aan de financiering, verzekering, verkoopcontract en SDE subsidie. De verwachting is dat deze processen eind 2023 zijn afgerond en dat er in het voorjaar van 2024 begonnen kan worden met de bouw.

Centrumregelingen

Sociaal Domein Fryslân (SDF)

Rechtsvorm: Centrumregeling

Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:

Het betreft een regie-organisatie voor inkoop en beleidsvoorbereiding, legt verbinding van en naar Friese gemeenten en is het de kennispartner op het gebied van Jeugdhulp en Wmo. Daarnaast is het doel om afspraken vastleggen met het oog op de gezamenlijke uitvoering waarvoor gemeenten wettelijk verplicht moeten samenwerken alsmede van de taken waarvoor gemeenten vrijwillig kunnen samenwerken op een doelmatige en doeltreffende wijze.

Programma: 2. Sociaal Domein

Deelnemende partijen: Alle friese gemeenten

Bestuurlijk belang: Bestuurlijke overleggen

Financieel belang: De bijdrage voor 2024 bedraagt € 30.910

Werkelijke financiële gegevens:

Vallen onder de totale financiële gegevens van de gemeente Leeuwarden.

Risico's:

Als deelnemer aan de centrumregeling is het risico beperkt tot de jaarlijkse bijdrage voor de instandhouding en dienstverlening van SDF.

Deze bijdrage wordt bepaald op basis van inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen:

Beschermd wonen wordt nu behartigd door centrum gemeente Leeuwarden. Straks wordt dit gefaseerd naar de individuele gemeenten, dus ook naar gemeente Ameland. De vraag is hoe we dit gaan organiseren en anticiperen, daar zitten risico's aan. Dit is allemaal onzeker.

Vanaf 1 januari 2024 hebben we een nieuwe inkoop van jeugdhulp. Dit geeft nuances van de werkwijze en inzet. Hoe dit uitpakt blijkt pas na uitvoering.

Shared Service Centrum Leeuwarden

Rechtsvorm: Centrumregeling

Vestigingsplaats: Leeuwarden

Doelstelling:

Kennis en ervaringen uitwisselen door het inzetten van het Shared Service Center en intensief samenwerken met de deelnemende gemeenten. De bedrijfsvoering en dienstverlening voor de gemeenten wordt hierdoor verbeterd.

Programma: 1. Bestuur

Deelnemende partijen: De gemeente Leeuwarden, gemeente Texel, gemeente Ameland, gemeente Vlieland, gemeente Terschelling en gemeente Schiermonnikoog.

Bestuurlijk belang: Bestuurlijke overleggen

Financieel belang: De bijdrage voor 2024 bedraagt € 634.500.

Werkelijke financiële gegevens:

Vallen onder de totale financiële gegevens van de gemeente Leeuwarden.

Risico's:

De risico's beperken zich tot hetgeen contractueel voor een jaar is overeengekomen op basis van een Service Level Agreement (SLA). Hierin zijn de afspraken vastgelegd over de te realiseren dienstverlening door het Shared Service Centrum (centrumgemeente Leeuwarden).

Ontwikkelingen:

Door investeringen in nieuwe ICT-voorzieningen, een stijging in de werkplektarieven en verdere toename van het aantal devices en accounts stijgen de kosten. Door steeds strenger wordende eisen van de overheid op het gebied van informatiebeveiliging zullen de kosten nog extra stijgen. Daarnaast komt er extra inzet van een Chief Information Officer en een Functionaris Gegevensbescherming.

2. Financiële begroting

2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Prestentatie

- De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn opgenomen.

Balans

Algemeen

- Voor zover niet anders vermeld zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste activa

- Artikel 35 BBV onderscheidt investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Op grond van artikel 59 BBV worden alle investeringen geactiveerd.
- De immateriële activa bestaan uit geactiveerde voorbereidingskosten van projecten. Bij realisatie van de betreffende projecten, dan wel beëindiging hiervan worden deze kosten onderdeel van de investering of als eenmalige kosten afgeboekt ten laste van de exploitatie.
- De materiële activa zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs of aanschafprijs, verminderd met afschrijvingen, eventuele investeringsbijdragen en eventuele beschikkingen over reserves. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van verwachte economische levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op gronden wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.
- Een subsidiebijdrage aan de Stichting Ameland Musea voor de nieuwbouw van twee musea, is opgenomen onder de materiële activa als “bijdrage aan activa in eigendom derden”. De bijdrage wordt in 40 jaar afgeschreven hetgeen vooral is bepaald door de bijzondere eigendomssituatie van de twee gebouwen.
- De financiële activa betreffen kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen of gemeenschappelijke regelingen en verstrekte langlopende geldleningen. De waardering vindt plaats op basis van verkrijgingprijs (deelnemingen), respectievelijk nominale waarde.

Vorraden en onderhanden werk

- Vorraden grond (nog niet afgewikkelde bouwterreinen) en overig onderhanden werk worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, vermeerderd met toe te rekenen kosten en verminderd met verwachte opbrengsten wegens verkopen, dan wel de lagere marktwaarde. Een uitgebreide specificatie van de voorraden grond is weergegeven in paragraaf 2.2.4 Grondbeleid.
- De overige voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs.

Overlopende activa

- Onder deze post is de vordering opgenomen op particulieren inzake de aanleg van de Duinlandseweg in Buren. Deze post is gewaardeerd op verkrijgingprijs, vermeerderd met vervaardigingskosten en andere toe te rekenen kosten, en verminderd met bijdragen van derden.

Algemene reserve

- De Algemene reserve wordt aangemerkt als vrij besteedbaar, maar wordt beschouwd als 'buffer' voor grote financiële tegenvallers. Op grond van de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen 2021 bedraagt de hoogte van deze reserve € 2,5 miljoen.

Bestemmingsreserves

- Bestemmingsreserves bestaan uit door de raad voor een specifiek doel bestemde middelen, of fondsen op grond van regelgeving.
- Aan de onderhoudsreserves voor wegen en gebouwen liggen onderhoudsplannen ten grondslag. Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd; de werkelijke kosten in het boekjaar komen ten laste van deze reserve.
- De hoogte van het fonds 'Politieke ambtsdragers' wordt jaarlijks herrekend, op basis van actuariële berekeningen. Uitgaande van de noodzakelijke stand per einde boekjaar vindt de jaarlijkse dotatie plaats. De werkelijke uitgaven in het boekjaar komen ten laste van dit fonds.
- De Reserves OPO en BWS betreffen specifieke middelen die in het kader van het basis- en voortgezet onderwijs beschikbaar zijn.
- De 'Reserve Programma de Wadden' betreft gelabelde middelen voor cofinanciering van programmakosten.
- De reserves 'Nieuwbouw De Stelp' en 'Nieuwbouw GWA' zijn bedoeld ter dekking van onrendabele delen van de bouwkosten van deze projecten.
De Reserve projecten geldt als vrij besteedbaar; het jaarlijkse exploitatiesaldo wordt normaliter verrekenend met deze reserve.

Voorzieningen

- De Egalisatievoorziening riolering is bedoeld om jaarlijkse baten uit rioolheffingen en lasten van riolering te egaliseren.
- De Voorziening verliezen grondexploitaties is een verplichte voorziening ter compensatie van negatieve boekwaarden van een aantal grondexploitaties.

Niet uit de balans bijkende verplichtingen

- Per balansdatum zijn er geen leningen van derden meer waarvoor de gemeente Ameland garant staat.

Exploitatierekening

Algemeen

- Baten en lasten worden toegerekend aan de perioden waarop ze betrekking hebben. Lasten/verliezen worden verantwoord wanneer deze bekend of voorzienbaar zijn, baten/winsten worden verantwoord indien deze zijn gerealiseerd.
- Activering van uitgaven vindt in het algemeen plaats wanneer sprake is van een zeker nut voor de organisatie, gedurende meerdere jaren en wanneer het gaat om investeringen vanaf een bedrag van € 5.000. Is hiervan geen sprake, dan vindt verantwoording plaats ten laste van het begrotingsjaar.

Rentekosten

- De werkelijke rentekosten zijn opgenomen onder activiteitennummer 600.599, onder het taakveld Treasury; de verdeling over de diverse programma's (*activiteiten*) vindt plaats op basis van een gecalculeerd rentepercentage van 2,0%. Een toelichting op dit percentage is opgenomen in de paragraaf Financiering.

Rentebaten

- Over de verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren worden de contractueel bepaalde jaarlijkse rentebedragen ontvangen.

Salariskosten

- De salariskosten zijn gebaseerd op het kostenniveau van CAO gemeenten 2023, en voor de komende jaren geïndexeerd met 3,0%.

Afschrijvingen

- Activa worden lineair afgeschreven, in een aantal jaren overeenkomend met de economische levensduur, dan wel gebruiksduur (investeringen met maatschappelijk nut) van het actief.
- Afschrijving vindt voor het eerst plaats in het jaar van aanschaf c.q. realisatie van een actief. Voor de afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de tabel op de volgende pagina.

Afschrijvingstermijnen gemeente Ameland		
Soort actief	Termijn in jaren	Eventuele restwaarde
Gebouwen		
Woningen	50	36.000
Vuurtoren	50	
Gebouwen traditioneel gebouwd	40	
Gebouwen niet-traditioneel gebouw	20-25	
Installaties		
	8 - 20	
Inrichting	10	
Meubilair	15	
Keukeninrichting	10	
Materiaal / Materieel		
Investering < € 100.000	5 - 15	
Investering ≥ € 100.000	5 - 15	10%
Automatisering		
Apparatuur en software	4	
Bekabeling enz.	10	
Weg- en waterbouwkundige werken		
Rioolstelsel	50	
Tuinaanleg, sportvelden, enz.	25	
Plankosten	planperiode	
Investeringen met maatschappelijk nut	gebruiksduur	

Subsidies

- Subsidies zijn gebaseerd op de subsidieverordening, eventueel aangevuld met specifieke uitvoeringsregelingen. Het subsidieplafond voor de uit te keren subsidies is vastgelegd in de begroting.

In sommige specifieke gevallen is er geen sprake van een specifieke regeling. De hoogte van het subsidiebedrag wordt in dat geval eveneens bepaald door het in de begroting opgenomen bedrag. Op de volgende pagina zijn de beschikbare budgetten voor 2024 aangegeven.

Subsidieplafonds	
Regeling	2024
Stads- en dorpsvernieuwing	25.000
Bibliotheekvoorziening	143.700
Buurt- en clubhuizen	6.930
Museaal werk en cultuur erfgoed	264.751
Welzijnswerk	700.000
Ontwikkelingshulp	5.500
Sportevenementen	14.000
Culturele evenementen	33.500
Amateuristische kunstbeoefening	22.500
Sportclubs	6.800
Dorpsbelangen	4.000
Toeristische jeugdgroepen	open einde
Passantenhaven	23.882 + CPI index
Waddencampus	35.000
Cofinanciering Streekagenda	45.000
Bevorderen duurzame ontwikkeling toerisme	160.000
Servicepunten	40.000
Landschap- en natuurbescherming	500
Onderwijsbegeleiding	45.000
Stelp	8.400
Peuterspeelzalen	106.360
Vorming- en ontwikkelingswerk	500
Plusklas	10.000

2.2 Financieel overzicht baten en lasten

Totaal programma's						
Programma	Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
1 Bestuur						
Lasten	2.355.834	2.514.998	2.561.334	2.596.117	2.570.042	2.607.351
Baten	297.892	160.400	160.500	160.500	160.500	160.500
Saldo	-2.057.943	-2.354.598	-2.400.834	-2.435.617	-2.409.542	-2.446.851
2 Sociaal Domein						
Lasten	4.386.312	4.708.551	16.683.668	4.501.717	4.468.973	4.480.157
Baten	542.863	296.600	2.836.600	276.600	276.600	276.600
Saldo	-3.843.449	-4.411.951	-13.847.068	-4.225.117	-4.192.373	-4.203.557
3 Onderwijs						
Lasten	4.217.991	3.596.655	3.540.830	3.537.851	3.529.233	3.515.431
Baten	3.731.358	2.987.036	2.959.321	2.959.321	2.959.321	2.959.321
Saldo	-486.633	-609.619	-581.509	-578.530	-569.912	-556.110
4 Fysieke Leefomgeving						
Lasten	10.276.805	6.940.658	7.309.785	7.151.438	7.090.468	7.057.695
Baten	2.216.121	252.400	255.700	255.700	255.700	255.700
Saldo	-8.060.684	-6.688.258	-7.054.085	-6.895.738	-6.834.768	-6.801.995
5 Economie						
Lasten	429.277	437.647	451.894	452.089	452.218	452.250
Baten	25.495	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Saldo	-403.782	-425.647	-439.894	-440.089	-440.218	-440.250
6 Duurzaamheid						
Lasten	470.700	249.433	225.490	200.507	200.519	200.522
Baten	263.426	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Saldo	-207.274	-244.433	-220.490	-195.507	-195.519	-195.522
7 Volkshuisvesting						
Lasten	2.409.643	1.875.790	1.991.114	2.294.578	2.309.065	2.277.085
Baten	2.062.955	2.355.011	2.417.541	2.675.597	2.708.102	2.741.069
Saldo	-346.688	479.221	426.427	381.020	399.038	463.985
Subtotaal programma's 1 tot en met 7	-15.406.453	-14.255.285	-24.117.452	-14.389.579	-14.243.294	-14.180.300

Totaal programma's						
Programma	Jaarrekening 2022	Prognose 2023	2024	2025	2026	2027
Overhead						
Lasten	4.199.237	4.900.919	4.966.800	4.967.074	4.923.603	4.919.766
Baten	47.401	33.300	33.300	33.300	33.300	33.300
Saldo	-4.151.836	-4.867.619	-4.933.500	-4.933.774	-4.890.303	-4.886.466
Subtotaal overhead	-4.151.836	-4.867.619	-4.933.500	-4.933.774	-4.890.303	-4.886.466
Dekkingsmiddelen						
Lasten	202.604	-214.048	728.133	1.430.139	1.502.982	1.606.206
Baten	20.187.018	19.881.088	20.917.211	21.311.359	20.678.074	20.638.447
Saldo	19.984.414	20.095.136	20.189.078	19.881.220	19.175.092	19.032.241
Subtotaal dekkingsmiddelen	19.984.414	20.095.136	20.189.078	19.881.220	19.175.092	19.032.241
Subtotaal resultaat	426.124	972.232	-8.861.874	557.867	41.495	-34.525
Stortingen in reserves -/-	2.648.873	1.011.894	1.258.722	1.207.900	1.223.383	1.288.330
Onttrekkingen aan reserves +/-	4.071.972	713.438	10.313.022	838.807	783.514	783.514
Resultaat voor bestemming	1.849.223	673.776	192.426	188.774	-398.374	-539.341

2.3 Balans

Balans (31 december jaar)						
	Jaarrekening 2022	Prognose 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
ACTIVA						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	957.020	40.663	40.663	40.663	40.663	40.663
Materiële vaste activa	41.415.359	52.825.618	55.799.482	54.404.304	52.527.016	50.392.737
Financiële vaste activa	932.161	917.300	902.028	886.325	870.125	853.925
Wlottende activa						
Voorraden en onderhanden werken	410.722	340.761	506.951	624.300	337.157	337.157
Uitzettingen looptijd korter jaar	2.007.097	1.822.403	1.822.403	1.822.403	1.822.403	1.822.403
Overlopende activa	4.630.542	4.140.000	4.140.000	4.140.000	4.140.000	4.140.000
Rekening courant BNG	-349.312	-1.554.869	2.838.281	2.977.913	3.486.324	3.937.995
Liquide middelen SVn	820.000	820.000	820.000	820.000	820.000	820.000
Overige liquide middelen	1.710.323	1.710.323	1.710.323	1.710.323	1.710.323	1.710.323
Totaal activa	52.533.912	61.062.199	68.580.131	67.426.231	65.754.011	64.055.203

Balans (31 december jaar)						
	Jaarrekening 2022	Prognose 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
PASSIVA						
Eigen vermogen						
Algemene reserve	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Bestemmingsreserves	19.025.058	19.469.917	10.547.317	11.012.887	10.960.136	10.830.798
Vaste schulden						
Voorzieningen	1.982.196	1.751.546	1.933.410	2.115.274	2.297.138	2.479.002
Langlopende geldleningen	25.381.000	33.839.667	50.098.333	48.297.000	46.495.667	44.744.333
Wlottende passiva						
Schulden looptijd korter jaar	2.240.557	2.401.075	2.401.075	2.401.075	2.401.075	2.401.075
Overlopende passiva	1.405.101	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000	1.100.000
Totaal passiva	52.533.912	61.062.199	68.580.131	67.426.232	65.754.012	64.055.204

2.4 Overzicht van structurele en incidentele baten en lasten

Algemeen

Op grond van artikel 19 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de begroting ten minste een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma.

Door de baten en de lasten in de jaarrekening te filteren (corrigeren) voor incidentele posten, kan er worden vastgesteld of er in de meerjarenbegroting sprake is van structureel en reëel evenwicht. Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Onderstaand is een samenvattende tabel opgenomen waarin de het structurele begrotingssaldo voor de jaren 2024 tot en met 2027 wordt weergegeven:

Structurele en incidentele baten en lasten				
	2024	2025	2026	2027
Saldo baten en lasten vòòr mutatie reserves	-8.861.874	557.867	41.495	-34.525
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	9.054.300	-369.093	-439.869	-504.816
Begrotingssaldo	192.426	188.774	-398.374	-539.341
- Waarvan incidentele baten en lasten	-669.984	-406.593	-439.869	-504.816
Structureel begrotingssaldo	862.410	595.367	41.495	-34.525

In algemene zin zijn incidentele baten en lasten (begrotings)posten die eenmalig of gedurende enkele jaren voorkomen. Administratief worden deze vastgelegd via specifiek hiervoor geldende grootboekrekeningen. De incidentele baten en lasten worden per programma gespecificeerd in de tabel op de volgende pagina.

Specificatie incidentele baten (+) en lasten (-)				
	2024	2025	2026	2027
Programma 1	0	0	0	0
--	0	0	0	0
Programma 2	-9.444.284	0	0	0
Onrendabel deel nieuwbouw De Stelp	-11.994.284	0	0	0
Subsidie en bijdragen in project nieuwbouw De Stelp	2.550.000	0	0	0
Programma 3	0	0	0	0
--	0	0	0	0
Programma 4	-242.500	-37.500	0	0
Infrastructurele maatregelen t.b.v. verkeersveiligheid	-37.500	-37.500	0	0
Sloop gebouwen vliegveld	-67.000	0	0	0
Onderzoek parkeren veerдам	-15.000	0	0	0
Opzetten Leidraad inrichting openbare ruimte	-24.000	0	0	0
Project parkeren bermen	-75.000	0	0	0
Opstellen plan monumenten en beeldbepalende panden	-24.000			
Programma 5	0	0	0	0
--	0	0	0	0
Programma 6	-25.000	0	0	0
Quick wins duurzaamheid	-25.000	0	0	0
Programma 7	0	0	0	0
--	0	0	0	0
Overhead	-12.500	0	0	0
Uitwerking participatievisie (toolbox)	-12.500	0	0	0
Dekkingsmiddelen	9.054.300	-369.093	-439.869	-504.816
Toevoeging Algemene bedrijfsreserve GWA	-259.950	-212.045	-227.528	-292.475
Toevoeging Reserve politieke ambtsdragers	-25.000	-22.000	-22.000	-22.000
Toevoeging Onderhoudsfonds wegen	-553.772	-553.855	-553.855	-553.855
Toevoeging Onderhoudsfonds gebouwen	-270.000	-270.000	-270.000	-270.000
Toevoeging Onderhoudsfonds havens	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Onttrekking Reserve politieke ambtsdragers	123.238	104.807	49.514	49.514
Onttrekking Onderhoudsfonds wegen	463.500	452.000	452.000	452.000
Onttrekking Onderhoudsfonds gebouwen	132.000	132.000	132.000	132.000
Onttrekking Onderhoudsfonds havens	150.000	150.000	150.000	150.000
Onttrekking Reserve nieuwbouw De Stelp	3.664.369	0	0	0
Onttrekking Reserve projecten	5.779.915	0	0	0
Totaal	-669.984	-406.593	-439.869	-504.816

Ter toelichting op een aantal grotere posten in de tabel van incidentele baten en lasten geldt het volgende.

Programma 2

Onrendabel deel nieuwbouw De Stelp

Zoals aangegeven in de businesscase van dit nieuwbouwproject, worden rendabele delen geactiveerd (als sportvoorzieningen, infrastructurele werken en woningen) en wordt het resterende, onrendabele deel van deze totale investering als eenmalige last verantwoord in het jaar van afronding van het project.

Subsidie en bijdragen in project nieuwbouw De Stelp

Er wordt uitgegaan van een bijdrage van de zorgverzekeraar in dit project en een subsidie volgens het zogenaamde quick wins programma van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Programma 4

Infrastructurele maatregelen t.b.v. verkeersveiligheid

Betreft de netto-kosten van onderzoek en eventueel opvolgende maatregelen om specifieke verkeersknooppunten ‘verkeersveiliger’ te maken (in samenhang met een SPUK uitkering).

Sloop gebouwen vliegveld

In het kader van de toekomstige inrichting (en organisatie) van Vliegveld Ballum, is onder meer de sloop van bestaande voorzieningen begroot.

Onderzoek parkeren veerdam

Betreft quickscan van verschillende alternatieven om het (lang)parkeren in de omgeving van de veerdam te bevorderen.

Opzetten Leidraad inrichting openbare ruimte

Betreft opzet ‘handboek’ met standaard inrichting per gebied, als sturingsmogelijkheid voor het beheer en onderhoud.

Project parkeren bermen

Betreft plan en vervolgaanpak voor de verbetering van de uitstraling van beschermde dorpsgezichten.

Opstellen plan monumenten en beeldbepalende panden

Betreft verdere uitwerking plan en daadwerkelijke aanwijzing gebouwen met beeldbepalende kenmerken als gemeentelijk monument, om meer bescherming te kunnen bieden vanuit cultuurhistorisch oogpunt.

Programma 6

Quick wins duurzaamheid

Betreft realisatie specifieke duurzaamheidsprojecten.

Overhead

Uitwerking participatievisie (toolbox)

Betreft document dat vooral is bedoeld om doelgroepen meer te betrekken bij (beleids)ontwikkeling.

Dekkingsmiddelen

Toevoeging Algemene bedrijfsreserve GWA

Het positieve saldo van de activiteit Woningbedrijf Ameland wordt toegevoegd aan deze specifieke reserve.

Toevoeging en onttrekking aan Reserve politieke ambtsdragers

Op basis van actuariële berekeningen worden de jaarlijkse toevoegingen aan deze reserve berekend; de werkelijke uitgaven komen ten laste van deze reserve.

Toevoeging en onttrekking aan onderhoudsfondsen

De toegevoegde bedragen worden bepaald op grond van onderhouds- en beheersplannen; de werkelijke kosten komen ten laste van deze fondsen.

Onttrekkingen Reserve nieuwbouw De Stelp en Reserve projecten

Ter dekking van het onrendabele deel van het nieuwbouwproject De Stelp (Programma 2) worden bedragen onttrokken aan hiervoor bestemde reserves.

2.5 EMU-saldo

Algemeen

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie. Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Toelichting

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo volgen. Om de gemeenten een beeld te geven van hun aandeel in het gezamenlijke EMU-tekort worden jaarlijks individuele referentiewaarden gepubliceerd door het Ministerie van BZK. Wanneer het berekende EMU-saldo onder de referentiewaarde valt is de bijdrage van de gemeente aan het totale EMU-saldo geen aandachtspunt, mits de andere overheden zich aan hun referentiewaarden houden. Als het berekende EMU-saldo boven de referentiewaarden uitstijgt, is de bijdrage van de gemeente aan het landelijke EMU-saldo wel een aandachtspunt. Een of meer andere overheden moeten onder hun referentiewaarde blijven, om ervoor te zorgen dat de Nederlandse overheid als geheel onder de EMU-norm van 3% blijft.

Berekening EMU-saldo

In onderstaande tabel is de berekening van het EMU-saldo voor de gemeente Ameland opgenomen:

Berekening EMU-saldo		(bedragen x € 1.000)			
		2024	2025	2024	2025
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	-8.862	558	41	-35
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	2.974	-1.395	-1.877	-2.134
C.	Mutatie voorzieningen	182	182	182	182
D.	Mutatie voorraden	166	117	-287	-
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	-
F.	Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)	-11.820	2.018	2.388	2.282
G.	EMU-saldo referentiewaarde (conform septembercirculaire 2022)	-1.195	-1.195	-1.195	-1.195
H.	Verschil EMU-saldo en referentiewaarde (F-G)	-10.625	3.213	3.583	3.477

Zoals uit de tabel blijkt, is het EMU-saldo van de gemeente Ameland in 2024 € 10.625.000 negatief en loopt dit op tot € 3.477.000 positief in 2027. Dit betekent in EMU-termen dat de gemeente Ameland in 2024 meer uitgaven heeft dan inkomsten. Per saldo draagt de gemeente Ameland in 2024 negatief bij aan het totale nationale EMU-saldo; in volgende jaren wordt weer voldaan aan de gestelde eisen. Er staan momenteel geen sancties op een overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

3. Bijlagen

Recapitulatie per taakveld

Recapitulatie per taakveld 2024

	Lasten	Baten	Saldo
Hoofdstuk 0 Bestuur en ondersteuning			
Taakveld 0.1 Bestuur	1.363.704	109.400	1.254.304
Taakveld 0.2 Burgerzaken	184.383	58.000	126.383
Taakveld 0.4 Overhead	4.966.800	33.300	4.933.500
Taakveld 0.5 Treasury	-28.953	22.000	-50.953
Taakveld 0.61 OZB woningen	105.344	1.063.350	-958.006
Taakveld 0.62 OZB niet-woningen	46.833	519.180	-472.348
Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	10.327.262	-10.327.262
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	507.660	0	507.660
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	1.258.722	10.313.022	-9.054.300
Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	192.426	0	192.426
Saldo Bestuur en ondersteuning	8.596.917	22.445.514	-13.848.597
Hoofdstuk 1 Veiligheid			
Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	882.360	51.100	831.260
Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid	125.389	31.000	94.389
Saldo Veiligheid	1.007.748	82.100	925.648
Hoofdstuk 2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer	1.691.987	145.100	1.546.887
Taakveld 2.2 Parkeren	25.702	0	25.702
Taakveld 2.3 Recreatieve havens	241.283	59.125	182.158
Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen	204.343	19.900	184.443
Saldo Verkeer, vervoer en waterstaat	2.163.315	224.125	1.939.190
Hoofdstuk 3 Economie			
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling	35.000	0	35.000
Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	96.626	134.138	-37.512
Taakveld 3.4 Economische promotie	489.144	5.844.769	-5.355.625
Saldo Economie	620.769	5.978.907	-5.358.138
Hoofdstuk 4 Onderwijs			
Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs	956.640	901.121	55.519
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	347.475	37.200	310.275
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.355.093	2.086.000	269.093
Saldo Onderwijs	3.659.207	3.024.321	634.886
Hoofdstuk 5 Sport, cultuur en recreatie			
Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering	120.174	15.000	105.174
Taakveld 5.2 Sportaccommodaties	404.787	92.800	311.987
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	73.825	500	73.325
Taakveld 5.4 Musea	396.854	60.000	336.854
Taakveld 5.6 Media	146.313	0	146.313
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.765.556	0	1.765.556
Saldo Sport, cultuur en recreatie	2.907.509	168.300	2.739.209

Recapitulatie per taakveld 2024

	Lasten	Baten	Saldo
Hoofdstuk 6 Sociaal domein			
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	13.056.627	2.554.100	10.502.527
Taakveld 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	203.898	0	203.898
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	266.593	180.000	86.593
Taakveld 6.4 WSW en beschut werk	274.904	98.500	176.404
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie	27.135	0	27.135
Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	354.878	22.000	332.878
Taakveld 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	280.000	0	280.000
Taakveld 6.71b Begeleiding (WMO)	135.000	0	135.000
Taakveld 6.71c Dagbesteding (WMO)	50.000	0	50.000
Taakveld 6.72a Jeugdhulp begeleiding	193.850	0	193.850
Taakveld 6.72b Jeugdhulp behandeling	197.500	0	197.500
Taakveld 6.72c Jeugdhulp dagbesteding	20.000	0	20.000
Taakveld 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	15.000	0	15.000
Taakveld 6.73a Pleegzorg	15.000	0	15.000
Taakveld 6.73b Gezinsgericht	15.000	0	15.000
Taakveld 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	15.000	0	15.000
Taakveld 6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	15.000	0	15.000
Taakveld 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	15.000	0	15.000
Taakveld 6.74c Gesloten plaatsing	15.000	0	15.000
Taakveld 6.81a Beschermd wonen (WMO)	15.000	0	15.000
Taakveld 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	15.000	0	15.000
Taakveld 6.82b Jeugdreclassering	15.000	0	15.000
Taakveld 6.82a Jeugdbescherming	15.000	0	15.000
Saldo Sociaal domein	15.225.384	2.854.600	12.370.784
Hoofdstuk 7 Volksgezondheid en milieu			
Taakveld 7.1 Volksgezondheid	211.786	0	211.786
Taakveld 7.2 Riolering	741.581	868.500	-126.919
Taakveld 7.3 Afval	1.450.700	1.552.957	-102.257
Taakveld 7.4 Milieubeheer	585.213	5.600	579.613
Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	81.929	50.100	31.829
Saldo Volksgezondheid en milieu	3.071.209	2.477.157	594.052
Hoofdstuk 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving	226.786	5.000	221.786
Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	11.756	0	11.756
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	2.419.594	2.650.171	-230.578
Saldo Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.658.136	2.655.171	2.965
Saldo	39.910.195	39.910.195	0

Staat van activa (samengevat)

OMSCHRIJVING	AANSCH. WAARDE		MUTATIES PLUS		MUTATIES MIN		AANSCH. WAARDE		REST JAREN		BOEK- WAARDE		AFSCHR. IN		BOEK- WAARDE		RENT- PERC		RENT- BEDRAG		KAPITAAL- LASTEN		
	PER 1-1-2024	2024	IN 2024	IN 2024	IN 2024	IN 2024	PER 31-12-2024	AFSCHR. 1-1-2024	AFSCHR. 1-1-2024	AFSCHR. 1-1-2024	PER 31-12-2024	PER 31-12-2024	PER 31-12-2024	2024	PER 31-12-2024	PER 31-12-2024	2024	2024	2024	2024	2024	2024	
IMMAT. VASTEACTIVA																							
TOTAAL ONTWIKKELING, PLANKOSTENED.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL IMMAT. VASTEACTIVA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MAT. VASTEACTIVA																							
TOTAAL GRONDEN EN TERREINEN	2.591.992	0	0	0	0	0	2.591.992				2.591.992	0	2.591.992			2.591.992				51.840		51.840	
TOTAAL (BEDRIJFS)GEBOUWEN	22.865.399	11.172.297	21.563.654	12.374.042			15.984.253				339.511	5.253.386	319.685	659.196									
TOTAAL WONINGBOUW	16.825.337	9.569.370	0	26.394.707			15.148.241				271.647	24.445.964	302.965	574.612									
TOTAAL GROND-, WEG- EN WATERBOUWKUNDIGE WERKEN	26.122.944	5.847.310	0	31.860.254			13.221.572				1.088.482	17.980.401	264.431	1.352.913									
TOTAAL MATERIAAL / MATERIEEL	2.276.181	93.500	0	2.309.681			1.070.070				255.419	908.151	21.401	276.821									
TOTAAL OVERIGE MACHINES, APPARATEN, INSTALLATIES	2.185.962	24.000	0	2.209.962			1.220.674				133.170	1.111.504	24.413	157.583									
TOTAAL OVERIGE ACTIVA	6.484.742	246.400	0	6.731.142			3.588.816				327.131	3.508.085	62.438	389.569									
TOTAAL MAT. VASTEACTIVA	79.352.556	26.952.877	21.563.654	84.471.779			52.825.618				2.415.360	55.799.482	1.047.174	3.462.534									
FINANCIELE VASTEACTIVA																							
TOTAAL DEELNEMINGEN	578.507	0	0	578.507			0				578.507	18	11.570	11.570									
TOTAAL HYPOTHECAIRE GELDENINGEN	737.591	0	15.272	737.591			0				338.793	2.000	6.776	6.776									
TOTAAL FINANCIELE VASTEACTIVA	1.316.098	0	15.272	1.316.098			917.300				902.028	18.346	18.346	18.346									
TOTAAL VASTEACTIVA	80.668.654	26.952.877	21.578.926	85.787.877			53.783.581				2.415.360	56.742.172	1.065.520	3.480.880									

(Vervangings)investeringen

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Immateriële vaste activa						
VOORBEREIDINGSKREDIET DE STELP	290.565	-916.357				
Vorbereidingskosten woonstudio's / flexwoningen	17.368					
	307.933	-916.357	0	0	0	0
Materiële vaste activa						
Gronden en terreinen						
GRONDEN: AANK Grond 2020 De Kronkel	53.100					
GRONDEN NAAR GRONDEXPLOITATIE						
Aankoop Katteplas 2022	28.656					
	81.756	0	0	0	0	0
(Bedrijfs)gebouwen						
HUISVSTNG BUITNDNST: KAPSCHUUR 2000 / 2023	8.219	56.781				
OPENBAARTOILET BALLUMERBOCHT 2024	0		100.000			
SOC.WERKV.: KAPSCHUUR OOSTERGO 2007, verkoop 2022	-5.054					
Renovatie ambtswoning 2022 / 2023	532.547	42.453				
Bouwkosten fase 2 woningbouw	-1.200.344					
AANKOOP GEBOUW KNRM NES AMELAND 2023	0	37.000				
HERINRICHTING TERREIN BUITENDIENST 2024	0					
AANKOOP STELP, OUDE LOCATIE 2023		488.223				
NIEUWE STELP 2024		10.491.357	-10.491.357			
	-664.632	11.115.814	-10.391.357	0	0	0
GWA						
Nieuwbouw woningen	4.082.611	0	0	0	0	0
Afboeken onrendabel deel nieuwbouw fase 1						
Afboeken boekwaarden i.v.m. verkoop 2 woningen						
GWA, NIEUWBOUW DE STELP 2024			9.569.370			
	4.082.611	0	9.569.370	0	0	0
Grond- weg- en waterbouwkundige werken						
PUTTEN BLUSWATEROORZIENING 2023		42.500				
PARKEERTERREIN WESTERLAAN HOLLUM 2022 / 2023	64.747	77.548				
HEKKEN TENNISBAAN NES 2022 (vervanging)	20.209					
SPORTVOORZIENINGEN NIEUWE STELP 2023 / 2024		150.000	200.000			
DE VLEUJEN: FILTERS, POMPEN, ETC. 2024			400.000			
Herinrichting jachthaven 2021	193.389					
Fietspad Hagedoornveld 2020 (deel 2021)	5.749	22.528				
VERNIEUWING FIETSPAD NOORDWAL 2021						
KUNST VEERDAM 2020	-79.619					
Hek milieustraat 2023		15.000				
Vetafscheider 2022	0					
PARKEERTERREIN OMGEVING VEERDAM 2024			140.000			
VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS, GEBOUW TOTAAL 2024			2.328.069			
VLIEGVELD: KWALITEITSIMPULS, INFRASTRUCTUUR 2024			279.241			
HUISVSTNG BUITNDNST: INR. TERREIN 2024 (economisch nut)			1.500.000			
OPENBARE RUIMTE EN INFRA. DE NIEUWE STELP 2023 / 2024		600.000	1.000.000			
	204.475	907.576	5.847.310	0	0	0

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Materiaal / materieel						
Electrische transporter (voor gaten) Vliegveld 2022	14.369					
Voertuig met aanhanger brandweer vliegveld 2023		8.000				
WSW Frontmaaier 2023		35.000				
Zitmaaier sportvelden 2023 (Majoor)		12.000				
Grote sneeuwplög 2023		12.000				
Triplaat/zuignap / hefunit 2021						
Houtsnippermachine 2023		37.000				
Kleine zoutstrooier 2023		10.000				
Trekker sport 2023		90.000				
Nissan (elektrisch) 2022	47.628					
Toyota Hi-Lux 2021 (opzichter)						
Hoogwerker 2025				45.000		
Semi dieplader voor hoogwerker 2025				15.000		
Veeg- en zuigmachine 2023		200.000				
Fiat Doblo 2023 elektrisch		40.000				
Fiat Doblo 2023 elektrisch		45.000				
Daf (multi-inzetbaar) 2022				300.000		
Toyota Hi-Lux 2022 (ongedierde)	0					
Toyota Hi-Lux 2023 (strand)		45.000				
Bak voor shovel 2023		8.000				
Werktuigdrager knippen hagen 2021						
Aanhangwagen Titan (werktuigdrager) 2022	9.582					
Platte bak met schotten (aanhanger) 2023		20.000	0			
RIOLERING: KOLKENZUIGER 2023				340.000		
WSW Aanhangwagen 2024			6.000			
Tankplaats Ballumerbocht 2024			25.000			
Haak voor kraanhaakarmauto 2024			12.500			
Maaimachine bermen 2024 (Ransomes)			50.000			
Front klepelmaaier bermen buitengebied, 2023 (Dücker)		10.000				
Kraan-haakarm 2025				220.000		
Bebakeningswagen 2025				10.100		
Container kadaverkoeling 2025				6.425		
Peugeot partner, elektrisch, 2023		45.000				
Draaibank, 2023		15.000				
Mobiele badkamer, 2023		13.400				
HOOGWATERSIGNALERING MATRIXBORD 2023	0	25.000				
John Deer 5100R: Trekker strand + fronttakas 2026					90.000	
Ducker USM 21 Klepelmaaier bermen buitengebied, achter, 2026					15.000	
Shovel 2026					125.000	
Minikraantje plus aanhanger 2026					30.000	
Trekker kunstgrasveld 2026					13.000	
Maai-unit sport (aanbouw trekker) 2026					12.000	
Iveco Daily 54-BKK-8 Monteur 2026					70.000	
Vetvangcontainer 2026					8.000	
Iveco Daily 35C14A8 Hovenier 2026					45.000	
Iveco Daily 35C14AB Straatwerk 2026					45.000	
BUITNDNST: FORD IVECO MAAIPLOEG 2026					35.000	
BUITNDNST: FORD IVECO TIMMERMAN 2026					35.000	
BUITNDNST: ZOUTSTROOIER 2027 (grote)						50.000
Fiat Ducato V-381-ZR, 2027						50.000
Fiat Ducato VDK76F, 2027						50.000
	71.579	670.400	93.500	936.525	523.000	150.000

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Overige machines, apparaten en installaties						
Vervanging installaties gemeentehuis 2021	529.682					
Schrobmachine 2023 gemeentehuis	0	12.450				
BEREGENINGSINSTALLATIE VliegVeld Ballum 2022	0					
Vervanging schoonmaakmachine 2024 sporthal	0		12.000			
Vervanging schoonmaakmachine 2024 sporthal			12.000			
GR.VELDEN: Slangenwagen (beregeninginstallatie) 2022	9.075					
GR.VELDEN: Top-air beluchter, 2022	16.680	0				
VERLICHTING GEEL WIT 2023		25.000				
GPS Ontvanger 2023		13.000				
HUISVSTNG BUITNDNST: HJSMAT. ARBO 2004, vervanging 2023		24.149				
Camerainstallatie raadszaal gemeentehuis 2021						
Weegcellen weegbrug 2022	5.973					
MEETNET LEEFBAARHEID 2022	0					
GPS Ontvanger 2027						16.000
GELUIDSAPPARATUUR 2027						40.000
	561.410	74.599	24.000	0	0	56.000
Overige activa						
De Vleijen						
DE VLEIJEN: Tunnelglijbaan zuidplas 2023		9.000				
DE VLEIJEN: Kasteel zuidplas 2023		15.000				
DE VLEIJEN: MINIPLAY (KLIMTOESTEL IN ZANDBAK) 2024			7.000			
DE VLEIJEN: TALUDGLIJBAAAN 2017 zuidplas 2023		8.000				
DE VLEIJEN: Walbeschoeiing (hokje met steiger) zuidplas 2021	29.600					
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG 3 noordplas 2023		6.000				
DE VLEIJEN: BIRD-HOPPER SCHOMMEL zuidplas 2023		5.000				
DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY klim richting kabelbaan 2023		6.200				
DE VLEIJEN: Halfpipe 2025				17.000		
DE VLEIJEN: Skate ramps 2025				9.000		
DE VLEIJEN: VLOT + STEIGERS zuidplas 2025				15.000		
DE VLEIJEN: KABELBAAN zuidplas 2025				18.000		
DE VLEIJEN: Klimnet 2024			20.000			
DE VLEIJEN: TOREN zuidplas 2026					14.000	
DE VLEIJEN: JUNGLEPLAY noordplas 2026					11.000	
De Aanleg						
DE AANLEG: BIRD HOPPER (SCHOMMEL) 2023		5.000				
DE AANLEG: Kabouter klauter (glijbaan) 2023		5.000				
DE AANLEG: Kukel kubus 2023		0				
DE AANLEG: Skate ramps 2025				10.000		
DE AANLEG: KLAUTERKLIMMER (groot), 2027						18.000
Strandrecreatie						
STRANDREC.: DOUCHES BADSTRANDEN 2023		12.000				
STRANDREC.: UNIT BALLUM 2022	0					
STRANDREC.: Unit Hollum 2023		125.300				

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Overige openlucht recreatie						
OPENL.REC: NES Miniplay (klim + glijbaan) Kard. De J. school 2024			7.500			
OPENL.REC: Ballum Miniplay (klim + glijbaan) 't Ienster 2024			9.000			
OPENL.REC: Buren Miniplay (klim en glijbaan)Mr. Oudweg 2024			7.900			
OPENL.REC: Hollum Jungleplay (klim etc) Reddingbootweg 2023		15.000				
OPENL.REC: Hollum Speelbos Huisje (achthoekig) 2023		15.000				
OPENL.REC: Ballum klim + glijbaan Skottepad 2023		7.000				
OPENL.REC: Nes Klimklauter Oliviershiem 2023		10.000				
OPENL. REC: Hollum Vuurtoren terrein Stayokay 2023		15.000				
OPENL.REC: Nes Jungleplay (klimtoestel) Strandweg 2023		7.500				
OPENL.REC: Hollum Miniplay Kon. Wilhelmina 2025				7.500		
OPENL.REC: Hollum Jungleplay Kêkelburen 2023		7.000				
OPENL.REC: Hollum Miniplay (klim + glijbaan) De Schakel 2025				7.500		
OPENL.REC: Ballum Jungleplay (klim + schommel) D. Klipweg 2023		16.750				
OPENL.REC: Hollum Speelbos H.D. Kat + Walvis 2023		33.000				
OPENL.REC: Hollum jungleplay (klim, etc.) Trapweg 2024			15.000			
OPENL.REC: OPENB. TOILET NES 2007, vervanging 2025				43.688		
Hollum speelbos: Strandjutting (verzonken schip) 2023		21.000				
Ondergr. container strandovergang Hollum, overname KV 2021						
HEKWERK OERD, UITKIJKPLATEAU 2023		15.000				
TOILETVOORZIENING OERDHUT 2023		10.000				
PUMPTRACKBAAN 2023		177.000				
DE VLEIJEN: JUNGLEBRUG (3 ELEMENTEN) zuidplas 2018						19.000
OPENL.REC: Schip Abraham Fock Stay Okay 2027						13.000
TOREN MET GLIJBAAN EN SCHOMMEL FOSTALAND, 2027						8.000
Overig						
ELEKTRISCHE STRANDSTOELEN 2023		8.000				
ELEKTRISCHE STRANDSTOELEN 2025				16.000		
ELEKTRISCHE STRANDROLSTOEL 2023, vervanging 2027						10.000
Mutatie voorraad ondergrondse containers		0				
MAX mobiele (twee) 2022	25.260					
REIN: twee afzetcontainers glas (vlakglas) 2023		35.000				
Ondergrondse containers Curios, overname 2022 (2e hands)	22.147					
Glascontainers, 30 stuks gegalvaniseerd 2023		60.000				
REIN: Ondergrondse containers, voorraad						
Bureaustoelen 2021						
Inventaris sporthallen 2021	9.073					
HUISVESTING: Meubilair 2024			180.000			
	86.080	648.750	246.400	143.688	25.000	68.000
Financiële vaste activa						
Hyp. Geldleningen	-52.729	-14.861	-15.272	-15.702	-16.200	-16.200
Aandelen zonnepark Ballumerbocht	0					
AANDELEN STEDIN PREFERENT 2021						
	-52.729	-14.861	-15.272	-15.702	-16.200	-16.200
TOTAAL (VERVANGINGS)INVESTERINGEN	4.678.483	12.485.921	5.373.951	1.064.511	531.800	257.800
Bedragen onder de € 5.000 worden niet geactiveerd, maar ineens ten laste gebracht van de exploitatie.						

Staat van reserves en voorzieningen

5 RESERVES EN VOORZIENINGEN Begroting 2024

Omschrijving	Saldo per 31-12-2023	Toevoeging in 2024	Onttrekking in 2024	Saldo per 31-12-2024
ALGEMENE RESERVE	2.500.000	0	0	2.500.000
BESTEMMINGSRESERVES				
ABR WONINGBEDRIJF	596.191	259.950	0	856.141
POLITIEKE AMBTSDRAGERS	1.559.561	25.000	123.238	1.461.323
ONDERHOUDSFONDS WEGEN	22.990	553.772	463.500	113.262
ONDERHOUDSFONDS GEBOUWEN	1.950.511	270.000	132.000	2.088.511
ONDERHOUDSFONDS HAVENS	0	150.000	150.000	0
BESTEMMINGSRESERVE OPO	516.322	0	0	516.322
BESTEMMINGSRESERVE BWS	1.277.796	0	0	1.277.796
RESERVE NIEUWBOUW DE STELP	3.664.369	0	3.664.369	0
RESERVE PROJECTEN WADDENEILANDEN	1.800.000	0	0	1.800.000
RESERVE PROJECTEN	8.082.177	192.426	5.779.915	2.494.688
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	19.469.917	1.451.148	10.313.022	10.608.042
VOORZIENINGEN				
EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING	1.751.546	181.864	0	1.933.410
TOTAAL VOORZIENINGEN	1.751.546	181.864	0	1.933.410
TOTAAL - GENERAAL	23.721.463	1.633.012	10.313.022	15.041.452

Toelichting reserves 2024

<u>Algemene reserve</u>	
Saldo 31 december	2.500.000
mutaties	0
Saldo 31 december	2.500.000
<u>ABR Woningbedrijf</u>	
Saldo 1 januari	596.191
toegerekende overhead	-166.477
exploitatiesaldo via functie 980	426.427
Saldo 31 december	856.141
<u>Politieke ambtsdragers</u>	
Saldo 1 januari	1.559.561
begrote dotatie	25.000
uitkeringen voormalige wethouders (product 600.110)	-123.238
Saldo 31 december	1.461.323
<u>Onderhoudsfonds wegen</u>	
Saldo 1 januari	22.990
toevoeging volgens begroting	553.772
onderhoudskosten derden (product 621.000)	-463.500
Saldo 31 december	113.262
<u>Onderhoudsfonds gebouwen</u>	
Saldo 1 januari	1.950.511
toevoeging	270.000
lasten groot onderhoud gebouwen	-132.000
Saldo 31 december	2.088.511
<u>Onderhoudsfonds havens</u>	
Saldo 1 januari	0
toevoeging	150.000
lasten groot onderhoud gebouwen	-150.000
Saldo 31 december	0
<u>Bestemmingsreserve OPO</u>	
Saldo 1 januari	516.322
mutatie	0
Saldo 31 december	516.322
<u>Bestemmingsreserve BWS</u>	
Saldo 1 januari	1.277.796
mutatie	0
Saldo 31 december	1.277.796
<u>Bestemmingsreserve nieuwbouw De Stelp</u>	
Saldo 1 januari	3.664.369
onttrekking i.v.m. nieuwbouw De Stelp	-3.664.369
Saldo 31 december	0

Toelichting reserves 2024	
<u>Bestemmingsreserve projecten Waddeneilanden</u>	
Saldo 1 januari	1.800.000
mutatie	0
Saldo 31 december	1.800.000
<u>Bestemmingsreserve projecten</u>	
Saldo 31 december (vòr bestemming resultaat)	8.082.177
bestemming rekeningsaldo voorgaand jaar	p.m.
Saldo 1 januari (ná bestemming resultaat vorig jaar)	8.082.177
onttrekking i.v.m. nieuwbouw De Stelp	-5.779.915
bestemming exploitatiesaldo lopend jaar	192.426
Saldo 31 december (ná bestemming resultaat)	2.494.688
<u>Toelichting voorzieningen 2024</u>	
<u>EGALISATIEVOORZIENING RIOLERING</u>	
Saldo 1 januari	1.751.546
toevoeging	181.864
Saldo 31 december	1.933.410

Staat van langlopende geldleningen

STAAT VAN LANGLOPENDE GELDLENINGEN 2024

OMSCHRIJVING	JAAR LENDING	OORSPR. BEDRAG LENDING	RENTE PERC.	DATUM AFLOSS.	JAAR LAATSTE AFLOSS.	RESTANT LENDING PER 1-1-2024	OPGENOMEN IN 2024	AFLOSSING IN 2024	RESTANT LENDING PER 31-12-2024	RENTE-BEDRAG 2024	TOTAAL RENTE + AFLOSSING 2024	REST. LOOP-TIJD
NWB												
BNG NR. 40.0095844	2004	1.450.000	5,320	29-mrt	2029	348.000	0	58.000	290.000	16.199	74.199	5
BNG NR. 40.0098989	2004	2.000.000	5,280	1-apr	2024	100.000	0	100.000	0	1.320	101.320	0
BNG NR. 40.102845	2004	4.000.000	4,290	1-apr	2024	200.000	0	200.000	0	2.145	202.145	0
BNG NR. 40.103455	2007	2.000.000	4,980	15/6;15/12	2027	350.000	0	100.000	250.000	14.733	114.733	3
BNG NR. 40.108426	2008	3.000.000	4,520	21/2; 21/8	2028	675.000	0	150.000	525.000	24.860	174.860	4
BNG NR. 40.110765	2013	5.000.000	2,830	1-jul	2033	2.500.000	0	250.000	2.250.000	67.213	317.213	9
BNG NR. 40.111422	2016	5.000.000	1,104	1-nov	2046	3.833.333	0	166.667	3.666.667	42.013	208.680	22
BNG NR. 40.112301	2017	2.500.000	1,665	2 okt.	2047	2.000.000	0	83.333	1.916.667	32.953	116.286	23
BNG NR. 40.115176	2018	4.000.000	1,525	2 nov.	2048	3.333.333	0	133.333	3.200.000	50.494	183.828	24
BNG NR. 40.116102	2021	6.000.000	0,678	25 okt.	2041	5.600.000	0	200.000	5.400.000	37.742	237.742	27
BNG NR. 40.116361	2022	5.000.000	2,590	5/6; 5/12	2072	4.900.000	0	100.000	4.800.000	125.399	225.399	48
BNG NR. 40.116362	2023	10.000.000	2,840	2 okt.	2073	10.000.000	0	200.000	9.800.000	282.580	482.580	49
BNG NR. 40.116363	2024	10.000.000	2,820	1 mrt.	2074	0	10.000.000	0	10.000.000	235.000	235.000	50
BNG NR. 40.116363	2024	8.000.000	2,810	1 okt.	2074	0	8.000.000	0	8.000.000	56.200	56.200	50
TOTAAL GELDLENINGEN		67.950.000				33.839.667	18.000.000	1.741.333	50.098.333	988.851	2.730.185	

Staat van salariskosten

PERSONEELSSTERKTE EN SALARISKOSTEN						
Betreft	Jaarrekening 2022		Prognose 2023		Begroting 2024	
	Aantal	Lasten	Aantal	Lasten	Aantal	Lasten
Personeel gemeente:						
Binnendienst	58,45	4.500.170	58,04	4.575.729	58,19	4.712.699
Buitendienst	25,20	1.422.284	27,50	1.466.257	26,50	1.453.257
Management*			3,46	410.700	4,31	495.551
	83,65	5.922.454	89,00	6.452.686	89,00	6.661.507
Bestuur:						
Raad		164.005		181.500		186.945
Burgemeester		145.938		153.213		157.809
Wethouders		177.042		211.959		218.317
Griffier		113.972		118.141		121.685
		600.957		664.813		684.756
Overige:						
Ambtenaren burgerlijke stand		8.460		15.000		15.000
Sigma-team (crisisbeheersing)		3.403				
Bestuurscommissie onderwijs		10.634		11.700		11.700
WSW		329.144		300.967		258.186
		351.641		327.667		284.886
Totaal salariskosten		6.875.052		7.445.165		7.631.149
* Tot en met 2022 is het Management onderdeel van de Binnendienst.						
* Het aantal Fte onder het Management is inclusief vacatureruimte binnen de organisatie.						

Liquiditeitsplanning

Liquiditeiten in MEERJAREN-PERSPECTIEF	Prognose 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Saldo 'liquide middelen' begin begrotingsjaar	-349.312	-1.554.869	2.899.006	3.130.936	3.733.593
Raming mutaties uit activiteiten					
Saldo (via Reserve projecten)	171.403	192.426	188.774	-398.374	-539.341
Afschrijvingen / afboekingen	2.006.874	2.415.360	2.475.391	2.425.288	2.408.279
Toegerekende rente grondexploitatie	-16.775	-13.947	-14.229	-15.989	0
Mutaties reserves	273.456	-9.054.300	369.093	439.869	504.816
Mutaties voorzieningen	181.864	181.864	181.864	181.864	181.864
Mutatie voorzieningen grondexploitatie					
Overige mutaties					
totaal	2.616.822	-6.278.597	3.200.893	2.632.659	2.555.618
Raming mutaties werkkapitaal en OHW					
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	675.236	0	0	0	0
Kortlopende schulden en overlopende passiva	-144.583	0	0	0	0
Mutatie liquide middelen, niet BNG					
Geldstromen uit grondexploitatie	-325.777	-152.243	-103.120	303.132	0
totaal	204.876	-152.243	-103.120	303.132	0
Raming mutaties uit investeren/desinvesteren					
Investeringen en desinvesteringen 23-27	-12.485.921	-5.373.951	-1.064.511	-531.800	-257.800
Verschuiving investeringen	0	0			
totaal	-12.485.921	-5.373.951	-1.064.511	-531.800	-257.800
Raming mutaties uit financiering					
Aantrekken langlopende leningen	10.000.000	18.000.000	0	0	0
Aflossingen langlopende leningen	-1.541.333	-1.741.333	-1.801.333	-1.801.333	-1.751.333
totaal	8.458.667	16.258.667	-1.801.333	-1.801.333	-1.751.333
Saldo liquide middelen 31 december	-1.554.869	2.899.006	3.130.936	3.733.593	4.280.078

Nieuw beleid uit Kadernota 2023

In meerjarenbegroting verwerkt nieuw beleid uit Kadernota 2023

omschrijving	financiële omvang	2023	2024	2025	2026	2027
Aanleg putten bluswatervoorziening	42.500	0	2.975	2.933	2.890	2.848
Verlichting Geel-Wit	25.000	1.750	1.725	1.700	1.675	1.650
Verbeteren waterkwaliteit De Vleijen (baggerwerkzaamheden)	200.000	200.000	0	0	0	0
Verbeteren waterkwaliteit De Vleijen (plaatsen natuurlijke filters, pompen, etc.)	400.000	0	34.667	34.133	33.600	33.067
Financieel effect wegenbeheersplan (MJOP)	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Financieel effect onderhoudsplan gemeentelijke havens (MJOP)	50.000 + 95.000	50.000	95.000	95.000	95.000	95.000
Opstellen beleidsnota archeologie en archeologische verwachtingskaart	30.000	15.000	15.000	0	0	0
Vervoersvisie	24.000	0	24.000	0	0	0
Uitvoeringsprogramma toeristisch beleid	24.000	24.000	0	0	0	0
Opstellen meerjarenonderhoudsplan GWA	50.000	25.000	25.000	0	0	0
Opstellen strategisch voorraadbeleid GWA	24.000	0	24.000	0	0	0
Uitbreiding formatie	85.330	0	85.330	86.610	87.909	89.228
Vernieuwd werkplekconcept	180.000	0	0	15.600	15.360	15.120
Opschonen archief	12.000	0	13.000	13.000	13.000	0
Papierloos werken	-3.000	0	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Uitvoering taken informatiebeveiliging	20.000	0	20.000	20.000	20.000	20.000
Terrein buitendienst wetsbestendig maken	1.500.000	0	105.000	103.500	102.000	100.500
Opstellen plan gemeentelijk accommodatiebeleid	96.000	0	48.000	48.000	0	0
Kunstcollectie gem. ameland	35.000	10.000	25.000	0	0	0
Totaaltelling effecten nieuw beleid		525.750	715.697	617.476	568.434	554.412

Beleidsindicatoren per programma

Programma 1 Bestuur, activiteitengroep Bestuur

Bestuur		
		Ameland
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	23,18
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	22,79
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	735
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	100,00%
Overhead	% van totale lasten	24,35%

Programma 1 Bestuur, activiteitengroep Openbare orde en veiligheid

Openbare orde en veiligheid			
		Ameland	Nederland
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	16	8
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,3	2,3
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	4,0	4,6
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	0,0	1,4
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,7	6,0

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen			
		Ameland	Nederland
Personen met bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	114,2	431,2

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning			
		Ameland	Nederland
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO()	Aantal per 10.000 inwoners	680	700

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Sportevenementen

Sportevenementen			
		Ameland	Nederland
Niet-wekelijkse sporters	% van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	62%	49%

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Jeugdhulpwet

Jeugdhulpwet			
		Ameland	Nederland
Jongeren met een delict voor de rechter()	% 12 t/m 21 jarigen	0%	1,0%
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	7,8%	13,2%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,2%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	n.b.	0,30%

Programma 2 Sociaal Domein, activiteitengroep Participatiewet

Participatiewet			
		Ameland	Nederland
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	1.063,6	825,4
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	73,4%	72,2%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	0,0%	2,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	0,0%	6,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	114,2	431,2
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	43,6	197,7

Programma 3 Onderwijs, activiteit Lokaal Onderwijsbeleid

Lokaal onderwijsbeleid			
		Ameland	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	0,0	4,2
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen 5 – 18 jaar	14	24
Vroegtijdig schoolverlaters totaal (VO + MBO)	% dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat	0,0%	1,7%

Programma 4 Fysieke Leefomgeving, activiteitengroep Afval en milieu

Afval en milieu			
		Ameland	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	361,0	163,0

Programma 4 Fysieke Leefomgeving, activiteitengroep Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening			
		Ameland	Nederland
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	35,4	9,3
Demografische druk	% aantal personen van 0 tot 20 en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	77,7%	70,3%

Programma 5 Economie, activiteitengroep Overige sectoren

Overige sectoren			
		Ameland	Nederland
Functiemenging	% van de verhouding tussen banen en woningen. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	57,8%	53,8%
Vestigingen	Aantal per 1.000 inwoners 15 tm 64 jaar	257,2	174,1

Programma 6 Duurzaamheid, activiteitengroep Energietransitie

Energietransitie			
		Ameland	Nederland
Hernieuwbare elektriciteit	%	27,4%	33,2%

Hoofdstuk Dekkingsmiddelen, activiteitengroep Belastingen

Belastingen			
		Ameland	Nederland
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	596	860
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's	679	942
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ-waarde (x € 1.000)	343	369